

NAZAN BEKİROĞLU

nun masalları

TİMAŞ

Nazan Bekiroğlu - Nun Masalları

HAT VE RASAT

Kaç zamandır yazmak istiyordu. Şimdiye kadar hiç kimsenin söylemediği şeyleri, hiç kimsenin söylemediği bir biçimde söylemek, yazmak istiyordu. Yazmak istiyordu da, kamış kalemi, âherlenmiş kâğıdı eline alır almaz içinde bir yer bumbuz kesiliyor, aslında sımsıcak olan o şey, bir türlü kâğıda akamadan yok olup gidiyordu.

Bütün gün, bütün gece ve bir bütün gün daha rasathanenin pencerelerinden semayı gözlemişlerdi. Zâtülhalâkların, lübnelerin, rub'ulann doldurduğu salonlarda, irili ufaklı odalarda tam on beş rasıt çalışıyorlardı. Kim bilir kaç yıldan beri onu bekliyorlardı, İstanbul semalarından geçmesini ve her şeyi aydınlatmasını. Zâtüssukbeteyninden ansızın onu görmüştü. Kocaman kuyruğundan etrafa ışıklar saçarak, doğudan batıya doğru ağır ağır

yürüyordu. Önce onu görmüştü, sonra da onun ışığında kendisini ve her şeyi. Artık baş rasıdın buyrukları, kâtibin iğreti tebessümü eskisi gibi sinirlerini bozmuyor, tam tersine hoşuna

bile gidiyordu. Kendi kendine, ne garip, demişti, demek bütün bir varlığı ve bu arada kendimi onun ışığında görebilmem gerekliymiş. Baş çizimci, ne buyurdunuz efendim, diye sorunca da, hiç, diye gülümsemişti, hiç ama her şey aynı anda.

Eve döndüğü zaman, köhnemiş basamakları çifter çifter çıktı. Karısı komşuda, çocukları sokakta olmalıydı. Kapının önünden bağırarak yoğurtçular, şıracılar geçti. Güneş ufkun üzerinden batmaya hazırlanıyordu. Aylardan mayıs, yıllardan bin yüz yetmiş altı hicrî. Tamam, dedi kendi kendisine, onu gördüm. Onun ışığında bütün dünyam aydınlandı. Şimdi artık yazabilirim. Çünkü nasıl yazacağımı, hangi biçimde yazacağımı, şimdiye kadar Osmanlı âlimleri ve edipleri hiç kullanmamış olsa da hangi şekli tutturacağımı biliyorum. İçim sımsıcak. İçim kıpır kıpır. İçim lâle tarlası. İçim

faslı gül. Bu defa, kâğıdın üzerine düşmeden donuveren damlacıklara dönmeden içim, yazabileceğim.

Çok müstesna bir kâğıt olmalı diye geçirdi içinden. Köşe minderine oturdu. Santurlar dört bir yandan, denize çıkmalı odanın gizli köşelerinden içine doğru vurmaya başladılar. Pencere önündeki suda oynaşan ışık tavana yansıdı. Bu, hem ay ışığıydı, hem de güneş. Bir yanda gurup vardı, bir yanda dolunay. Başka türlü olamazdı zaten, diye düşündü. Çok müstesna bir zaman bu. Rahlesinin önünde diz çöktü. Bir kâğıt çekti. Mühresini eline aldı. Duvarlardan, yıllar evvel yazdığı levhalar bakıp bakıp

gülümsediler. Her birinde gerçekleştiremediği o şeyi, bu gece gerçekleştireceğini bilerek içi içine sığmıyordu. Bu gece, dedi, nihayet yazacağım. Hiç kimsenin bilmediği şeyleri anlatacağım. Mühreyi kâğıt üzerinde gezdiriyordu. Sonra, dedi, onu, yazdıklarımı diğer insanlara okuyacağım. Kimbilir belki padişahımız efendimize de okurum. O zaman, içimden

geçenleri yazabilince, başarabilince ruhuma kanat takmayı, var olacağım. Paylaştıkça çoğalacak, bölüştükçe varlığımın anlamını çözeceğim. Sağ dizini dikerek oturdu. Kamış kalemi eline aldı. Santurlar odanın dört bir yanından hâlâ vuruyorlardı.

Denizin hışırtısı sabaha kadar durmadı. Ve o, sabaha kadar, hiç durmaksızın yazdı. Ay'la güneş hâlâ aynı yerde, biri doğmak biri batmak üzere, aynı yerde ama yalnızca kendi âlemlerinde asılı kalmışlardı. Yalnızca kamış kalem cızırdıyor, yalnızca santurlar vuruyor, yalnızca gözlerinden yaşlar sızıyordu onun. Her harf, geçmiş yıllarda kalmış hattatlığının tecrübesiyle, içinde tuttuğu nefesin salıverilme ânında surete giriyor, onun ışığında gördüğü kendisini de sanki levhalara hat çeker gibi özenle biçimliyordu. Bir ara gülümsedi. Kim bilir, dedi, belki yıllar, çok uzun yıllar sonra bir başka yazıcı, hem ay hem güneş ışığına boğulmuş bir başka odada, şu an benim içimden geçenleri yazmaya kalkışır. Sabaha kadar hiç durmadı. Ve ömründe ilk kez, kendini

bildiğinden bu yana ilk kez, akşamı da, yatsıyı da, sabahı da duymadı. Duymadığı için de namazlarını kılmadı.

Evvelâ, gelirken kapı önünde gördüğü filbahri çiçeğini anlattı. Sonra, her sene baharın ilk gülünü nasıl beklediğini, o gülü ilk gördüğünde çok büyük bir şeyler olmasını nasıl umduğunu. Sonra, sonra hanımelleriyle gönlünün nasıl kanatlandığını. Sarayın has bahçesindeki nazlı, mağrur ve cimri, tek soğana tek lâle, lâle tarhlarını. Şakayık güllerini, karanfilleri. Bütün bunlar içinde bir has bahçeye dönüştü. Ömrünün ve baharın ve İstanbul'un has bahçesi bir defter doldurdu.

Arkadan onu insan kılan acılarını anlattı. Kendi çektiklerini ve başkalarının çektiklerini. Teker teker. Ölüm fermanı yazarken harflere nefes tutulmuyordu. Kendisinden, bir ölüm fermanı yazmasını istedikleri gün saraydaki hattatlığından nasıl ayrıldığını. Çocuğunu mahalle mektebine getirip götüren kalfanın ani ölümüyle o vakitler neden o kadar çok sarsılmış olduğunu araştırdı. Varlıklarında bunca yok

iken, yokluklarında bunca var olan tanıdıklarını hatırladı teker teker. Böyle bir yığın acıyı bulup çıkardı ömründen. Bir defter de bunlarla doldu.

Sonra düşlerini anlatmaya koyuldu, masallarını. İnsan olmaya çalışan bir peri kızı tanımıştı. Onu yazdı. Peri kızına, insanlık zordur, demişlerdi de o inat ederek, denemek isterim, demişti. İnsanlığın gereklerini yerine getiremezsem, o zaman süslü kanatlarıma, ışıklı dünyama dönerim yeniden. Peri kızı ilk gece, bir bedeni var olmuş olmanın sızılarını duymuş, ısınmak için odun toplamış, lâkin onları yavrusu hasta bir kadınla paylaşmıştı. Ertesi akşam, açlıktan ayakta duramayan bir ihtiyara, çalılıklardan topladığı aluç tanelerinin tamamını vermişti. Son gün, durmadan ve bağırarak tartışan bir karıkocanın penceresi önünde durmuştu. Karıkoca çok gençtiler ve gerçeğin ne olduğunu tartışıyorlardı. Kadın, gerçek gönüldedir ve gözle görülmez, diyordu. Erkek ise, gerçek gözle görülür ve bedenleri doyurmaya yarar, diyordu. Az ötede Türkmen işi bir halının üzerinde henüz sekiz aylık bir bebek ağlıyordu.

Hem acıkmıştı hem de seslerden korkmuştu. Onlara dönerek, gerçek bu değil mi, diye seslenmişti peri kızı. Ve insan olmaya hak kazanmıştı.

Yazdıkça yazıyordu hattatrasıt. Sağ bileğinde ince bir sızı duydu. Hokkada mürekkep azalmıştı. Son deftere aşkını yazdı, bütün aşklarını. Sonra bütün sevinçlerini, kederlerini, erdemlerini, erdemsizliklerini. Yazdıklarını son bir kez gözden geçirdi. Oraya, minderin üzerine kıvrıldı, uyuyakaldı. Birazdan odanın kapısı aralandı. Yüzü çizgileriyle güzel bir kadın, karısı, yün bir battaniyeyi kocasının üzerine usulca serdi. Her ikisinin de yüzünde mutlu bir gülümseme vardı.

Padişahımız efendimize bir dilekçe yazmalıyım, diye düşündü hattatrasıt uyanır uyanmaz. Divanı Hümayun'un toplanacağı gündü, Bâbı Hümayun'un önüne gitti. Kapıcılar başlarında kocaman sorguçlarıyla bekliyorlardı. Büyük bir kalabalık vardı. Birden kalabalık iki yana açıldı. Padişah kır bir atın üzerinde göründü. Dilekçelerini vermek isteyenler yanına koştular.

Bunların bir kısmı başlarının üzerinde yanan bir meşale tutarak, eğer adaleti yerine getirmezse kıyamette bu meşale gibi yanacağını ima etmek istiyorlardı. Hattatrasıt, hiç zorluk çekmeden nedense, padişaha yanaştı. Bu, onu ikinci görüşüydü. Gözlerinin, sararmış bir yüzdeki siyah gözlerinin ta içine bakarak, bu defterlerde hiç kimsenin daha evvel görmediği ve bilmediği şeyler var, dedi ve uzaklaştı.

Padişah, o gece, Sarayı Âmire'nin, duvarları mavi çinilerle döşeli loş odalarından birinde, billûr kandillerden dökülen sarı bir ışığın altında sabaha kadar defterleri okudu. Haremin bir başka odasında, kadife tenli bir sıcak iklim güzeli, ipek döşekler üzerinde padişahı boş yere bekledi durdu. Ertesi sabah padişah emir buyurdu, hattatrasıdı saraya getirdiler. Huzura aldılar. Padişah, sıcak, sımsıcak nazarlarla hattatrasıdın gözlerinin ta içine baktı, yeşim taşlı bir yüzüğün parladığı sağ elini uzatarak yanına gelmesini işaret etti. Defterleri bir defa da ona okuttu. Hattatrasıdın sesi sıcak, sımsıcak, seller, ırmaklar, yağmurlar gibi, ağzından dökülüyor,

tek zerresi kaybolmadan, padişahın gözlerinden gönlüne akıyordu. Sonunda padişah tebessümlü bakışlarla ondan ne istediğini sordu. Hattatrasıt, bütün halkınıza okumak isterdim, dedi. Padişah, bunu, dedi, gerçekten istiyor musun. Yazdıklarını, bütün bu defterleri diğer insanlarla paylaşmayı? Onlarla paylaşmayı, böylece var ve çok olmayı mı ümit ediyorsun? Evet, diye cevapladı hattatrasıt. Padişah, seni ben anladım, yetmez mi, diye yavaşça karşılık verdi. Bir ben gibi anlayan daha çıkmaz sanırım. Hattatrasıt inatla ve gururla cevapladı. Hayır, sesi çok netti, bunlar onlar için yazıldı, bir kişi yetmez. Ben olsam bile mi, dedi padişah. Padişahın gözlerinin, her gün bir parça alınan zehrin etkisiyle artık iyice sararmış bir çehrede canlı ve sıcak kalmış gözlerinin içine bakarak, sen olsan bile yetmez padişahım, diye cevapladı hattatrasıt. Padişah, elini tekrar kaldırarak, onun sağ omzunu okşadı ve peki, diye fısıldadı, peki.

Sarayı Âmire ile Ayasofya ve Sultanahmet'in arası tıklım tıklım doluydu. Kadınlar, çocuklar, genç ve yakışıklı delikanlılar, servi harmanlığını

siyah ve ipek çarşafların bile örtemediği genç kızlar, kocamanlar, veliler, pirler, yeniçeriler, dervişler, medrese öğrencileri, ulemanın ve üdebanın ak sakallıları, eli sazlı halk ozanları, hepsi hepsi oradaydılar. Hattâ Haremin gün yüzü görmemiş cariyeleri bile bir küme halinde gelmişlerdi. Işıklı ve hoş kokulu bir bahar günüydü, mayısın onyedisi. Hattatrasıt, padişahtan geri aldığı defterleri koltuğunun altında, daha evvel Bâbı Hümayun'un önüne yerleştirilmiş yüksek bir kaidenin üzerine çıktı. Gelirken, Sûrı sultaninin yakın pencerelerinden birinin arkasında, loşlukta, siyah bir sakalın çerçevelediği sarı, sapsarı bir çehrenin, sıcak siyah gözlerin kendisini dostane izlediğini fark etmişti.

Ey Osmanlı, diye ağzını açmak istedi. Aslında, siz, şimdiye kadar kendinizi, kendinizi aradan çıkarabildiğiniz nisbette ifadeye yeltendiniz, diyecekti. Oysa şimdi ben, size salt kendimi göstereceğim, bunu şimdiye kadar hiç görmediniz, diye devam edecekti. Fakat boğazından sadece bir hırıltı yükseldi. Sesim

benim değil, diye düşündü. Daha yüksek bir tonda başlamak için geniş bir soluk aldı, daha yüksek bir hırıltı yükseldi boğazından. En ön sıradaki güzel ve genç kızlar, kaytan bıyıklı Rumelili delikanlılar sessizce gülüştüler. Ağzını bir daha açıp kapadı hattatrasıt, karanlık, pek karanlık bir şey söyledi. Kalabalık şimdi hep bir ağızdan ve açıkça gülüyordu. Edipler sinirlenmişti, koca şairler öfkeyle kıpırdandılar. Bu ne terbiyesizliktir, diye söylendi içlerinden ak saçlı ak sakallı birisi. Bir kısım dervişler ağlamaya ve dövünmeye başlayarak, biz böyle çile, hücremizde dahi görmedik, dediler. Yeniçeriler ellerini palalarına atarak, bizi bu yüzden mi kışlalarımızdan çağırdılar, diye homurdandılar, küffar kapıda. Haremin gün yüzü görmemiş güzelleri, işveyle başlarını sallayarak, bizim Sümbül Ağa'nın anlattığı cin peri masalları bile bununkinden daha güzel, diye gülüştüler. En arka sıralardan itibaren birer ikişer çözülmeye başladı kalabalık. Sonunda hattatrasıt, koca meydanda yalnız kaldığını fark etti. Hâlâ defterlerini okumaya çalışıyordu. Oysa, dedi hüzünle kendi kendine, bütün gece

sabaha kadar defterimi padişaha okurken, sesim ne kadar güzeldi. Sesim ne kadar güzeldi ve her şey ne kadar güzeldi.

Sonunda defterlerini koltuğunun altına sıkıştırdı. Vakit öğleye yaklaşıyordu. Taş kaideden indi. Surda açılmış kafesli pencerenin önünden geçerken, kendisini hâlâ izleyen gözleri bir kez daha hissetti. Başını kaldırıp bakmadı, şansını yitirmişti. Sengi ibretin önünden geçti. Taşın çatlaklarından koyu, kirli bir kan akıyordu. Rasathaneye gitmesi gerektiğini fark etti. Biraz evvel, kalabalığın ön sıralarındaki baş rasıdın ve arkadaşlarının sinirli sinirli uzaklaştıklarını görmüştü. Yol ayrımına geldiğinde rasathaneye değil, eve doğruldu. Basamakları yerinden oynayan merdivenlerden yukarı çıktı. Rahlesini, yazı takımını önüne çekti. Rastgele bir kâğıda uzandı. Kamış kalemini, Sürre alayıyla Mekke'ye gidip gelmiş koyu renkli mürekkebin içine daldırdı. Sesini, padişahtan başka hiç kimseciklere duyuramayan hattat rasıt bir adamın başından geçenleri yazmaya başladı. Kelimeler, içinden sıcak, sımsıcak, insan kanı

kadar, gül mevsimi kadar, seller, yağmurlar kadar sımsıcak, mühresiz kâğıdın üzerine dökülmeye başladılar. Gözlerinden sicim gibi yaşlar dökülüyordu.

KAYIP PADİŞAH

I

Mevsim birdenbire değişti. Çok uzun ve sıcak bir yazın ardından birdenbire güz geldi. Padişah, mavi gölgeli dairesinde yavaşça yerinden doğruldu. Boğaz'ın gri ve soğuk suları üzerinde kanat çırpan kuşlara bakarak, hoş geldiniz yağmur kuşları, diye mırıldandı, içimin hasretine hoş geldiniz. Siyah gözlerinin derininde bir yer serinleyerek gülümsüyordu.

Sarayı Âmire'den uzakta, iki katlı evinin çıkmasında hat tatrasıt, bir başka kıyıdan aynı suya bakıyordu. Kendisini padişahtan başka kimseciklerin anlamadığı hattatrasıt bir adamın öyküsünü yazdıktan sonra, evinden bir daha hiç çıkmamıştı. Günlerce rasathaneden haberciler gönderilmiş, eğer hemen zâ tüssukbeteyninin

başına dönmezse ve böyle, bir rasıdın haysiyetiyle bağdaşmayacak münasebetsizlikte işlerle uğraşmayı hemen bırakmazsa, istifa etmiş sayılacağı kendisine defalarca hatırlatılmıştı. Ama o, kapıdan dışarı adım atamadığı gibi pencerenin önünde dikilip kalmıştı. Biliyorum, diyordu, o da şu anda tıpkı benim gibi, bir başka pencereden ama aynı suya bakıyor. Onu şimdi görüyor ve seviyorum ve duyuyorum. Her akşam karaağalar, meşalelerle, soğuk taşlıklardaki camı isli kandilleri yakıyorlar ve padişahı onu çağırıyordu. Padişahımı buldum, diye düşündü. Daha ne isterim, ne isteyebilirim?

Yağmur kuşları suların üzerinde çığlıklar atarak uçmaya başlayınca, gitmeliyim, diye düşündü. Artık zamanı geldi. Hattat rasıt bir adamın öyküsünü koltuğunun altına sıkıştırarak loş bir kayıkhane önünden bir sandala atladı. Kayıkçı, aylar önceki garip törende hazır bulunanlardandı. Dilinin ucuna gelenleri söyleyip söylememekte tereddüt etti. Vazgeçerek küreklere asıldı. Sarayı Âmire'nin bütün kapıları hattatın önünde alışılmadık bir

kolaylıkla açılıyordu. Kimse, hiç kimse kimliğini sormuyordu. Padişah dairesinin önüne gelince, hiç kıpırdamayan kapıcıların durgun bakışları önünde kapıyı yavaşça iterek içeriye süzüldü. Padişah Boğaz'ın sularına bakıyordu. Başını çevirmeden, geldin mi, diye sordu usulca, geleceğini biliyordum. Hattat geldim, dedi, bekle 18 diğini biliyordum. Padişahın önünde diz çöktü. Ellerini kavradı ve öptü. Gerçeği gördüm dedi, gerçeği tanıyorum artık. Padişah tebessümlü ve derin gözlerle sağ yanını işaret etti. Gel, dedi, otur. Demek gerçeği tanıyorsun artık, diye devam etti. O nedir? Hattat yavaşça yerden doğruldu. Başını padişahın yüzüne doğru kaldırdı. Çehresi ne kadar sarıydı. Gözleri ne kadar sıcak ve derin. Benim gerçeğim sensin, diye fısıldadı, benim gerçeğim sensin ve padişahım, beni bir tek sen anlarsın. Sen beni tam anlarsın. Hiç boşluk kalmadan. Âşina mısın Hünkârım.

Padişah gülümsedi. Yeter mi, dedi. Yeter, diye cevapladı hattat. Beni anla, bana vâkıf ol, beni oku. Sesim sana ulaşsın, sende çoğalayım, sende

yankılanayım, sana ilişeyim, sana değeyim. Gör beni. Bil ve sev. Daha ne isterim, ne olsun daha? Padişah, sen, dedi, evet, ne istersin daha? Ama bana yeter mi? Hattat sustu, anlamıştı. Sesi yine çok güzelleşmiş, bakışlarına garip bir parlaklık gelmişti. Padişaha uzun uzun, kendisini ne kadar iyi anladığını,

tıpkı bir bütünün iki yarısı gibi birbirlerini tamamladıklarına ve tamamlayacaklarına dair inancının tam olduğunu anlattı. Seller, sular gibi konuşuyordu. Padişahın bakışlarında suskunluk vardı. Akşam iniyordu.

Kapı yavaşça aralandı. Kara, kapkara bir ağa, kandilleri yakmak için gelmişti. Hattat tam o anda uzun cümlelerinin sonunu getirmiş ve müsaade buyur tanışın olayım, vâkıfın olayım sultanım, diyordu. Aç gönlünün örtülerini, göster bahçelerini bana hünkârım, diyordu. Karaağanın billûr kandillere uzanan zavallı ve aciz eli bir an titredi. Köşkün çini duvarları sarı ve titrek bir ışıkla aydınlandığı anda kapı tekrar aralandı. Üç cariye akşam yemeğini getirmişti. Üçünün de yüzleri açıktı ve en arkadaki bir

rüyaya benziyordu. Hattat, mahremiyetine tam emniyet edilmiş olmanın bilgisi ve ağırlığı altında, Allah'ım, diye mırıldandı duyulur duyulmaz bir sesle. Allah'ım beni utandırma. Bana onu, padişahımı taşıma gücü ver. Onun muhtevasına en uygun karşılık olayım. Ne bir eksik ne bir fazla kalayım. O esnada cariyelerin en arkadan geleni, o, rüyaya benzeyeni de, hattatı görmüştü, bu güzelliği. İpek kirpiklerinin gölgelediği gözlerinden bir ışık yükseldi ve bütün odayı kapladı. Hattat kayıtsız kalamadı, gözleri kamaşmıştı. Sonrasında, ikisi de başlarını öne eğdiler.

Sofrada sudan başka her şey vardı. Hattat çok susamıştı fakat istemeye utanıyordu. O gece hiç uyumadılar. Hattat sürekli anlatıyordu. Sabah ezanları okununca aynı ibriklerden aynı gümüş leğenlere dökülen aynı suyla abdest aldılar, aynı ipek seccade üzerinde namaza durdular. Namazdan sonra hattat dayanamadı. Hünkârım, dedi, susadım çok susadım. Padişah, biliyorum, diye cevapladı, biliyorum. Ben de çok susadım. Kapı aralandı, cariye gülkurusu saten giysiler

içinde ve yine bir rüya gibi içeri süzüldü. Elinde altın bir tepsi vardı ve iki bardak buğulu, serin su. Padişahtan sonra hattatın önünde eğildi. Hattat neredeyse susuzluğunu unutuyordu. Cariye çekilip de aynı anda başladıkları suyu ayna anda bitirince padişah, şimdi, dedi, söyle bana, biraz evvel namazda, biraz evvel su içerken aynı şeyleri mi yaşadık? Bu kadar aynı şeyleri paylaşabileceğimize inanıyor musun? Hattat, şüphen mi var Hünkârım, dedi. İçinde bir yerde kendisinden habersiz bir gül fidanı yeşeriyordu.

Günün ilk ışıkları dökülmeye başlayınca kapı aralandı. Aynı karaağa kandilleri söndürmek için gelmişti. Padişaha endişeyle karışık bir suskunluk içinde bakıyordu. Çocukluk saatlerinde ömürlerinin çizgileri kesişmişti. Ondan beri padişahın her ânına, her duygusuna vâkıftı. Bir gölge gibi onu görüyor ve biliyordu. Oysa padişahı onu hiç görmemiş ve bilmemişti. Padişah, hattatın mor gölgelerle silikleşen yüzüne bakıyor ve beni sen bilemezsin, diyordu. Hattat ise inandırıcı olmasına çalıştığı bir sesle,

göster kendini bana Hünkârım, diye yalvarıyordu. Onu taşıyacak kabiliyet bende var. Göster, okut defterlerini bana. Sesinde dayanılmaz bir güzellik ve kalıcılık vardı. Yalnızlık hükmüyle eğitilmişe başkaldırı teklif ediyordu. Padişah bu sesin büyüsüne daha fazla dayanamadı ve sonunda peki, dedi, peki. Bütün defterlerimi sana yarın akşam göstereceğim. Bütün bir gece, sabaha kadar.

Ona bulutlarını anlatacaktı. Her akşamüzeri Boğaz sularına gölgelerini dökerek geçen pembe bulutlan. Daha küçücük bir şehzade iken, kafes arkasında Habeşî bir çocukla oynadıkları oyunları. Cenneti nasıl bulutların arkasında düşlediklerini, bulutlara bakarken kaç kez çıldırmanın eşiğine geldiğini fark ettiğini. Sonra hattata, sen diyecekti, bu bulutların ait olduğu ülkeyi biliyor musun? Biliyorsan göster bana, hasretim dinsin. Çocukluğunda yine, koca sarayın kaç kez ağladığına gizli gizli şahit olduğunu da anlatacaktı. Kaç kez soğuk sabahlara, taş duvarların ve esmer koridorların, zamansız salâlarla açıldığını. Acılı saraydan

sessiz sedasız, irili ufaklı tabutların sürü sürü çıktığını kaç kez gördüğünü. Nur yüzlü ve ak sakallı ihtiyarlar tarafından gasledilirken, her nasıl olduysa, bir köşeden seyrediverdiği mini mini ve mosmor kesilmiş bedenleri. O ihtiyarlardan birinin gözlerinde beliren iki damla yaşı. Kardeşinin göğsündeki siyah benin yerinde kocaman bir kan pıhtısı belirdiğini ve berrak suyun o kan pıhtısını alıp götürdüğünü. O günden sonra bütün taşlardan, duvarlardan kirli ve hiç kurumayan bir kanın sızdığını gördüğünü. O sızıntının hiç durmak bilmediğini ve bunu bir tek kendisi gördüğü için bütün rüyalarının kâbusa dönüştüğünü. Hattat onu anlayacaktı. Çünkü buna kabiliyeti vardı.

Rüyalarını ah. hep dilsiz cellâtlar ikiye bölmüştü, nazlarını, mahmur uykularını. Kimi zaman kendisini kan ve ter içinde kâbuslarından atarken, kandilleri yakmak ya da söndürmek için orada bulunan Habeşî bir çocuğun kederli ve sevecen gözlerini fark ederdi. O gözlerde kan ve kine eğilmişi koruyan, gözeten bir bakış olurdu. O bakışı anlatacaktı hattata ve bana o bakışın bir

eşini ver, diyecekti. Sonra kâbuslardan rüya iklimlerine dönüşen sanrılarını sıralayacaktı. Terkedilmiş bir hamamın gölgeli sularında yıkanan kumral ve uzun saçlı bir peri kızının güzelliğini, onu ilk kez gördüğü o gün, gözlerine bir türlü inanamamış olduğunu sadece uzaktan görebildiğini ama garip bir biçimde berrak kahkahalarını duyduğunu ve onun benzerine gerçek hayatta asla rastlamadığını. Ve gerçek hayatın içinden bir kadına o duygunun bir eşini asla duymadığını.

Sonra yıldızlarına sıra gelecekti. Yıldızlarına, onların lacivert sema üzerinde doğudan batıya doğru baş döndürücü bir süratle akışlarını anlatmaya. Onların birbirine göre durumlarını, bunların kendisine neler söylediğini anlayabilmek için ne kadar çok çalıştığını hattata söyleyecekti. Sonra bir gün bu yıldızların kendisini, kaza ölümüne karşı dikkatli olması için nasıl uyardıklarını ve bunun üzerine yıldız bilgisinin yanı sıra bir de tıp ilmine merak sardığını. Bunu halkı hiç anlayamamıştı ve hoş görmemişti. Ama hattat onu anlayacaktı.

Vücudunu zehre karşı korumanın yollarını araştırırken her gün küçücük bir parça zehir alarak bir nevi dayanıklılık oluşturduğunu. İşte, diyecekti, gül pembesi tenim bu yüzden böyle sarıdır. Her sabah aynada gördüğü bu çehrenin kendisini de acılandırdığını hattattan gizlemeyecekti. Hiçbir şeyi. Hattatın benzi gül rengi idi. Sakalına tek tük kırlar düşmüştü, gözleri ise birer mavi ayna. Sonra Arz odasının iç kubbe kenarına işlenivermiş bir gül buketinin renginin tıpkı kendi çehresi gibi günden güne nasıl soluverdiğini fark ettiğini, kalemkârlara, onu onarmaları için asla müsaade etmediğini. Ona gül buketini gösterecekti.

Daha başka gösterecekleri de vardı. Frenk elçisinin gönderdiği porselen saatin sarkacında dans eden küçük balerini, harem taşlıklarında eriyerek yanan koca kandillerin gözlerini. Acıyı gösterecekti, azabı, korkuyu. Hüznü, ölümü ve başkaldırısızlığı. Kementleri, palaları ve cellâtları. Ve İncili beşikleri, İncili beşikte uyuyan gül goncası şehzadelerini. Hiçbirine kıymayacağını anlatacaktı ve bunu bir gün

tarihlerin mutlaka yazacağına dair inancının sonsuz olduğunu. Târihlerin bunu mutlaka yazacağı çok uzun zamanlar sonra, dış görünüşü kendisininkine benzemese de esasen kendisine benzeyen, hiç olmazsa, hiç olmazsa bir tek kişinin onu anlayacağını ümit ettiğini, buna samimiyetle inandığını. Yalnızlığı gösterecekti hattata. Kalabalık arasındaki yalnızı. Ölümü sevebilmenin eğitimini. Iztırabı gösterecekti. Gözyaşı ve kanı. Ter ve aşkı sonra. Aşkı ve güzelliği. Kalıcı olmayan geçici ve anlık aşkı. Hattattan bir tek şey isteyecekti. Kalıcı olanı.

II

Hattat eve geldiği zaman, karısı kendisini endişeli bakışlarla süzdü. Nerede olduğunu sormadı ve biraz uyuması için üzerini örttü. Kocasının yüzünde o güne dek görmediği bir ışık dolaşıyordu fakat huzursuz bir uykuyu yüklenmişti. Hattatın, rüyasında, bedeni ikiye bölünmüştü ve bir yarısı diğerini kovalıyordu. Birden kendisini bir gül fidanının dibinde buluyor ve nihayet bedeninin parçalan birleşiyordu. Uykudan sıçrayarak uyandı ve

hayrolsun dedi, hayırlar olsun. Sonra her şeyi unutarak hafifçe gülümsedi. Bu akşam hünkârıma gideceğim. Ülkemin padişahı, kalelerimin fatihi, bu defa bana kendi kapılarını açacak, kendi burçlarını gösterecek. Kendi güzelliğinde onun, yok olacağım. Farklı bedenlerde aynı bir ruha dönüşeceğiz. Hünkârım bana defterlerini gösterecek. Sultanım, padişahım. Kalıcı ve saf olanım.

Akşam iniyordu ve santurlar yine dört bir yandan vurmaya başlamışlardı. Hattatrasıt yerinden doğruldu. Kaç zamandır rasathaneye gitmediği için baş çizimcinin çarpık tebessümüyle ardından neler söylemiş, baş rasıdınsa gürleyen sesiyle nasıl bağırmış çağırmış olabileceğini düşünerek tekrar kendi kendine gülümsedi. Aynı kayıkhaneden aynı kayıkçıyla karşıya geçti. Sakalını gül yağıyla ovmuştu ve sarığının kıvrımları arasında pembe bir gonca vardı. Kayıkçı ona bir garip bakıyordu. Sarayı Âmire'nin koca kapıları bu defa sımsıkı kendi üzerine kapalıydı ve hiçbir yerden ışık sızmıyordu. Hattat içeri nasıl

girebileceğini düşünerek ürperdi. Dışarıda kalacak olma korkusu gönlüne dayanılmaz bir ağırlık veriyordu. Birden yan kapılardan biri yavaşça aralanıverdi. O, bir rüyaya benzeyen cariye, gülkurusu ipek hışırtıları arasından elmas bir gecenin parıltılarıyla bakıyordu. Buyurun diye fısıldadı, beni Hünkâr gönderdi. Hattat, sarayda bu gibi işlere kadınların bakmadığını biliyordu, şaşırmıştı. Bir şey söylemek için başını çevirdi.

Pınarlarında birer damla yaş parlayan bu gözlerin gecesi karşısında dili tutuldu, ne söyleyeceğini unuttu. Elini yavaşça kaldırdı. Helâlin den başka hiç kimseye değmemiş bu eli, o iki damla yaşı silmek niyetiyle uzattı. Cariye, bir beyaz kuşa benzeyen bol yüzüklü elini hattatın esmer eline sıkıca sararak, sarayın bilinmez dehlizlerinden bilinmez odalarına doğru çekiverdi.

O gece sabaha kadar t tatrasıt, gönlünün macerasından, ruhunun yangınından cariyeye bahsetmek istedikçe; söylemek, anlatmak, sesini duyurmak istedikçe, kız onu susturdu. Sabah

ezanları okunurken yavaşça, Hünkâr seni bekliyor, diye fısıldadı. Sesinde garip bir üstünlük duygusu vardı. Hattatrasıt, benim padişahım sensin, diye ağladı, padişahım ve gerçeğim.

Sarayı Âmire'nin iç avludaki köşklerinden birinde padişah, karaağalardan biri billur kandillerdeki ışığı söndürürken ve yağmur kuşları kanatları değecek kadar yakın suyun üzerinden uçuyorken, Boğaz'ın gölgelerine bakıyordu. Bulutlar, görüntülerini serperek suyun üzerinden geçiyorlardı. Karaağa alçak bir yer masasının üzerinde istiflenmiş, meşin kaplı defterlere biraz hüzünle, dahası garip bir sevinçle baktı. Padişah yavaşça başını çevirdi. Onu ilk defa görmüştü. Al, dedi usulca, hepsi senin olsun. Sonra su getir dedi, havlu getir. Yavaşça namaza doğruldu.

İRİ KARA BİR LEKE

Bütün bir geceyi ruhunu göstermek üzere kendisini bekleyen padişah yerine gece rengi gözleri olan cariye ile geçiren hattat, sabahın ilk

ışıkları mavi camlardan odaya süzülürken acıyla gülümsedi. Baktıkça, cariye içinde yenileniyor ve hattat her defasında onu yeniden görüyormuş duygusuna kapılıyordu. Adın ne, diye sordu, kız fısıltıyı andıran bir sesle, kulunuz, diye cevapladı. Bu sesteki eda hattatı yaralamıştı. Kimin kul, kimin sultan olduğunun artık farkında, buruk bir tebessümün arkasına sığındı. Kendinden nefretin azabına zor tahammül edilebileceğini biliyordu. Yerinden doğruldu. Duvardaki aynanın derinliğinde kendisini gördü. Güzeldi. Çok güzeldi. Hayret edilecek kadar güzelleşmişti. Beni böyle güzelleştiren nedir, diye düşündü. Cariye şimdi açıkça gülümsüyordu ve yanakları pembeleşmişti.

Hattat, eve gitmeliyim, diye geçirdi içinden. Yazacağım çok şey var. Ve yazdıklarımı mutlaka sana okumalıyım. Eve gelince yorgun bedenindeki revnakle basamakları yine ikişer ikişer çıktı İçindeki gül fidanının kökleri çok derinlere doğru uzanıyordu Aşkı yazacağım, diyordu. Aşkı ve gençliği ve güzelliği. Her zamanki köşesinde rahlesini önüne çekti.

Santurlar, dedi birazdan çalmaya başlarlar nasılsa ve suyun ışığı odamın tavanını taçlandırır. Ne santurlar çaldı, ne su ve ışık tavanı taçlandırdı. Ama o yazıyordu. Dudağında mağrur bir tebessümle, aşkı ve gençliği zapt etmiş olmanın kibriyle yazıyordu ve yazarken hiç ağlamıyordu. Ne yazdığının o da farkında değildi. Kapı aralandı. Yüzü çizgileriyle güzel karısı, elinde porselen bir kâse içinde hoş kokulu bir çayla içeri girdi. Kâsenin parlak mavisi hattatı derinliğine çekti. Çayın kokusu bütün odayı sarmıştı. Uzak iklimlerinin portakal çiçekleri, hattata cariyeyi hatırlatıyordu. Karısı, ne kadar güzelsin ama neden bu kadar güzelsin, dedi. Hattat cevap vermedi. İçindeki bir şeyi yakalamaya çalışarak sürekli yazıyordu. Yazdıklarını bir araya getirip birbirine tutturarak yastığının altına koydu ve oracıkta uyuyuverdi. Karısı yün bir battaniyeyi hattatın üzerine örterken kocasının yüzündeki ışığın aydınlığında, yastığın altından kayan yazılara baktı. Siyah, simsiyah ve kocaman bir leke kâğıt tomarının bütün yüzünü kaplamıştı.

İrkilerek aynaya doğru ilerledi. Gözlerini korkuyla kaldırdı. Başörtüsünü hafifçe sıyırdı. Siyah saçlarının arasında beyazlar parlıyordu. Gözlerinin altında, yanaklarında ve alnında çizgiler belirmişti. Birden kendisini, daha evvel hiç görmediği ve hattat rasıt olduğu söylenen bir adamın odasında onun helâli olarak bu luverdiği ilk geceyi hatırladı. İkimiz de ne kadar güzeldik, diye düşündü. İkimiz de ne kadar güzeldik. Bir zamanlar hattatın birer mavi aynaya benzeyen gözlerinin derinliğinde, çektiği hattın yankısını gördüğünü düşündü. Ve her akşam rasathane dönüşünde görmeyi o kadar çok arzu ettiği halde kocasının gözlerinde bir türlü göremediği kendi kadınlık pırıltısını. Çok zaman doğudan batıya doğru akan bir yıldız olmayı arzuladığını, doğudan batıya doğru akmak ve kocasının dünyasında ne varsa hepsine tek başına yetebilmek istediğini hatırladı. Aynanın derinliğinde şimdi bütün çizgilerinden sıyrılmış ve adamakıllı güzelleşmiş bir çehre kendisine gülümsüyordu. Şaşılacak derecede kendisine benzettiği bu çehre aynı zamanda şaşılacak derecede de kendisinden

görünüyordu. Kucağında bir bebek vardı. Yanı başında da saçları derinden kırpılmış küçük bir efendi. Aynadan yayılan ışığin etkisiyle gözlerini hafifçe kırpıştırdı. Tâm orta yere bir bulut yerleşmişti. Gönlünü gördü. Gönlünde hattat vardı. Hattatı gördü aynada. Hattatın gönlünü gördü. Hattatın gönlünde cariye vardı. Yavaşça geri çekildi. Mavi renkli porselen kâseye portakal çiçeği kokulu berrak çaydan biraz daha doldurdu ve uyumak olan bocasının yanına, yere diz çöktü. Elini yavaşça kumral sakallarında gezdirerek onu uyandırdı. Hattat, çayı hiçbir şey söylemeden yudumladı ve tekrar rahlesinin başına oturdu. Kamış kaleminin gıcırtısı garip bir şekilde sessiz ve üstelik ışıksız olan odayı tek başına buyruğu altına alıyordu. Hattat ışıksızlığa aldırmadan yazıyordu. İçinde bir noktada çok güzel bir şeyin var olduğundan emin olduğunu düşünerek sürekli yazıyor ve kendi kendisine içindeki o çok güzel şeyi bulup çıkarması gerektiğini tekrarlıyordu. Mavi renkli bir güzellik tahayyül ediyordu içinde. Yazdıkça içinde o noktaya yaklaşıyordu. Ama yazdıkça kalemini yumuşacık, incecik kâğıt üzerinde

sürükledikçe, harflerin ucunu özensizce ama alışılmış güzelliğiyle çektikçe, tuttukça nefesini, cariyenin hayaliyle sürüklendikçe kâğıt üzerinde, siyah bir nok tanın içinde büyüdüğünü, çoğaldığını, arttığını fark ediyordu ve kendisine nasıl olup da bunu daha evvel fark edemediği için içerliyordu. Yazdıkça yazdıkça, karısının biraz evvel kâğıtların üzerindegördüğü ama kendisinin fark edemediği o siyah nokta içinden çıktı, bembeyaz kâğıtların üzerine sessizce dökülüverdi, yerleşti ve hattat onu gördü. Kâğıtlar acı çekiyordu ve karısı yanı başında dimdik ve sessiz duruyordu. Hattat, karısının ayaklarına kapandı ve beni affet beni affet, diye ağladı. Kadın, hattatın birer alev gibi yanan gözlerini, ateş gibi yanan yanaklarına dökülen gözyaşlarını yer yer nasırlaşmış elleriyle sildi. Hattatı gönlünün üzerine bastırarak, affim senin, dedi. Bu, büyük oğlum için.

Akşam olduğu zaman kapı çalındı. Kapının önünde garip giyimli bir ulak vardı. Ne kapıcılara, ne sıradan habercilere tam benziyordu. İnci rengi satenler içinde garip bir

şekilde cazibeliydi ve teni insanı ürpertecek kadar güzel bir esmerliğe sahipti. Saçları kumraldı, gözleri birer derin kuyu. Hattat, ne istiyorsun, dedi, söyle bana sen kimsin? Ulak elinde ipek, işlemeli bir kese tutuyordu. Al, dedi. Bunu sana sultanım gönderdi. Hattat, hangi sultan, diye soracak oldu, içi acıyla burkuldu. Gönlümün sultanı, gerçeğim o benim, diye mırıldandı. Yavaşça keseyi açtı. İçinden, cariyenin inci rengi saten mendili çıktı. Kenarları iğne oyasıyla işlenmiş ve bir köşesine bir buket gül

Hattatın içine o güne kadar duymadığı güzellikte bir koku doldu. Mendili yanağına değdirdi ve kendinden geçti. Ulak, haydi, dedi, haydi gidelim, sultanım seni bekliyor. Akşam inmişti. Hattat sırtına içi kürklü bir yelek geçirerek biraz ötede bekleyen gösterişli kayığın kadife minderlerine gömüldü. Kuytu pencerelerde sarı ve solgun ışıklar her an sönecekmiş gibi duruyordu ve hattat, kandillerin birer hayal gibi gezindiğini gördüğünü zannediyordu. Kapıcılar hattata her zamanki aşinalıkla baktılar. Ulak,

buradan efendim, dedi. Hareme Meyyit kapısından geçtiler. Bir başka ağır

kapı aralandı, cariye orada bekliyordu. Hattat, sultanım, diye mırıldandı.

Sabah ezanları okunurken cariyeye, sana, yazdıklarımı getirmeliyim, dedi. Senin için ve senden evvel. Bütün yazdıklarımı okumalısın. Sana okumalıyım, tek başıma taşıyamayacağımı biliyorum artık. Aynı kapılardan, aynı koridorlardan geçti. Bir su sesi duyuldu, aynı kayıkla eve döndü. Karısı sabah namazını kılıyordu.

Hattat yazı takımının başına geçti. Aşkını yazıyordu yine. Çok güzel olduğunu çok kuvvetle hissettiği aşkını ve o denli büyük acılarını yazdıkça içindeki o siyah nokta da büyüyordu ve kâğıtlara dökülüyordu. Kâğıtlar ve kamış kalem yine sessizce ağlıyorlardı.

Kapı yavaşça aralandı, karısı içeri girdi. Sessizce hattatın yanına çöktü. Yazın ne kadar güzel, dedi ve sen yine ne kadar güzelsin. Kâğıdın

üzerinde daha evvelden tanıdığı, kocaman kara lekeyi görüyordu. Kocaman ve umarsız lekeyi.

Hattat başını önüne eğdi.

Beni, dedi, bir defa daha affet. Benim kalbim isteyici, ben erkeğim, beni bir defa daha affet. Karısı başını hafifçe önüne eğerek hattatın kumral saçlarını, güzel alnına dökülmüş, terden ıslanmış perçemlerini sevgiyle okşadı. Al, dedi, affım senin, bu da küçük oğlum için. Hattat yine oracıkta uyudu. Kadın ocağın ateşini tazeledi. Kocasının üzerini örttü. Yavaşça pencereye yaklaştı. Dışarısı hâlâ karanlıktı. Sessizce kar yağıyordu ve kadın, heybetle yükselen sarayın dilsiz duvarlarına bakıyordu.

Akşamüzeri kapı tekrar çalındı. Gelen aynı ulaktı. Hattata yine ipek bir kese uzattı. Hattat keseyi aldı ve açtı. İçinden, gözleri geceye benzeyen cariyenin gece kadar siyah saçlarından kesilmiş ve elmaslı tokayla tutturulmuş bir tutam saç çıktı. Yeni açmış gül kokusu hattatın bütün ruhunu sardı. Avucunu sımsıkı vumdu ve her şeyi unuttu. Ulak, gidelim, dedi, sultanım sizi

bekliyor. Aynı kapının arkasında cariyeyle karşılaştıkları vakit, hattat onu yine ilk defa görüyormuş duygusuna kapıldı. 0 kadar güzel ve her defasında o kadar yeni olmasının sırrını bir türlü çözemeden, bu, dedi kendi kendisine, bu aşk işte. Bu sadece aşk. Cariye hattatı elinden çekti.

Sabah olup da hattat eve döndüğü zaman iki katlı evinin çıkmasında zayıf ve sarı bir aydınlık gördü. Lâmbanın buzlu fanusundan sızan ışık pencerenin pervazında toplanan kara dökülüyordu. Kar hiç durmaksızın yağıyordu. Çılgın bir dalga evin kayıkhanesinde patladı. Bir deniz kuşu yavrularının üzerinde çığlıklar attı. Hattat merdiveni çıkınca aynanın önünde karısını gördü. Sırtında nikâhlandıkları gece, onu ilk gördüğü gece giydiği üçetek vardı. Başında aynı zümrütlü hotoz. Ve daha evvel hiç görmediği bir kızı, odasında helâli olarak bulduğu ânın ilk duygusuyla, karısının ne kadar güzel olduğunu düşündü. Saten üçeteğin yakası ve kol ağızları içten gelen bir ışıkla aydınlanıyordu ve karısının boynunda o gece

kendisinin yüz görümlüğü olarak taktığı üç sıra inci parlıyordu. Hattat yaklaştı. Aynanın derinliğinde, bu kadar olağanüstü bir biçimde güzelleşmiş karısının yanında beliren kendi hayaline baktı. Yüzünde çizgiler belirmiş, gözlerinin mavi aynası kirlenmişti. Bir defacık daha, diyecek oldu, karısı, eliyle hattatın aynada görünen kalbini işaret ediyordu. Hattat bir çığlık kopardı. Kalbinde kocaman, kocaman ve simsiyah bir leke, şimdiye kadar karısının ve kendisinin kâğıtları ve hatları üzerinde gördükleri ama bu kadar çirkin olduğunu hiç fark etmediği o siyah leke görünüyordu. Hattat, bir defacık daha, diye konuşmaya çalıştı. Ancak boğazından yine, kocaman bir ışık salkımı altında kendisini gördüğünü zannettiği zamanki gibi karanlık bir hırıltı yükseldi. Sesi yine kendisinin değildi. Karısı, anlıyorum seni, diyordu ve elini ona doğru uzatıyordu. Cariyenin beyaz bir kuşa benzeyen bol yuzuklu elinden daha fazla güzelleşmiş olan bu ela» kansı„m kata »ardı »e incecik bir sızıyla durmaksızın kanıyordu. ^ al, dedi, al bu da benim için. Yavaşça eteklerini topladı, uzaklaştı,

mor bir sümbül kokusu bırakarak merdiven başlangıcında, hiç arkasına bakmadan yok oldu gitti.

Hattat akşama kadar oracıkta çöktüğü yerden hiç kalkmadı. Rüzgâr uğulduyordu, kar dinmek bilmiyordu. Dalgalar odanın içinde şaha kalkmışlardı. O güne kadar hiç duymadığı kadar acıklı bir nağme, santurların tokmaklarından odanın dört bir yanında vurmaya başladı. Hattatın gönlünde evvelâ doğudan batıya doğru saltanatla ve kocaman kuyruğu ışıltılar saçarak geçen o yıldızın hayali canlandı. Her şeyin ne kadar çabuk geliştiğini, bütün bunların bir rüya olması gerektiğini ve • sonra o yıldızın ışığında gördüğü kendisini düşündü. O zaman, onun ışığında gördüğü kendisini fark ettiği zaman, kapıldığı tamlık duygusuyla, içinde beliren artık bundan sonra daha başka bir şey aramayacağına dair kuvvetli inancı da hayretle hatırladı. Oysa şimdi, o zamanki benliğinden ne kadar farklı tecrübelerle yüklüydü. Sonra çok garip, çok ince bir sızıyla, o kadar nefret ettiğini zannettiği rasathaneyi ve oradaki arkadaşlarını özlediğini

fark etti. Baş rasıdın kükreyişini, baş çizim cinin çarpık tebessümünü, zatüssukbeteynini, zatülhalâklarını ve rubu'larını özlemiş olması gözlerini yaşarttı. Ardından çok daha kesin bir pişmanlık ve utançla padişahı düşündü. Onun sararmış çehresinde ve derin gözlerinde gördüğü sevgiyi ve şefkati düşününce içindeki sızı arttı. İhanetinin ve sadakatsizliğin dehşetini şimdi açıkça görebiliyordu. O benim talih yıldı zımdı. diye mırıldandı. Sonra cariye geldi gözlerinin önüne. Bütün güzelliğine rağmen cariyenin ona ruhunu vermemiş olduğunu ve kendi ruhunu da istememiş olduğunu, hattâ adını Me söylememiş olduğunu ilk kez fark etti ve derin bir hayret uydu. Akşam olmuştu ve ulak gelmemişti işte.

Sonra karısı geçti gözlerinin önünden, çocukları. Büyük bir sızıyla karısının yüzündeki her çizginin ve saçlarındaki her beyaz telin öyküsünü tekrarladı. Karısının yüzündeki her çizginin, saçındaki h r beyazın öyküsünü biliyor olması içini bir başka türlü yaktı. Hattat çok fazla acı çekiyordu. Çok fazla acı çekiyordu ve yapabilecek hiçbir şey olmadığını bilmesi acısını

arttırıyordu. Başını ellerinin arasına aldı. Defterlerim var hiç olmazsa, dedi. Bedelini çok ağır ödemiş olmama rağmen defterlerim var. Defterlerimde ben varım. Hep defterlerime döneceğim ve defterlerime döndükçe çoğalacak, büyüyecek ve var olacağım.'Bu da bana yeter.

Aniden yerinden fırladı. Dolaplardan, raflardan, yastığının altından ciltli ciltsiz bir yığın defteri, kâğıt tomarını buldu çıkardı. Şunda çiçeklerimi anlattım, diyordu kendi kendisine. Şunda beni insan kılan acılarımı. Şunda mevsimlerimi, şunda erdemlerimi ve erdemsizliklerimi. Acılarımı ve aşklarımı, kan, ter ve gözyaşlanmı. Ve onları çok güzel anlattım. Bugüne kadar hiç, hiç kimsenin anlatamadığı kadar güzel anlattım. Yüzü yine ter içinde kalmıştı ve kumral perçemleri yine alnına yapışmıştı. Hepsini tekrar okumaya, kendi güzelliğimi görmeye ihtiyacım var. Ağlamaya başlamıştı. Ben ağlamalıyım ve diyordu, biri bana ne kadar güzel ağlıyorsun, gözyaşların ne kadar güzel demeli. Sonra o birisinin, ağladığı zaman ona, ne güzel ağlıyorsun ve gözyaşların ne kadar güzel hattat,

diyebilecek birisinin kendi zamanında hiç var olamayacağı düşüncesi, korkunç, şimdiye kadar çektiği bütün acıların hepsinden çok daha korkunç bir biçimde kalbini deldi. Defterlerinin ilkine uzandı. Sahifeleri sağdan sola doğru çılgın gibi çevirmeye başladı. Birini, diğerini, üçünü, beşini. Hıçkırıkları kahkahalarına karışıyor, bir yığın kâğıt yerlerde sürünüyordu. Ve hattat defterlerinin bomboş olduğunu görüyor, bembeyaz kâğıtlardaki simsiyah bir lekeye bakarak, hıçkırıklarıyla kahkahaları arasında, oysa benim ne güzelliklerim vardı, diyordu. Ne hüzünlerim. Oysa benim ne öykülerim vardı.

ÂYİNE1 MÜCELLÂDA NİHANIZ

Hattat seni terk etmeliyim.

Hattat seni terk etmeliyim.

İstisnasız bütün benliğimi reddettiğim için hattat seni terk etmeliyim.

Sen gül renkli ve gül kokulu cariyen ve onun, gözleri birer derin kuyuya benzeyen ulağıyla

uğraşadur, hiç kimseleri terk edemediğim için ben, seni evvelâ inkâr ediyor, sonra o boşlukta, o kocaman boşlukta inkâr edilmişin terki gibi garip bir komedyanın bütün küçüklüğünü yüklenerek seni terk ediyorum.

Seni sadece ben mi vehmetmişim hattat? Öyleyse, eğer seni sadece ben vehmetmişsem de, vehimlerimin bütün akıl almaz yangınları arasında bu defa seni yine terk ediyorum. Çünkü biliyorum ki bana bu kadar acı çektiren kimliğimi bir gömlek gibi sırtımdan soyunmam ancak bu şekilde mümkün olacak. Evvelâ saatlerdir başında oturduğum şu tahta masayı, şu perdeden sızan soğuk kuzey ışığını, şu dışarıda patlayan rüzgârı ve kar

fırtınasını. Şu önümde sadece bir cümle yazabildiğim sarı saman kâğıdını. Sonra matbaayı ve editörü terk etmeliyim. En baştan itibaren bütün öykülerimi ve onlarda mevcut beni anlayan ve anlamayan bütün kahramanlarımı. Senden evvel ve sonra hatırladığım ve unuttuğum bütün kahramanlarımı. Sonra teker teker gözlerimi ve

gönlümü, ellerimi ve hafızamı, ruhumu ve bedenimi. Eğer başarabilirsem, sırtımdan seni bir gömlek gibi soymayı başarabilirsem, gömleğini kenara bırakarak yepyeni bir kimlikle yoluna devam eden zavallı bir yaratık gibi yoluma devam etmeyi başarabilirsem, bütün acılarımdan kurtulacağım zannediyorum.

Hattat, ben bu masanın başına son öykümü yazmak için oturmuştum. Oturmuştum ve editör her ne kadar, Puşkin hakkında hafif bir yazı yaz. bitir artık hattat mı rasıt mıdır nedir o adamın hikâyesini, dediyse de ben son öykümü yazacaktım. Yazacaktım ama ne yazacaktım? Önümde sadece bir ilk cümle lâkin o da bir evvelkinin son cümlesi. Neden bir evvelkinin son cümlesi bir sonrasının ilk cümlesi olmasındı? Hattat, diyecektim, boş defterlerine bakarak, hıçkırıkları ile kahkahaları arasında, oysa benim ne hikâyelerim vardı diyordu, oysa benim ne güzelliklerim vardı ve ne hüzünlerim. Editör Puşkin hakkında hafif bir yazı istiyor. Vasata hitap etsinmiş. Dışarıda kar fırtınaları patlarken gecelerimizden, önümde Puşkin.

Nereden çıktı şimdi bu Puşkin? Bana ne Puşkin'den? Benim içimde kopan fırtınalardan Puşkin'in ne haberi var? İçimdeki denizden kaç dalga geçtiğini kim saydı? Bütün kalelerimin neden her defasında böyle savunmasız düştüğünün sebebini kim merak etti? Her çıkışımda kalelerimden, biraz daha nasıl olup da bu kadar küçülebildiğimin nedenini kim anladı? Mutlak olanda var olmak için yaptığım her şey. yazdığım her yazı, var olmak ve toplanmak için attığım her imza biraz daha dağılmama ve küçülmeme yol açtı. Sırtımda alev gömlek, hattat içim yanıyor. Oysa hattat dışarıda kar yağıyor. Darmadağınık odamın bütün kapılarından, bütün pencerelerinden, bütün aralıklarından; gri, soğuk ve sinsi bir duman içeri yayılıyor. Yapış yapış. Hattat kaç kez hayatı, kaç kez aşkı ve kaç kez ölümü aramak için sefere çıktım? Kaçında geri döndüm? Ben senin ru

hunun bütün çağrışımlarına ve tezahürlerine vâkıfken riah hakkın varken benim üzerimde, bir mukadder meçhulde ı5' şecekken yollarımız, ne kadar yalnız olduğumu ve ne kadar acı

çektiğimi bilmedin bile. Hattat çok yalnızım ve çok acı çekiyorum. Ama neden bu kadar acı çekiyorum? Hattat bilmiyorsun, bütün o yalnızlığı yaşayan öykü kahramanlarıma nisbetle kendi yalnızlığımın boyutları beni bile ürkütüyor.

Ne kadar isterdim, ne kadar isterdim bir akşamüzeri müjdeci bir ses kapımı çalsaydı ve gözlerimi kamaştıran bir kuyruklu yıldız suretinde nefesimin artık kesildiği bir an içinde saltanatıyla odamı aydınlatsaydı. Ona saatlerce içimdeki ülkeden bahsede bilseydim ve o, ışığıyla bana içimdeki ülkenin de içindeki cevher ülkeyi anlatsaydı. Ona içimdeki ülkenin, aslından ödünç alınmış bütün bulutlarını ve akşamlarını gösterebilseydim ve sonra ona şimdi bana bütün bunları yorumla ve bana gerçeği, kalıcı ve mutlak olanı aydınlığında göster diyebilseydim. Ne kadar isterdim bir akşamüzeri bir müjdeci sesin kapımı çalmasını ve kocaman kuyruğundan ışıltılar saçarak gerçeği odama bırakmasını. Bunca emanetini, bunca yangının gömleği ile sırtlandığım halde, bütün gölgelerini

olmayan gözlerimle buğular, sisler ardından gördüğümü vehmettiğim halde, o asıl ülkeye hiç ulaşamadım. Ben yaklaştıkça, o ödünç ve büyülü bir tüy bırakarak arkasında, eskisinden daha fazla uzaklaştı. Çünkü bende sadece onu uzaklaştırmak için kabiliyet vardı. Çünkü ben sürekli dağılıyor ve parçalanıyordum. Bir türlü birleşecek ve görecek kabiliyetim olmuyordu.

Ya sen hattat? O kadar içimdeki ülkeden gelme olduğun halde, bana fazla değil sadece bulutlarımın esrarını söyleyecek güçte bile olamadın hiç. Oysa içimdeki âlemin bütün unsurlarını ödünç aldığım o asıl ülke hakkında benden fazla bir şey bilmeni istedim hep. Ve bunun böyle olduğunu da zannettim. Bu yüzden değil mi arka arkaya hep seni yazdım ve sen beni hiç bırakma ın. Bu vefa ne kadar çok şey vaat ediyordu. Seni o ülkenin lr Parçası zannediyordum. İçimde o kadar güzeldin. Birlikte ne

yolculuklara çıkıyorduk. Oysa bir düşünsene, bir düşünsene sen ve ben hiçbir şeyiz. Bu yüzden seni terk ediyorum hattat. Seni terk ediyorum.

Şüphesiz, sonuçsuz hattâ akıldışı bir terk olacak bu. Bu terki evvelâ ben yazacağım. Puşkin bekleyecek. Dışarıda kar fırtınaları. Tahta masaya vazoda solan gül öyküsünü anlata dursun, editör bekleyecek. Beklesin bütün gazete yazıları. Beklesin bütün bekleyecek olanlar. Bu terk edişin örneğini gelmiş, geçmiş ve gelecek bütün zamanlar bir daha yazmayacaklar.

Seni neden terk etmek istediğimin sebebini ve hiçliğini zaman çözecektir umarım. Bildiğim tek şey hattat ben'im, ben hattat'ım. Bütün güzelliklerimi yüklemeye çalıştığım, kendimden, kalıcı bir şey, eskimeyen ve tükenmeyen bir şey, sürekli güzelleşen bir şey. bir ışık, bir tanrı yaratmaya çalıştığım halde ortaya sadece eti, kemiği, zaafları ve günahlarıyla bir insan çıktı. Seni gözümde münezzeh kılan salt zamanımdan ve mekânımdan uzak yaşamındı.

Kapımda sabırsızca kişneyen atlar var. Su içine gölge bırakan bir ışığa ayarlanmışken menzilleri, şimdi o atlar kocaman ve simsiyah bir boşluğa uçmaya hazırlanıyorlar. Kendi ruhumdan, kendi

özümden çıkardığım hattat, yüzünde geniş ve tekinsiz bir tebessümle kapımda bekliyorsun. O kadar padişahla aydınlanmaya müsait ve müstahakken dünyamız, sen yanlış seçimlerle cariyelere yöneldin. Ben içimin padişahını seninle aydınlatma azmiyle oturmuşken kâğıt başına, padişahın ışığıyla kamaşmaya hazırlarken gözlerimi, porselen kâseler durdukları yerde çatladılar. Aynalar paramparça oldu. Aynalarda hattat, senin görüntün kirlendikçe ben kendi görüntümün kirlendiğini gördüm. Ne büyük ıztıraptı Yâ Rabbi. Nerelerde oyalandığımı, nerelerde asılı kaldığımı bana nasıl gösterdin. Senin benden razılığın mı söz konusu? Söyle, söyle şimdi hattat. Gözlerinin maviliği kirlenmiş aynasını gözlerime dik ve gözlerimin derinliğinde gördüğün kirliliğin, çokça kirliliğin ürpertilerine dayanabilirsen cevapla beni. Sen benden razı olmadığını iddia ederken, benim senden razılığını nasıl söz konusu olabilir? Senden; benliğimin bütün zerreleri, bütün hücreleriyle çılgın bir koşu, başkaldırısız bir yöneliş ve teslimiyet içinde, tekliği ve birliği ve varlığı ve mutlakı birlikte

bulacağımız1 umduğum o hikâyeyi yazmayı kurmuşken gönlümde, bana çirkin benliğimi, çirkin bir bedenimin de var olmuş olduğunu gösterdiğin için nefret ediyorum. Bana, görünürdeki cicilerin arkasında sırıtan bir iskeletin binbir tezahürünü gösterdiğin, yarama binbir kez tuz bastığın için hattat, seni terk edeceğim. Terk edecek başka kimsem olmadığı için, seni, yalnız seni terk edeceğim.

Akşam iniyor hattat. Sen bu akşamları iyi bilirsin. Sana kaç kez gül kokulu, hanımeli renkli akşamlar hazırladım. Kendini tekrarlayıp duruyor, dediler, desinler. Böyle bir sancıyı yaşamaya mahkûm kim kendini tekrarlamaz ki? Yağmur başladı. Kaç kez yağmurlarına filbahri kokularını karıştırdım. Kaç kez ben şu masamın başında, sen rahlenin başında sabahlara dek yazdık. Kaç kez ölümüne bir seçimin eşiğine geldik ve sen kaç kez padişahı seçmedin. Oysa ben, oysa ben hattat, yirminci asrın son çeyreğinde, anlattıklarının ve yaşadıklarının doğruluğuna en başta kendisi inanmamakla birlikte, asıl anlatılacak doğruyu bir türlü

görememek gibi bir azabın mahkûmu ben ama neden, ama neden, yüz bin defa ama neden, Tantal'ın çektiği azap bunun yanında az kalıyordu her defasında padişahı arıyordum. Padişahlar hep yalan çıkıyorlardı. Padişahlar hep padişah kılığına girmiş cariyeler oluyorlardı, yalan padişah çıkıyorlardı. Bir gece rengi gözleri vardı, bir de gül rengi tenleri onların. Daha korkuncu, en korkuncu her defasında sen; ben sana, padişaha gidelim, dedikçe, bana başkaldırıyordun. Bana başkaldırıyordun ve defterlerimiz her defasında baştan sona kadar boşalıyor, baştan sona kadar kocaman simsiyah lekelere boğuluyordu. Hiç kimse benim defterlerimi okumuyordu. Onları okumaya kalkanlar hep umarsızca kendi defterlerini uzatıyorlardı ve onların defterleri elimi, gözümü değdirdiğim anda yok oluyordu, bomboş oluyordu. Şimdi anlıyor musun, bana ne kadar acı çektirdiğini ve seni neden terk edeceğimi? Senden, varlığımdan bir ışık yaratamadığım için. Senden, kendi varlığımdan ancak bir acûze, ancak bir yığın ve darmadağınık cazibe merkezleri arasında bölünen ve hepsi de

birbirinden farklı, hepsi de birbirinden çirkin hattatlar çıkarabileceğim için. Dahası bütün o hattatlar, bizi de yaz, bizi de yaz, tek ve mutlak olanı bırak, varlığın binbir türlü çeşitlemesini yaz, diye kâbuslarla uykularımı böldükleri için. Nefret ediyorum ve seni mutlaka terk edeceğim. anlıyor musun seni neden terk etmeliyim? Sen benim buraya nereden Hattat şimdi ve evet nasıl, seninle beraber ikimiz birlikte, Şimdi beni anlıyor musun? Editör, bitir artık bu hikâyeleri, diyor, okuyucu sıkıldı artık. Okuyucuyu bırak, bana bak, içimde kaç tane daha hattat var. Oysa seninle aynı gecede, aynı bahar yağmurları camımıza gül dalı aşılı serviler çizerken, sen rahle başında, ben şu masanın başında ama aynı gecede yazmaya başladığımızda, bir zorlu yolun sonuna geldiğimi sanıyordum. Sanıyordum ki ikimiz de padişahı bulacağız. Sanıyordum ki ikimiz de padişah olacağız. Oysa ne karanlık şeyler söyledik. Ne karanlık hırıltılar yükseldi boğazımızdan. Ne çok güldüler bize. Seni kimsecikler duymadı, duyacak olana sen söylemedin. Beni kimseler anlamadı. Ne mahcup bir üniversiteli genç çaldı kapımı bir

akşamüzeri, ne anlat ben dinliyorum, diyen bir ses geldi kulağıma uzaklardan. Ne de dinle sana anlatıyorum, diyen. Sadece editörün sesiydi kalabalıklar üzerinde yükselen. Yeter, diyordu, yeter yirminci asırda böyle bir hikâye. Yeter, diyordu, yeter, kalabalıklar gülüyor üzerimize. Evet yeter! Editör için deail. kalabalıklar için hiç değil. Ama hazırladım, sen bana cariye ler sundun. Yeter!

Ben sana padişahlar geldiğimizi biliyor musun? Hattat bu öykünün sonunda sana gitme kal, diye yalvarmak için kendime izin vermemeliyim. Hattat seni terk etmeliyim. Hattat bu yük sana yabancı değil. Seni bu yüzden terk etmeliyim. İçimizde hep hüzün filizlendi ve içimizde hap ağlamaya ilişkin bir şeyler vardı. Hep yanlış kalelerin burçlarına bayrak çekmeyi düşledik. Tükenmemek için gerekli olan tılsımı bir türlü bulamadık. Çıktığımız yolculuklar hep yanlıştı ve bunu neden sonra fark ettik:

/Yolculuk/

/Baharın ilk kuşları/

Ne çok sıkıntı çektik ömrümüz ilerledikçe, üstelik ölümlüydük.

Onca güzeldik, onca güzelliğin nereye gittiğini düşünüp acı çekiyorduk. Kuşkusuz bir daha dönmemek için gittiklerinden olacak bunca güzeldiler. Dahası bir zamanlar olduğumuz 'ben' de onlarla beraber gittiği için.

Baş döndürücü bir hız içinde sürüklenerek biteviye çirkinleşiyor, biteviye olmamız gerekenden başka bir şeye dönüşüyorduk. Yok oluyorduk. Ya onca güzelliğimize ne oluyordu? Yoksa onca güzelliğimiz de sadece bir aldatmacadan mı ibaretti? Kuşkusuz onları görmemizi sağlayan ışıktı aşk. Onun ışığında bütün ırmaklarımız yataklarına dönüyordu.

Onun ışığında bütün acılarımız güzelleşiyor ve bütün acılarımız bizi güzelleştiriyordu ve biz yalnızlığımızdan azizeler yaratıyorduk. Başımızın üzerinde nurdan hâleler yoktu ama çarmıhımızı sırtımızda taşımadığımızı kim iddia edebilirdi?

Her gün ne kadar çok çirkinlik gördük. Gözlerimizi

ve kulaklarımızı ne kadar kapamaya çalıştı isek de her birinin yansımasıyla sadece, kalbimizi siyah bir leke sahiplendi. İstidadımız güzele olduğu halde, kalbimizde o kocaman kara lekeyi taşırken güzel olduğumuzdan herhangi birine bahsedecek güce sahip olduğumuzu nasıl iddia edebilirdik?

Oysa biz hattat, mavi ırmaklar içinde doğmuştuk. Ağaç kovuklarından mavi ışıkların yükseldiği bir gece. Çobanlar ateş etrafında kır türküleri söylüyorlardı. Gökte mavi bir yıldız, ‘ruhu besleyen’, ufka çok yakın bir yerde tabiatın sırrını fısıldayacak kadar yakın gibi görünüyordu. Kalbimizde o siyah leke yokken daha, hayatı ve ölümü ve hattâ aşkı tanıdığımızı iddia ediyorduk. Kan ve ter içinde sırılsıklam, yaş içinde, atlarımızı mermer sunak kalıntılarının buz gibi sularında serinletiyorduk. Saçlarımızı arkadan tek örgü yapıp berrak su kıyısına eğildiğimiz zaman, ne kadar güzeliz, diyorduk.

Su kıyısında öyküsünü bildiğimiz nergisler.

Su kıyısında kendi görüntümüze âşık olabilecek kadar her şey yerli yerindeydi ve ırmaklar yaratıldıkları gün daha takip ettikleri seyr üzre yataklarında akıyorlardı.

Ne kadar kolaydı gökte yıldız damlalarının birdenbire ve teker teker kopması. Karanlık ne kadar kolaydı. Ne kadar kolaydı içimizden havalanan güllerin sönüvermesi. Hep tökezledik yollarda. Bütün dallar elimizde kaldı. Gökkuşağına bakarken içimizin her zerresi, bütün kapılar hep aynı renk te sadece gri idi. Hep tökezledik yollarda. Taşlar ayaklarıma ve çıplak dallar yüzümüzü kan içinde bıraktı.

Çok yorgunduk, çok yorgunduk ve dinlenmek için bize serin bir su uzatacak kimsemiz hiç olmadı. Sadece başımızın üstündeki ürkütücü siyahlıktaki sonsuzluk içinde asılı duran bir bedr'ı hilâl halimizden anladı. Ve onun, durgun su içine düşmüş görüntüsü.

Çok yorgun olduğumuz gibi çok da yalnızdık.

Hep kendi halimize ağladık. Issız adada yol alırken, atımızı son gücümüzle mahmuzlarken biz, sonsuz karanlıkta taş kulelerin arkasında bulutlar yarıldı. Bulutların yarıldığı yerden senin ve benim için sadece o berdi hilâl ağladı. Ve onun durgun su içine düşmüş görüntüsü. Biz o hilâli ve onun en az kendisi kadar olağanüstü güzel görüntüsünü gönlümüzde tcişımaya taliptik. Lâkin çok geçmedi ve biz ahde vefasızlıkla karşılaştık. Kalbimizde siyah bir leke belirdi. Kalbimizde beliren o siyah leke bedri hilâlimizde de belirdi. Sadakatsizlik ve vefasızlıkla her karşılaşmamızda, sadakatsizlik ve vefasızlığı ve ihaneti her öğrenmemizde, kalbimizdeki siyah leke biraz daha büyüdü ve bedri hilâlimizin ışığı, ışığı bedri hilâlimizin, vefasızlığı her gördükçe gözlerimiz, biraz daha söndü. Gün geldi başımızın üzerinde asılı duran ve bize en zor günlerde bile, en karanlık gecelerde bile güzelliği ikaz eden bedri hilâlimiz, kapkaranlık bir salkıma dönüştü, dönüşmekten öte, karanlığın kendisi oldu. Su kıyısında karacalar ve ceylânlar ne çok ağladılar.

/Yolculuk sonu/

Yer o yer ama ne ben aynı ben'im ne sen aynı sen'sin. Üstelik sen ve ben, ben ve sen de değiliz.

Gerçek o kadar yakınımızda duruyorken, gerçeği o kadar berrak görmenin adım başı yakınıma düştüğünü zannederken. Gerçek bulutların arkasında, gerçek baharın ilk çiçeğinin açımında, gerçek rüzgârda ve yağmurda zannediyorken. 0 kadar yakınımızdayken gerçek. O kadar yakınımızda zannederken gerçeği. Sen ve ben, bir gün buluşacağımıza ve birbirimizden razılık dileyeceğimize dair hâlâ inancım var. Sen âherlenmiş kâğıtlara kamış kaleminle, ben sarı saman kâğıtlarıma çirkin bir tükenmez kalemle, gerçeği olduğundan bambaşka biçimlerde göstermeye talip, binbir türlü bir imaj sağanağının altında ezildik. Ezildik, ufalandık ve en fazla yaklaştığımızı zannettiğimiz o yerde, bir de baktık ki uzaktayız, en uzakta. Tuttuğumuz yol, bizi gerçeğe götürmesi için tuttuğumuz yol, bizi gerçekten uzaklaştırıyordu ve gerçek adına yalanların

önünde menzil alıyordu. Gerçek ne hattat? Aynanın önünde gerçek hangisi? Gerçek sen misin, yoksa ben miyim? Elime kendi elimle dokunabildiğim için sadece, senin gerçek olmadığını kim iddia edebilir?

Fakat hattat senin sesini duymadım. Sesini duymak isterdim. İsterdim ki bir akşamüzeri, martılar kar çiçekleri arasında çığlık atarken seninle de bir deniz kıyısında karşılaşalım. Ağla ve ben senin sesini duyayım.

Hattat sen ağlıyorsun. Hattat sen ağlıyorsun ve gözyaş ların ne kadar güzel. Ne kadar sıcak gözyaşların hattat ve sen ne kadar güzel ağlıyorsun. Hattat biliyorsun değil mi hiçbir şey gözyaşından daha temizleyici ve arıtıcı değildir. Leydi Makbet kelebek ellerini muhayyel ve sonsuz musluklarda değil, gözyaş larında yıkamalıydı.

Hattat görüyorsun artık gerçekle düşün arasında bir yerde, denizle gökyüzü arasında bir yerde, ölmekle var olmanın arasında bir yerde, hâlâ sayıklıyorum. Hattat bil beni. Kan ve ter ve

gözyaşı içinde; alevler, hummalar ve sancılar arasındayım. Ne aşkı, ne ölümü ve ne hayatı tanıyorum. Benden razı ol hattat, seni terk etmeyeyim. Zamanı çoktan yitirdim. Belki günlerden beri, belki biriki ânın derinliğinde sadece, önünde oturduğum şu masa başında verdiğim sözü tutmayayım, müsaade etme, mani ol bana. Seni terk etmeyeyim, seni terk etmeyeyim. Bedr i hilâlimizin içinde kocaman kuyruğu gözlerimizi kamaştıracak kadar parlak ışıklar saçarak o doğsun. Ve arkasına takılarak bir servisîmîn içinden dolu dizgin geçelim. Suyun ışığı odamızı taçlandırsın. Santurlar dört bir yandan vurmaya başlasınlar. Bana bir tek sen kaldın. Anlat hattat, 'yağmurun karşılıklı yağdığını' anlat. Ama hattat güzelliğin alışıldık bir şeye dönüşmesine müsaade etmeyelim.

Şimdi hattat istersen benim zamanıma sen gel ve istersen beni kendi zamanına çek. Zamansızlığın ortasında mutlak olanı bulalım, hiç eskimeyecek ve kalıcı olacak olanı. Şimdi hattat affet beni. Bu kez de, bir kez de sen beni affet, beni bağışla. Şimdi artık sonsuzluğun ve gerçeğin ve mutlak

olanın çok sancılı ve uzun bir yol neticesinde bulunabileceğini biliyorum. Hattâ sonsuzluğun belki sadece aramak olduğunun, sadece arandığı zaman var olduğunun farkındayım. Bıkmadan ve usanmadan bütün kapıları çalmakla bir gün çok güzel bir şeye dönüşebileceğimizi biliyorum. Şimdi gel hattat. Bunca asır ve bunca farka rağmen birlikte arayalım. Kalemleri kıralım. Bir daha tek bir satır yazmayalım ve sadece arayalım. Çünkü hattat aramanın ve bulmanın yolunu öğreneceğimize dair inancım var:

/Yol/

Şimdi hattat bana sevgini söyle.

Bana aşkını söyle.

Söyle ki yaradılışının özünde zaten ezeli aşk bulur

narı şu alemi birlikte kucaklayalım. Çünkü o, tek i kişinin kucaklamasıyla yetinemeyecek kadar geniş ve derin. Tek kişinin tek başına

bilemeyeceği kadar karanlık ue aydınlık.

Bana sevgini söyle.

Bana aşkını söyle.

Senin aşkında, senin aynanda evvelâ kendimi göreyim.

Kendi güzelliğime hayran olayım. Ne kadar güzel yaratılmış olduğumun farkına varayım. Ben ağlayayım ve sen bana, ne kadar güzel ağlıyorsun, gözyaşların ne kadar güzel, de. Bana sonsuzluğa dair bir şey söyle.

De ki varlığıma, de ki varlığına, de ki mutlak olana açılan yollara inancım pekişsin. De ki varlığından haberdar olayım. Güzel başını tahta bir rahleye dayayarak sen de ağla. Var olmuş olduğundan ve dahi var olmuş olacağından emin olayım. Binbir türlü çeşitlemesine dalarak âlemin evvelâ, binbir merhalesinden, binbir vadisinden geçerek; var ol

mayanın, gözle görülmeyenin mutlak

güzelliğinde bulalım kendimizi

Ve öyle bir an gelsin ki varlarla yetinmeyerek artık, yoklukları seçelim. Aynalarda görünmez olalım.

Şimdi hattat, şimdi bana aşkını söylemelisin.

45

Şimdi bana sevgini söylemelisin.

AHTERSUHTE, HÛ ve LÂLE

I

Hep öyle oluyordu. Genç kalfa, gecenin tam orta yerinde biri usulca dokunmuş gibi uyanıyor, yanında yatan Habeşî kalfayı uyandırmaktan ürkerek gaz lâmbasının fitilini ateşliyor ve usulca merdivenleri tırmanıyordu. Çıkmanın penceresinden karşıya doğru bakınca, simsiyah bir gökyüzü içinde ufka asılmış gibi duran kocaman ve göz kamaştırıcı bir yıldızın suya yakamoz bıraktığını görüyordu. Ve hemen

ardından, titreyerek yatağına koşuyordu. Suya yakamoz bırakan kocaman bir yıldız gördüğünden Habeşî kalfaya söz edince, kadın öfkelenerek ona yıldızların suya yakamoz bırakamayacak kadar küçük olduklarını, o gördüğünün mutlaka ay olması gerektiğini, ayetelkürsî okuyarak sağ yanına yatmasını ve bir daha da kendisini böyle münasebetsizliklerle rahatsız etmemesini söyledi. Ama bu, ne ertesi ve daha ertesi gece o birisinin onu uyandırmış gibi olmasına ne de karşıya doğru baktığında kocaman ve suya yakamoz bırakan yıldızı görmesine ve kaçmasına mani oldu.

Dördüncü gece kaçmadan ve kıpırdamadan karşıya doğru bakmaya devam etti. 0 zaman, yani görmek için bakmaya karar verip de Sarayı Âmire sisler içinde yüzen bir masal adası gibi ağır ağır karşısındaki ilk kez beliriverdiği zaman evvelâ korktu, sonra hayretler içinde kaldı. Bunu, dedi kendi kendisine, daha evvel fark etmemiş olmam ne garip.

Daha garibi, kocaman sarayın sarı ve ölü ışıklarla aydınlık pencerelerinin kendisine birer

birer açıldığını görmesi oldu. Önceleri inanamadı. Ama dikkatle ba kınca bunun pek de rüya olmaması :gerektiğini anladı. Odalardan birinde genç bir Enderun ağası gördü, İçinden şiirsiz geçilemeyecek kadar derin gözleri vardı ve cennetmekân Sultan Mehmed'in kütüphanesinde S bir yandan gülsuyuna batırılmış bir atlas parçası ile kitapların tozunu alıyor, cilt yapıyor, işi bitince de bir köşeye çekilerek, sultanın çok çok uzun zamanlar evvel gözlerinin değdiği bir nüshadan Homeros okuyordu.

Genç kalfa, Enderun ağasını gördüğü o geceden sonra, gündüzleri de onu düşünür oldu. Denize bakan mutfakta bulaşık yıkarken, nar şerbeti, demirhindi, gül şerbeti çıkarırken, bir yandan da sol tarafındaki pencereden şimdi kendisine bir şey göstermeyen saraya bakıyordu. Habeşî kalfa, birer zümrüt kadar parlak ışıklar saçmaya başlayan gözlerindeki dalgınlığı fark edince, bu kızda bir şeyler olduğuna kanaat getiriyordu. Akşam inmeye dönünce genç kalfa, evdeki bütün mumları, şamdanları, kandilleri, lâmbaları

hazırlıyor, onları merdiven başlarına, duvar hücrelerine ve aynaların önüne, mavi vazoların yanına yerleştiriyordu. O günlerde uzaktan gelen bir misafir Selânik şehrini anlattı. Orada geceleri gündüze çeviren bir Frenk icadının aydınlığından ve bunun ihtişamından hayranlıkla bahsetti. Geceleri

gündüze çeviren bir ziya, diye tekrarladı içinden kalfa. Gündüze çevrilecek olduktan sonra geceler daha neye yarar ki?

Gündüz, sarayın pencereleri ona hiçbir şey göstermiyordu ama gece olup da artık birisi dokunmuş gibi olmayı bile beklemeden uyanıp yukarı çıkınca genç kalfa, bir daha güneş gö rününceye kadar pencerenin önünden hiç ayrılamıyordu. Her defasında pencereler kendisine açılıyor ve o, sarı bir ışık içinde ağır ağır yüzen bambaşka bir öykünün içine giriyordu. Bir gece, dünyalar güzeli bir hanım sultanın ağladığını gördü. Kendisinden kırk altı yaş büyük bir sancak beyine verilmişti ve uzak vilayetlerden birine gönderilmesinin hazırlığı yapılıyordu. Bir başka odada ağlayan bir kız

vardı ve ertesi gün hareket edecek olan hanım sultana kırık dökük bir yazıyla mektup yazıyor, vallahü lazim sen gidersen ben ölürüm, beni de al, götür beraberinde sultanım, diyordu. Bir başka gece kızların, kethüda kadın gözetiminde İlâhiler okuduğunu gördü. Daha garibi bunu duydu. Üstelik şermsâr etme Hûda'ya rûzi mahşerde beni İlâhisi söylenirken, kendisi de alçacık bir sesle onlara katıldı.

Ama genç kalfa en çok Enderun ağasını gördüğü zaman kalbi yerinden çıkacak gibi oluyor, o gecelerin sabahında, namazın arkasından kimseciklere duyurmadan odasına dönünce, aşkı "k kez tanımış olduğunu kendi kendisine acıyla tekrarlıyordu.

Her gece bir başka pencereden genç ağanın odasını seyrettikçe, Allah'ım, diyordu, ne feci, onu böyle sadece uzaktan seyretmeye mecbur elmam ne feci. Üstelik o beni hiç görmedi. Gönlünde yer tutan bütün bu duyguların nereden geldiğini, nereye gideceğini ve ne olacağını bir türlü anlayamıyordu.

Enderun ağasını görmek arzusunun dayanılmaz bir noktaya ulaştığı bir gün, derdini Habeşî kalfaya açtı. Yaşlı kadın onun hiç iyi olmadığına karar vererek, bir daha geceleyin kendisini uyandıran dokunuşun çağrısına kulak asmaması, asla yerinden kalkmaması gerektiğini, yeminlerle verdiği bir yığın örnek içinde defalarca tekrarladı. Ama genç kalfa gözyaşları ve çırpınmalar arasında yalvardıktan sonra, Habeşî kalfayı. Selâmlık alayını seyretmek için karşıya geçmeye razı edebildi. Çünkü o kadar kalabalık bir alay arasında genç ağayı mutlaka görebileceğini ümit ediyordu. Çok rüzgârlı bir gündü, Üsküdar'dan kayığa binerek karşıya geçtiler. Ama bütün o yolları dolduran halkı yarıp en kenara yaklaştıkları halde genç kalfa, gelip geçenler arasında ne i Enderun ağasını görebildi ne de ona benzer birisini.

O gece genç kalfa gecenin orta yerinde uyanıp karşı kıyıya bakınca, uzaktaki karanlığın içinde suya yakamoz bırakan yıldızı gördü yine. Sonra sarayın bütün pencerelerinden sulara ve göklere munis bir ışık döküldüğünü, ışıksız hiçbir

pencere kalmadığını. Bu, dedi kendi kendisine, daha evvel hiç olmamıştı. Bütün koridorlarda, dehlizlerde, odalarda, salonlarda, irili ufaklı dairelerde durmadan gidip gelen büyük bir kalabalık vardı. Valide sultanın, gözdelerin, ikballerin, şehzadelerin, harem ağalarının, yaşlı genç, kadın erkek saraylıların hıçkırıkları kulağına kadar geldi. Yeryüzünün halifesi, padişahımız efendimiz rahmeti rahmana kavuştu, diye bağırdı saray koridorlarında kısık ve bir kadın sesi kadar ince sesli harem ağaları. Hayret, diye düşündü genç kalfa, demek onlar da ölülerinin arkasından tıpkı bizim gibi ağlıyorlar. Padişahın cesedi için Hırkai Saadet dairesi içinde, hasırlarını kaldırarak bir yer hazırlandı. Sandal ve öd kokuları ile Kur'an okuyan saray hafızlarının sesi, genç kalfanın odasının içine kadar geldi. Bumbuz bir rüzgâr esti. Genç kalfa, kütüphanede Enderun ağasını gördü. Bu gece çok şaşırtıcı bir biçimde yaşlı görünüyordu ve hiç kıpırdamadan, ağlamadan ve konuşmadan, sadece billur bir fanusun altında yanan mumun ışığına bakıyordu.

Ertesi günlerde eski padişahın bütün ailesi ve yakınları Beyazıt sarayına gönderildi. Daha ertesi günlerde ise Sarayı Âmire'nin bütün pencerelerinden, İstanbul halkının o güne kadar hiç alışık olmadığı tiz ve değişik perdelerden sesler yükseldi. Sarayın genç kızlarından bir orkestra kurması ve onları eğitmesi için İtalya'dan bir müzik hocası getirtildi. Yeni padişah yeni bir de saray yaptırmaya karar vermişti. Avrupa saraylarından daha güzel olacağı müjdelenen bu saray, halkın gönlüne bir ferahlık saldı. Çünkü saltanatın eski ihtişamını kaybetmemiş olduğu hususunda teminat taşıyordu. Beşiktaş kıyısında suya eğilmiş bir köşede başlayan inşaat göz açıp kapayıncaya kadar bitti. Bütün o kalabalık saray halkı, yine çok kısa bir zaman içinde, mermerden oyulmuş beyaz bir dantele benzeyen yeni saraya taşındı. Sa rayı Âmire'de artık yaşlanmış ve gözden düşmüş birkaç cariye ile bir de kütüphanenin taşınması henüz tamamlanmadığı için genç Enderun ağası kaldı.

Aysız ve çok karanlık bir geceydi. Genç kalfa

her zamanki gibi olduğu yerden karşıya bakarken, şimdiye kadar hiç üşümediği kadar üşüdüğünü fark etti. O sırada birdenbire tonlarca altın ve gümüş kullanılarak Beşiktaş'ta yapılmış olan ve beyaz bir dantele benzeyen yeni sarayın bütün odalarından, salonlarından, koridor, bahçe, balkon ve teraslarından, billûr korkuluklu merdivenlerle üst katlara bağlanan bayramlaşma salonlarından, çiğ ve gözleri kör edecek kadar kuvvetli, salkım saçak bir ışık ok gibi yükseldi. Bu ışık önce yarım küre biçiminde bir fanus şeklinde sadece yeni sarayın üzerini kapladı. Sonra fanusunu parçalayarak havaya ve suya yayıldı. Genç kalfa evvelâ gözleri kamaştığı için bir şey göremez oldu. Bir süre sonra gözlerini açtığında bütün Boğaziçi'nin gündüz gibi aydınlandığını, bütün İstanbulluların, bu arada ev halkının hattâ balıklar ve martıların bile uyandığını gördü. Bütün İstanbullular, kenti bir anda temmuz öğlesine çeviren bu aydınlık karşısında önce kısa bir an sessiz kaldılar. Sonra akıl almaz bir sevinç uğultusu içinde bütün mumlarını, şamdanlarını, billur şişeli, adi camlı, karpuzlu ve kar puzsuz petrol lâmbalarını, isli,

yağlı kandillerini, hepsini hepsini Boğaz'ın sularına fırlattılar ve büyük bir hayranlıkla fen çağının bu eşsiz yeniliğini Devleti Âliyye'ye ilk getiren kişi olan padişahı alkışlamaya başladılar. Bu sevinç sarhoşluğu o kadar büyüdü ki beyaz bir dantele benzeyen yeni sarayın berrak bir su gibi akı veren, pencere önlerine dökülen sarı ışıklarının solarak artık görünmez olduğunu, kocaman açılmış gözlerini kırpmadan karşıya bakan genç kalfadan başka hiç kimse fark etmedi.

Sabah yakın olmalıydı. Ok gibi yükselen salkım saçak ziyayı, görevliler büyük bir ciddiyetle kapadılar. Yorucu ama çok mutlu dahası gelecek üzerine umutlar yeşerten bir gece geçiren saray halkı ve bütün İstanbullular ışığın rüyası ile süslenen bir uykuya daldılar. Bir tek genç kalfa bulunduğu yerden hiç kıpırdamadan karşı kıyıya bakmaya devam ediyordu. Birazdan suya yakamoz bırakan yıldızın arkasından kocaman ve masmavi bir ay doğdu. Genç kalfa, hayret, dedi kendi kendisine, Boğaziçi'nin üzerinde ay hiç buradan doğmazdı. Doğmaması gereken bir

yerden doğan mavi ayın ışığı usulca bütün suyun üzerini kapladı ve bu kez suya yakamoz bırakan kocaman yıldızın ışığı bir anda soldu ve görünmez oldu. O tarihten sonra meşin kaplı, ağır ve tozlu lügatler bunu ‘ahtersuhte’ diye yazdılar.

Kocaman ve suya yakamoz bırakan yıldızın görünmez olması ile birlikte, genç kalfanın, eski sarayın pencerelerinde gördüğü her şey de birdenbire yok oldu. Ne kadar dikkatle baktıysa da sarayın pencerelerinde karanlıktan başka hiçbir şey göremedi. Sa rayı Âmire, yine sisler ardında yüzen bir masal adası haline girdi ve her şey eski haline dönüverdi. Genç kalfa bir müddet kendisini zorlayarak baktı, sonra her şey gibi Enderun ağasını da göremez olduğunu fark edince o kadar keskin bir çığlık kopardı ki gecenin sevinç yorgunluğu üzerine yeni uykuya varmış bulunan bütün bir

ev halkı, hanımefendi, beyefendi ve Habeşî kalfa hattâ küçük anım ve küçük bey uykularından sıçrayarak uyandılar, yukarı koştula . Genç kalfa pencere önünde kaskatı

kesilmişti. Bir daha hiç konuşamadı ve hiç ağlamadı.

Artık genç kalfaya hiçbir iş yaptırılmıyordu. Bütün gün sabahtan akşama ve akşamdan sabaha kadar sadece pencerenin önünde oturuyordu. Gözlerinin altı mosmor kesilmişti ve hiç olmadığı kadar zayıflamıştı. Ağlasa açılır, diyordu eve gelip gidenler, veya konuşabilse rahatlar. Habeşî kalfa evin hanımından rica etti, açılır belki, diyerek genç kalfaya Hafız Divanı, Bostan ve Gülistan, Mesnevi nin büyük bir bölümü, Leylî vü Mecnun, hattâ Kabusname, Çarhname, Tazarruname okundu. Hiçbir şey değişmedi. Sadece pencere önünde oturuyor ve karşıya bakıyordu.

Ev halkı ne yapılacağı konusunda çaresiz kalınca, yine Habeşî kalfanın ısrarıyla iki sokak arkada oturan remilciye haber salındı. İhtiyar remilci ayın hiç görünmediği üç karanlık gece üst üste eve geldi. Kum üzerine, birtakım nokta ve çizgilerden ibaret şekiller çizdi. Başını ümitsizlikle iki yana salladıktan sonra, kendisi de hayretlere düşerek, genç kalfanın şimdiye

kadar hiç rastlamadığı biçimde ‘bedahter’ yani yıldızı düşük kimse olduğunu, bu durumun düzelebilmesi için ancak bir tek çare bulunduğunu söyledi ve büyükbabasının da büyükbabasından ailesine miras kalan bir halk ilâcının reçetesini verdi. Lâlei rumi ya da İstanbul lâlesi adıyla tanınan bir tür lâlenin sarı renklisinin kaynatılmasıyla elde edilecek şurubun bir yığın işlem gördükten sonra sadece bir kez içirilmesinin, kalfanın bütün sıkıntılarını alıp götüreceğini ve onu eski haline döndürebilecek kadar güçlü bir ilâç olacağını söyledi. Ancak bu lâlenin iki asırdan beri İstanbul’da görünmez olduğunu, artık tohumunun bile yok olmuş olduğunu kuvvetle zannettiğini ümitsizlikle sözlerine ekledikten sonra çıktı gitti.

Evin beyi Kapalıçarşı ve Mısır Çarşısı esnafına, bütün ak rlara, ıtriyatçılara, çiçek encümenine, öyle şeylere pek de inanmadığı halde bütün falcılara adamlar gönderdi. Hiçbirisinden hayırlı bir haber gelmedi. Hattâ tanıdıkları vasıtasıyla sarayın has bahçesindeki bahçıvanlardan

sordurdu. Saraydan, böyle bir lâlenin adını hiç duymadıkları dahası lâlenin devri geçtiği için artık hiçbir türünü de yetiştirmedikleri haberi geldi. Sadece, kâhyanın, olur ya, diyerek uğrayıverdiği, pek bilge görünüşlü, pek okumuş olduğu anlaşılan ak saçlı ak sakallı bir sahaf, evet, dedi, böyle bir lâleyi duymuştum, tohumu elbet bende olmaz ama şuralarda bir yerlerde mecmuada resimleri olacak. Yerinden usulca kalktı, tozlu raflardan birisinin arkasından mor kadife cildi yer yer yıpranmış bir mecmua aldı, acıklı öyküsünü işittiği kalfaya acil şifalar dileyerek kâhyaya verdi. Sonra tekrar, okumakta olduğu Marlfetname nin başına döndü.

Ev halkı bu eski mecmuayı teker teker ve merakla gözden geçirdi. Son olarak da Habeşî kalfa, ne olur ne olmaz, diyerek hâlâ hiç konuşmaksızın çıkmanın önünde oturmakta olan genç kalfanın kucağına bıraktı. Genç kalfa, altları iyice çukurlaşmış gözleriyle, mor kadife üzerine yaldız tek şemseli lâle mecmuasına baktı ve sahifelerini ağır ağır çevirmeye başladı. Kenarları ebrulu suyla çevrilmiş her sahifenin

ortasında incecik bir kâğıt üzerine neredeyse saydam sayılabilecek bir boya ile lâle resimleri nakşedilmişti. Ve her sahifenin üst sağ köşesine kırmızı mürekkep ve nesih hatla isimleri yazılıydı. Necmi ikbal, reşki elmas, sırrı gülzar, simendam. Bütün bu lâlei rumilerin, kâğıda karışacakmış gibi eriyen ve incelen ama bir biçimde de acı vermeye yetenekli görünen mızrak gibi sivri yapraklarına baktıkça, kalfa, bunları nakkaşların mı böyle gördüklerini yoksa gerçekten mi öyle olduklarını merak etti. Ama her bir lâlei rumi hakkında sahife altında yine kırmızı mürekkep ve nesih hatla düşülmüş çok detaylı renk, şekil, boy izahatından anladı ki onlar gerçekte öyle imişler: 'Rengi nar çiçeğine mâil aldır. Yaprakları bâdâmi, tığları sülsâni'. Bu olağandışı çiçeğin resimlerini baştan sona kadar kendisinin de anlamlandıramadığı çok kuvvetli bir cazibenin etkisi altında inceleyen genç ve adı artık meczuba çıkmış kalfa, bir e İstanbul'da iki asırdan beri teki bile görülmeyen bu lâlei ru

lerden sadece bir tanesini görebilmek için çılgın bir arzu duyduğunu hayretle fark etti. Dahası

günlerdir süren bu iç sıkıntısı, bu suskunluk ve bu ağlayamamanın, remilcinin bahsettiği gibi lâlei rumi ile yapılacak o şuruba gerek bile kalmaksızın, tekini gördüğü anda geçip gideceğini anladı.

II

Lâlei rumilerden bir tekini görmek emeli kalfanın içinde büyürken, çıkmanın sağ tarafında uzanan mezarlığın genç bekçisi, bütün gününü ve gecesini pencere önünde geçiren bu ince ve mavi hayale inanılmaz bir biçimde âşık oldu. Bütün gün mezarlar arasında dolaşırken, otları ayıklar, taşları parlatır, toprağı tazeler ve çiçeklere su verirken, gözü ister istemez o ince hayale kayıyordu. Öyle bir gün geldi ki mezarlık bekçisi artık hiçbir iş yapamaz oldu. Sonunda dayanamadı, bir Cuma namazının arkasından aynı odayı paylaştığı türbedara açıldı, kızı istetti. Hanımefendi ve beyefendi en iyi kararı verebilmek için uzun uzun düşündüler, bu teklifi kalfaya ilettiler. Hiçbir söz çıkmadı kızın ağzından, duyduğu bile belli değildi. Birkaç kişiye danıştılar ve 57 sonunda, meczuptur,

cevap alamadık, zorla evlendirilmesi doğru olmaz, cevabını gönderdiler.

Bekçi nasıl olup da bunca büyük aşkının kalfaya malûm olmamış olduğunu bir türlü anlamlandıramıyordu. Oysa kendisini görseydi, içindeki ışığı da görecek ve bunu reddedemeyecekti.

Bunun üzerine genç mezarlık bekçisi halini böyle aracılarla ev halkına anlatmaktansa, doğrudan karşısına dikilip genç kalfaya anlatmanın daha hayırlı netice vereceğini düşündü. Ama bu kararı verdiği an bunu gerçekleştirebilecek kadar gücünün var olmadığını ve hiç var olmayacağını fark etti. Nasıl olup da sözün cenderesine girmeden kendisini ona anlatabileceğini günlerce içi parçalanarak düşündükten sonra, onun için, dedi kendi kendine, bir gül yetiştirebilirsem ve kendisine göstermeyi başarabilirsem, ona duyduğum aşkı mutlaka anlayacaktır.

İçindekileri Yaradan'ına havale ederek, her sabah, yetiştirmeye kalkıştığı gül fidanı için

özenle toprağı sulamaya, çapaia maya başladı. Bir bakışı yetecek bana, diyordu. Ya olacağım, ya öleceğim. Mezarlığın bir köşesinde türbedarla paylaştığı odada bir ayna asılıydı ve bekçi her sabah o aynaya bakarak, beni be ğense Allah'ım, görse ve beğense beni ne olur, diyordu. Sadece bir kez bana baktığını görmek, bir kez beni beğendiğini bilmek. Ne istediğini anlamaya çalıştı günlerce. Günlerce ona aşkını ve düşlerini anlatıp anlatamayacağını sordu kendi kendisine. Binlerce kez tahayyülü bile kalbinin durmasına yetecek düşlerin kapısından geri döndü. Sonra bu onmaz aşkının ne kadar beşeri olduğunu fark ederek hayret etti ve Yâ Rabbi, Yâ Rabbi, dedi acıyla, Yâ Rabbi! Sonrası gelmedi. O böyle kendi içinde uzun ve çok karışık yolculuklara çıktıkça, yaşlı türbedar, senin gidişin hayra alâmet değil oğul, diyor ve bu uzun dalışları tehlikeli bulduğu için huzursuz oluyordu. Ama türbedar ne derse desin, bu yangın sönmüyordu.

Genç mezarlık bekçisi içindekileri tek başına taşıyamadığını fark ettiği an, evvelâ bütün sahafları dolaşarak gelmiş geçmiş bütün şairlerin

divanlarını, şiir mecmualarını birer birer aldı, okudu. Kendi duygularını kendisinden evvel yazmış birisiyle karşılaştığı zaman biraz rahatlıyordu. Şiirler yetmedi, risalelere başladı. Risalei Harik okuduğu bir gece, içindeki yangının burada anlatılan İstanbul yangınlarından daha büyük olduğuna ciddiyetle inandı ve onu orada, o pencerenin önünde, öyle bir hayalet gibi ve incelmiş gördükçe kalbinin parçalandığını fark etti. Sonunda, şefkatin aşktan büyük olduğuna karar verdi ve bir akşam oturdu ilk defa kendisi bir şiir yazdı. Sanki bir yerlerde eksik bir parça yerine oturmuş gibi çok kuvvetli bir rahatlama duydu. Ama türbedarın görmemesi için yastığının altına sakladığı kendi şiirini ikinci okuyuşunda bu rahatlama duygusu azaldı. Üçüncü okuyuşunda tamamen tükendi. İçindeki yangın şimdi eskisinden daha büyüktü. Ney üflemeye başladı bu kez. Her gece nün söndükten ağarmaya kadar bağdaş kurarak ve gözlerim yumarak ney üfledi. Bir süre bununla yetinebileceğini sanarak mutlu oldu. Ama ney onu götürüyor ve girilmesi gereken asıl büyülü kapının önünde bırakıyordu. Ona içerisi lâzımdı.

Böyle de olmuyordu. İçindeki yangının eskisinden çok daha büyük devam ettiğini fark etti yine. Türbedar ona, giderek azan bu ferdiyetinden sıyrılabilmesi için bir tarikate katılması gerektiğini, ilk zamanlar başarılı olamadığını fark ederse ümitsizliğe ka pılmamasını ve bütün o kalabalığın içinde kocaman bir vücudun bir uzvu haline gelmek için, kalbini sadece O'na çevirmeyi arzu etmesini söyledi. Ve çok kısa bir zaman sonra bütün acılarından sıyrılacağına inandığını da sözlerine ekledi. Bekçi de öyle yaptı ve türbedarla birlikte dergâha devam ederek zikre başladı. Fakat duyduğu aşk bu cinsten hiç değildi. Kendisini büyük bir şefkatle kucaklamaya çalışan şeyhinden ve dervişlerden, daha acısı, iyi yürekli türbedardan o kadar utandı ki, daha ilk hafta zikre devam etmemeye karar verdi.

Odasını paylaştığı türbedarla karşılaşmamak için artık karanlık bastıktan sonra nereye gittiğini bilmeden uzun yürüyüşlere çıkıyordu. Saatlerce süren bu yürüyüşler esnasında bir tek insanın

bedenine hapsolmuş olmaktan dolayı büyük bir acı çektiğini fark ediyor, çok yere ve çok zamana dağılabilmiş olsaydım, diyordu, bu aşk beni böyle boğmayacaktı. Sabah olup da türbedarın odadan çıktığını tahmin ettiği bir saatte, mezarlığa döndüğü zamansa yaptığı tek iş, bir köşede özenle yetiştirmeye çalıştığı gül fidanının başına koşmak oluyordu. Bunun dışında yaptığı hiçbir şey kalmamıştı ve bir zamanlar çok güzel bir bahçeye benzeyen mezarlık artık bir harabeye dönmüştü. Artık ne kadınlar geliyorlardı güneşli havalarda, ne de çocuklar salıncaklarda sallanarak, altın beşiğe kim biner tekerlemesini söylüyorlardı. Ne evlendiği gece ölen genç gelinin mezarında her mevsim çiçek yetiştirmek için verdiği sözü tutabiliyordu, ne daha yirminci yaşına bile girmeden, bir gece ağzından kan boşalarak aniden ölüveren şahbaz delikanlının mezarına her zaman su vermek için verdiği sözü. Ve ne de bir kısmı sahipsiz diğer mezarlar için, buradaki vazifesine ilk başladığı gün daha, kendi kendisine verdiği sözü. Bundan çok da büyük ıztırap duyuyordu.

ve killi suyu alarak fesli, kavuklu, bahar dallı, yemenili mezar taşlarını ovmaya başlasa, insan boyu kadar yükselmiş otları ve dikenleri ayıklamaya kalkışsa/gözü pencere önündeki ince hayalete ilişiyor ve kendisini bir anda dikenli bir gül fidanının başında buluyordu. Artık hiç kimse sevgili ölüsünün bu bakımsız mezarlığa gömülmesini de istemiyordu. Herkes ondan bahsediyor, medreselerde derdi dile düşen, nefsini gemleyemeyen ve vazifesini ihmal eden genç bir mezarlık bekçisinin öyküsü ibret dersi olarak okutuluyor, müderrisler öfkeden rahlelerini yumrukluyorlardı. Türbe dar onunla karşılaşmamak için artık sabahlara kadar dergâhta kalmaya başlamıştı.

Genç mezarlık bekçisi, açması için bütün emeğini harcadığı gül fidanını yetiştirirken öyle bir hale geldi ki ancak çok uzun bir zaman sonra birisinin bütün bunları anlayabileceğini düşünerek teselli buldu. Ve oturup, hep rüzgâr olan gecelerde, uzak zamanlarda yaşayan ve kendisini anlayacağını umduğu o birisine mektuplar yazmaya başladı. En üstüne kâğıdın,

tam orta yere hû'yu yerleştiriyor, sonra 'huzura' dönüyordu. Daima tek yüzüne yazdığı parşömenleri, derkenarlarla, hiç boş yer kalmayacak

şekilde dolduruyor ve her mektubun sonuna bazen bir mim harfi bazen de maruf kerhi'yi koymayı hiç ihmal etmiyordu. Bildiği tek şey, kendisini anlayacağını ve koruyacağını şimdiden bildiği, bir başka zamanın ve mekânın tanıdık ve bildik gönlüne yazarken ancak biraz ferahladığı ve boğulma duygusundan kurtulduğu idi. Sonra onun bir gün, ne kadar büyük bir yangın içinde kendisini yazmaya koyulacağını bilerek, ilk kez, acısı kendisininkinden büyük bir başkasının var olabileceğini düşündü ve hüzünlendi. Ne kadar çok acı çekecek, diyordu, kendi kendisine. Kimbilir belki onun acısı benimkinden de büyük olacak. Mektuplar birikir olmuştu, ama mektuplarımı nasıl gönderebilirim, diye düşününce içi burkuldu. Onu da beduh'a havale ederim diye mırıldandı. Beduh, o her mektubu sahibine götürmüyor mu? Kendisininkileri de götüreceğine dair sonsuz bir inançla durmadan

yazıyordu.

Tâm bir yıl sonra, azaplarla bölünen bir uykudan gözünü açtığı zaman genç mezarlık bekçisi, özenle yetiştirdiği gül fidanının ilk çiçeğini verdiğini gördü. Yanına gelince irkilerek geri çekildi. Sarı yaprakları birer mızrak ucu gibi sivrilen garip, çok garip, o güne kadar hiç görmediği kadar garip bir çiçekti bu. Mezarlık bekçisi bir müddet baktı ve sonra yüzünü elleriyle kapayarak ömründe ilk kez hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Bununla da yetinmedi, fidanı önce tekmeledi sonra hırsla kopardığı çiçeği ayaklarının altına attı, ezdi ufaladı.

Mezarlık bekçisinin genç kalfaya aşkını göstermek için özenle yetiştirdiği gül fidanının çok garip ve sarı renkli bir çiçek verdiği sabahın akşamında kar yağdı. Mahallenin yaşlıları ve türbedar son bir kez konuşmak için yanına geldikleri mezarlık bekçisini elinde bir yığın kâğıtla gül fidanının dibinde oturur vaziyette buldular. Hiç konuşmuyordu. Mevsimi olmadığı halde gül fidanının çiçek verdiğini fark etti yaşlılardan birisi. Yaklaşarak, yerde, artık hiçbir

şeye benzemeyen, sadece sarı rengi seçilebilen yapraklara baktı. Bir başkası eğildi ve yerdeki

Kâğıtlardan birisini aldı. Mektup, kerimetüşşiyema, diye başlıyordu, kardeşim, ve genç mezarlık bekçisi titrek harfleriyle, mektubumu beduh'a havale ettim, onun size ulaştıracağından bir an bile kuşku duymuyorum, diyordu. Size, o mavi gölgeye duyduğum aşkı anlatıyorum, siz de birilerine anlatın. Zira anlatmazsam bu aşk beni boğacak.

O YAKAMOZ O YILDIZ

I

Adı meczuba çıkan genç kalfa, bir kez daha suya yakamoz bırakan bir yıldız görürsem ufkun üzerinde, diye mırıldandı kendi kendisine, bundan hiç kimseye bahsetmeyeceğim, ama hiç kimseye, asla.

Genç mezarlık bekçisi ise günlerce aşkının yapısını çözmeye uğraştı. İçini yakan, yüreğini sızlatan bütün o ayrıntıların ne olduğunu

anlamak istedi. Neden onu görmek ve onun tarafından görülmek istediğinin o çok karanlıklardaki nedenini aydınlatmak. Kendi içinde ilerlemeye çalıştı günlerce, kendi içinde ilerlemesi gereken yolun bu olup olmadığını hesaba katarak.

Önce güzelliğinin onun tarafından görülmesini ve onaylanmasını arzu ettiğini fark etti. Şaşırdı, çok basit buldu. Sonra, güzelliğim, dedi böyle sonlu olmasaydı, onun tarafından görülmesini ve onaylanmasını böyle acıyla ve böyle cinnetle arzu etmeyecektim. Güzelliğim böyle sonlu olmasaydı, onda gerçekleşmeyecek, dahası onda sonsuzluk duygusuna böyle kuvvetle kapılmayacaktım. Sonra, ama neden o, diye düşündü? Neden o da bir başkası değil? Sustu, daha fazla ilerleyemedi kendi içinde. Tekrar başa dönmüştü. Aşkının yapısını çözmeye gücü olmadığını fark etmesi acısını arttırıyordu. Salt aşkının ışığında en basit ayrıntıların harikulâdeye dönüştüğünü fark ediyor ve hayretler içinde kalıyordu. Bir fincan çay. En basit en basit en basit ayrıntıların böyle

birdenbire harikulâdeye dönüşümü, hây dedi hây.

Aşkının ağırlığından bir türlü kurtulmayan ve yapısını çözmeyi de başaramayacağını anlayan genç mezarlık bekçisi, bu kez aşkının tezatlarını çözmek için uğraşmaya başladı. Aşkın zıtlıklarını çözebilirsem diye düşünüyordu, beni bir yandan var eden, bir yandan da yok eden tehlikeli oluşlarımı. Var olmak için yok olmaya neden rıza göstermem gerektiğini. Ya da daha güç olanı, yok olmamak için var olmamaya razı olmam gerektiğini. Hiç olmazsa bunları çözebilsem, hiç olmazsa. Çözemedi.

Bir tek şey biliyordu; Sesini hiç duymadığı, gözlerinin rengini bile bilmediği bir hayalin boşlukta kapladığı hacmi fark ediyordu. Bu, başlangıç mı bitiş mi, yolun neresindeyim, diye geçirirken içinden. Yüreğini asıl sızlatanın ne olduğunu fark etti. Onu ve onunla birlikte, diye düşündü. Bütün bu acılarım yaşayamadıklarımdan ve yaşatamadıklarımdan ileri geliyor. Kendisine acıyordu ve bundan zevk alıyordu. Başkalarının da kendisine acıması

gerektiğini düşünmeye başladı. Ben varım ve 'ben'den ibaretim. Benim salt benden ibaret olduğumu gördükleri zaman, işte o zaman beni mutlaka anlayacaklar ve ben kurtulacağım. Yaşaya bilsem, diyordu, ya da anlatabilsem, bir dinleyen olsa beni, bir bölüşen, bu kadar acı çekmezdim kuşkusuz. Artık uzak zamanların ve uzak mekânların kendisine dostça açıldığını bildiği dost yüreğine yazmakla da yetinemiyordu. Tek taraflı bu gidiş ona yetmez olmuştu. Ondan hiçbir cevap gelmedikten sonra, onun yüreğinin ve gözlerinin rengini göremedikten sonra, onun gönderdiklerini almadıktan sonra, yalnızca benim anlattıklarım ne

^Hf^rminı^6 dUŞUnÜyordu Bir kez yazabilseydi bana. Bunla f ?0 S°nra ne kadar isteVici ve ne kadar yetinemez o uğunu^ ar ederek o çok uzak zamanların ve mekânların dost yüreği karşısında, türbedar ve şeyhi karşısında duyduğuna benzer bir utanca hem de defalarca kapıldı. Ama bu utanç, ne içindeki yangını yok etmeye yetiyordu, ne de bir çılgın

gibi diğer insanların artık kendisini görmeleri hususunda içinde ısrar eden o noktanın yok olmasına.

Sadece duymakla yetinemiyorum, ama hiçbir şeyi de çözemiyorum, diyordu. Bütün o divanları, risaleleri, hattâ hamseleri, cönkleri ve hattâ menkıbe mecmularını yeniden okudu ve yine bir şey bulamadı. En uygun yolun başkalarının yazdıklarından değil de kendi sezgilerinden geçtiğini fark ederek, medreselerdeki hocaların rahlelerini neden yumrukladıklarını daha iyi anladı. Öfkeyle fırlattı bütün o risaleleri. Yâ Rabbim dedi. Yâ Rabbim, gökçek Tanrım, ben olarak var ettiğin müddetçe beni, bir parçası olduğum bütünden nasıl böyle kopuyorum? Onlar olarak var olursam, ben olmaktan çıkıyorum. Her ikisi de olmuyor. Yâ Rabbim, bana her ikisinin arasını, bana artık acısı olmayanı ver. Çok acı çektim, biliyorsun Tanrım. Sen ki içime vâkıfsın, sen ki beni yaratansın. Durdu biraz, gözleri yanıyordu. Sırılsıklam perçemleri alnına yapışmıştı. Yok, dedi, Rabbim bana her ikisini ver.

Ne ikisinin arası, ne her ikisi, asla olamayacağını biliyordu.

Bu kaçınılmazlığı fark edince, bir akşam, yağmurlar İstanbul'un ışıklarını baştan başa bölerken ve duyduklarını değil de hayal ettiklerini, kendi aşklarını değil de başkalarının aşklarını anlatan şairler ve hiçbir şiir için hiçbir şey feda edemeyen şairler, bir parça yaşanmışlık uğruna kale yıkıklarında ışıklar gördüklerini vehmetmeye çalışıyorlarken, oturup tekrar şiirler yazmaya başladı. Kendisini en iyi şiirle anlatabileceğinin farkında, kimbilir açmcı kez fırlattığı kalemini yerden aldı. Ucunu kesti, hokkaya a irdi. Aylar önce ilk kez bir şiir yazdığında duyduğu hafifliği

duydu yeniden. Bu kez, yazdığını ikinci defa okumadı, bir diğerine geçti. Onu bir diğeri, onu da bir diğeri izledi. Yazdıkları biriktikçe içindeki şeylerin tükenmesini bekliyor ama her defasında yazdığı bittiği halde içindekinin bitmediğini fark ediyordu. Hayret, diyordu, şiir bitiyor ama içimdeki şiir bitmiyor. Günlerce yazdı genç mezarlık bekçisi, zayıf bir mumun ışığında.

Karacalar penceresinden dökülen ışığa koşup geldiler, bazıları ağlıyorlardı. Ve bir tanesi, bir tanesi kapının önüne iyice yaklaşarak genç mezarlık bekçisinin kendisini görmesini istiyordu. Genç mezarlık bekçisi gün ışıyınca olduğu yerde sızıp kalıyordu.

Önceleri eski şairler gibi yazıyordu. Sonraları bunun yetmediğini görünce, onlar gibi yazıyor olmasına suçu yükledi. Onlar gibi yazmazsam eğer, dedi, ben gibi yazarsam içimdeki şiir mutlaka bitecektir. Sözün ve biçimin cenderesinden kurtulmak için çaba sarf etti. Kendisine en çok benzeyen biçimi aramaya çalıştı. Sonunda hiç kimselerin bilmediği, görmediği yepyeni biçimlerde yepyeni şeyler söyledi.

Mevsimler değişti, otlar sarardı. Güzle ilk yağmurlar indi toprağa. İçindeki şiirle giriştiği ve ölümcül olduğunu artık çok iyi bildiği yarışı bitirdiğini zannetmiyordu. Mecmuasının sonuna temme koymadı. Temmeyi keşke içime koyabilseydim, diye düşündü. Yazdıklarını koltuğunun altına sıkıştırarak ve içinin yangınını

iki gün hiç durmaksızın yağan yağmurun serinliğine havale ederek, İstanbul'un dar sokaklarından birine daldı. Sayıları iyice azalmış olan hattatlardan birisinin kapısını çaldı. Tahta basamakları tırmanarak üst kata çıktı Siyahlar giyinmiş ve incecik ellerinden o olduğunu hemen

anladığı hattatın önüne, yere fırlattı bütün şiirlerini. Bunları, dedi, soluk soluğa, bunları benim için yazmalısın. Hem de hemen şimdi. Hattat çıkmadaki pencereden, karşı kıyıya bakıyordu. Mavisi kirlenmemiş berrak bir aynaya benzeyen gözlerinin içi şefkatle aydınlanarak yöneldi genç mezarlık bekçisine. Onu duymuştu. Ben, dedi, çok şiir mecmuası çoğalttım. Şimdilerde o kadar iş gelmiyor ama. Bu kadar çok şiiri ise bir arada hiç görmedim. Otur, dedi ardından usulca. Otur ve konuşalım. Sesinde çok ikna edici bir yan vardı. Sedef bir rahlenin önünde ve yüz yüze, diz çöktüler. Hattat, büyük büyükbabalarımdan birinin, dedi rahleyi göstererek. Sonra bu ayna, dahası tümüyle bu ev. Bunlar ondan kalanlar. Genç

mezarlık bekçisi, ona ne oldu, diye sormak istedi, vazgeçti, sustu. Hattat, acelen neden, dedi usulca, acelen neden? Genç mezarlık bekçisi, mümkün olduğu kadar çabuk ve mümkün olduğu kadar çok, dedi. Gerisini sormama lısın. Sonra, sonra, dedi, mümkün olduğu kadar da güzel. Öyle güzel yaz ki, öyle güzel yaz ki, herkes bunları okusun. Arkası gelmedi. Hattat en üstte duran şiirlerden birini aldı. Bir yıkımın öyküsüydü bu. Yerle bir olmayı ve tükenmeyi anlatıyordu. Ama her tükenişin ardından yeniden yeniden doğduğu için acısının da tükenmediğinden bahsediyordu. Aman Yâ Rabbi, diye fısıldadı hattat, çok acı çekiyor olmalısın. Ben sadece benim diye haykırdı genç mezarlık bekçisi. Ben sadece benim, acımla benim ve bunu herkesin görmesini istiyorum. Herkes kendimi ve kendim için neden yaşamam gerektiğini görmeli. İşte onun için yazın öyle güzel olsun ki. Beni bütün ayıplayanlar, beni bütün kınayanlar, olmam gerektiğimin dışında olduğuma bütün hükmedenler görebilsin. Ben benim çünkü.

Hattat tekrar, otur, dedi usulca. Oturdu genç mezarlık bekçisi. Sonra hattat hiçbir şey olmamış gibi, neden bir matbaaya gitmediğini sordu ona. Şiirlerini bir matbaada kendi yapabileceğinin kaçta kaçı bir zamanda çoğaltabileceklerini hatırlattı. Ardından ve cevabını beklemeden, genç mezarlık bekçisine bir matbaa makinesi ile ilk karşılaştığı an neler hissettiğini anlattı. Kocaman ve hantal bir makineydi. Bir ucundan dökülen harflerin tamamı birbirinin aynıydı, bunu hiç anlayamamıştı. Beni, dedi genç mezarlık bekçisine, keşke anlayabildiğini söyleyebilseydin. Genç rr ezarjık bekçisi onu anlayabildiğini söyleyemedi. Sadece, yaz, diye yineledi hırçın bir sesle. Senin yazmanı istiyorum bunları, çoğalt. Ne kadar çabuk olursa.

Tekrar mevsimler geçti ve tekrar güllerin mevsimi geldi. Genç mezarlık bekçisi hattatın kapısını çalarak emanetlerini aldı. Hiçbirisinin kapağını açmadı bile. Önüne ilk çıkanın eline birini tutuşturdu, tanımıyordu onu. Ardından sahaflara gitti. Yine önüne ilk çıkan sahafın kapısından içeri daldı, onu da tanımıyordu.

Yazmaları bıraktı yere. Şimdi, dedi, al bunları. Şimdi siz. işte şimdi sıra sizde. Şimdi bunları dağıt, hepsina. İyi yürekli türbe dara, ihvanıma, medreselerde talebeye, rahlelerini yumruklayan müderrislere, hepsine. Görsünler içimin yangınını ve şimdi öyle yargılasınlar beni, öyle kınasınlar. Bilge görünüşlü ve Marifetna me okuyan ihtiyar, bir rüzgâr gibi kapısından giren ve öylece de çıkıp giden genç mezarlık bekçisinin arkasından seslenmek istedi. Nüshası kaç para, diye soracaktı, eskiden divanlar para ile satılmazdı elbet ama şimdilerde gençler değişmişti. Vazgeçti. Yanında bir lâledan içinde suya daldırılmış pembe ve incelikli bir karanfili sapından tutarak çevirdi. Onun bir daha dönmeyeceğini biliyordu ve bunu gidişinden anlamıştı. En üstteki nüshayı çekerek sahifeyi çevirdi. İlk şiiri okumaya başladı. Yağmurun şiiriydi. Ardından diğerleri geldi. Akşama kadar başka hiçbir şey yapamadı. Son yaprağı kapattıktan sonra, gelsen, dedi, keşke bana gelsen, bir kez daha.

Genç mezarlık bekçisi bir daha sahafa hiç

uğramadı. Ve o günden sonra bütün İstanbul, genç mezar! k bekçisinin alışılmış şiirlere pek benzemeyen şiirlerini okumaya başladı. Bir ruhu böy lesine çırılçıplak görmüş olmak, örtülü bir gelenekten gelen bu insanları önce rahatsız ediyordu ama dayanılmaz bir cazibe ile o ruhun içine doğru çekilmelerine de müsaade ediyorlardı. Üstelik her akşam gün ışıyıncaya kadar bütün o şiirler, yeni yeni hattat lar tarafından çoğaltılıyordu. Yeni yeni hattatlar yazmakla a

edemeyeceklerini anlayınca, garip bir şey oldu ve gelene gidene, yok, cevabını vermekten yorulan en genç hattat, koltuğunun altına sıkıştırmaya çalıştığı temmesiz mecmua ile bir matbaanın kapısından içeri girdi. Büyük bir canavara benzettiğini o akşam meslektaşlarına ürpertiyle anlatacağı matbaa makinesinin gürültüleri arasında, mecmuanın binlerce binlerce basılmasını sipariş etti.

Türbedarın bahtına hattat elinden çıkma nüshalardan biri düştü. Acı içinde okudu. Şeyhe müridlerinden biri okudu. Okurken ara sıra

durmak zorunda kalıyordu. Bitirdiğinde, ak saçlı ve ak sakallı şeyhinin, Allah'ım sen serinlet onun yangınını, diye mırıldandığını anlattı dışarıda merakla bekleyen derviş kardeşlerine. Medreselerde hocalar rahlelerini yumruklamaktan vazgeçtiler birdenbire. Evli barklı kadınlar geceleri herkes uyuduktan sonra hattâ evin beyi bile uyuduktan sonra, kapılarını kapatarak bir mumun zayıf ışığında ve kimseler görmeden okumaya özen gösterdiler. Hepsinin içinde daima var olan ama daima örtülü, dahası varlığını kendilerinden de gizledikleri, şefkate, merhamete ve ağlamaya ilişkin yerler uyandı. Genç mezarlık bekçisi için en çok o kadınlar ağladılar.

Genç mezarlık bekçisi, şiirleri bir anda bütün İstanbul'un elinde dolaşmaya başlayınca; yanından geçtiği bozacının, şerbetçinin, bakkalın, sahlepçinin, manavın, nergis satan çingenenin, meddahın, kâtiplerin ve nakkaşların, hanende ve sazendelerin, zaptiye nazırı ve tığ gibi zabitlerin, ulemanın, übedanın, mollaların, suhtelerin, remilcilerin, sirac çırağının, peçeli,

yaşmak lıferaceli kadınların, dahası şapkalı Frenk beylerinin, saçları görünen Frenk hanımlarının, hepsinin hepsinin; ruhunu bütün çıplaklığıyla seyretmeye başladığını fark edince çok derin, çok anlatılmaz, çok yıpratıcı bir pişmanlık duydu. Acıyla, yazdığım bütün bu şiirleri, dedi kendi kendisine, hiç yazmamış olmak isterdim. Dahası hiç çoğaltmamış, elden ele geziyor olmalarına hiç izin vermemiş olmak. Bu da bir başka türlü ayıp değil mi?

Bu başka bir duyguydu ve genç mezarlık bekçisi, böyle bir duygunun var olabileceğini önceden mümkün değil kestiremezdi. Şimdiye kadar çektiği acıların genç kalfa için olduğunu hatırladı. Bu kez, işte şimdi ilk kez kendisi için acı çekiyordu. Bütün o insanların, yüzünü bir kez bile görmediği, sesini bir kez bile duymadığı bütün o insanların önünde ruhunu böyle soymuş olmaktan dolayı derin bir utanç duyuyordu. Şaşırtıcı bir sonuçtu, bir ruhu ve bir hayatı yoktu artık genç mezarlık bekçisinin. Bütün o şiirlerle birlikte ruhu da başkalarının olmuştu. Kendi kendisini yine kendisinden yoksun bırakmış

olduğu ve kendi kendisini diğer insanlardan kıskanıyor olduğu için acı çektiğini anlayınca, bu kadar önemli olabilir miydi, diye düşündü. Damarlarındaki kan çekiliyordu ve başı dönüyordu. Sonra, Allah'ım, dedi, Allah'ım. Ben nerdeyim, göster bana. Ben nerdeyim ve ben hangisiyim? Hangisiyim ben? Giderek azan coşan bu ferdiyetimle mi ben benim? Yoksa bu utancımla mı? Bu isyanlarımla, bu başkaldırılarımla mı? Yoksa bu pişmanlıklarımla mı? Göster bana, göster bana.

Şimdi çılgınca, bu şiirleri yok etmesi gerektiğini düşünüyordu. Bütün bu şiirleri yazmamış olmayı çok arzu ettiği kadar şimdi onları teker teker bütün o evlerdeki, konak ve yalılardaki, kasır ve köşklerdeki, külliyelerdeki, medreselerdeki, kütüphanelerdeki, BabIâli'deki, saraydaki dolaplardan, hücrelerden, çekmecelerden kaldırmak ve yok etmek istiyordu. Hafızıkütüplerin rahleleri üzerinden, genç ve feraceliyaşmaklı hanımların boncuk işli çantalarından, küçük oğlanların ve kızların cüz keselerinden. Ne pişmanlıktı! Genç mezarlık

bekçisi bir eşine daha gelmiş ve geçmiş bütün zamanların insanlarından hiçbirinin yaklaşmamış olduğunu kuvvetle zannediyordu ve bu gibi bir acıyı bir daha çekmek istemiyorsam, içimde biriken güzeli gösterme fikrinden vazgeçmem gerekecek, diye haykırıyordu.

Önce, kendisinde duran, henüz hattatlar tarafından çoğaltılmamış ya da matbaalar tarafından basılmamış yeni şiirlerini fırlattı, tekmeledi, ezdi onları. Yok etmek istedi hepsini, ateşe attı.

Sonra mecmuasından ulaşabildiklerinin tamamını topladı. Bir kez daha ateşler yaktı meydanlık yerlerde. Dumanlan göklere savruldu. Tulumbacılar, yangın var, diye koştular takım takım, homurdanarak geri döndüler.

Beyhudeydi. Bütün o şiirleri bütün o İstanbul halkı, o nazlı genç kızlar, o bıçkın delikanlılar, o yaşlı hocalar bu kez ezberden okuyorlardı.

Anneler gizli gizli okurken küçük kızlar hafızalarına kaydediyorlardı. Avrupa görmüş nevzuhur ediplerin nazariyatlarında, eski tarz hocaların bedi ve beyan, belâgat ve fesahat derslerinde, kafiye mecmuaları hazırlayan ama şiirin ne olduğunu hiç bilmeyen yaşlı yazıcıların ezberlerinde, genç şairlerin zihinlerinde hep o vardı. Yanından geçtiği bozacı ve muhallebici, arkasında birkaç kedi ile yürüyen seyyar ciğer satıcısı, şıracı, simitçi birbirlerine onu gösteriyorlardı. Gözlerinde hayranlık vardı üstelik. Biri bir şeyler soracak oldu. Diğeri, biliyor musun, dedi, benim ruhumu anlatmışsın. Bir diğeri, sanki benim duyup da yazamadıklarımı söylemişsin, dedi. Bunu nasıl başardın, sanki, sanki bütün bunları yazan benmişim gibi.

Genç mezarlık bekçisi, bir tek şey, diye düşündü. Hepsi kendi ruhlarını bir yerlerden bulup çıkardığım kanaatinde. Binlerinin de benim ruhumu bir yerlerden bulup çıkarması, bana yaradılış nedenimi öğretmesi lazım. Benim ruhum nerede? Ben neyim?

Kendisini, kendi şiirinden ve geçmişinden kurtaramayacağını anlayan genç mezarlık bekçisi, sonunda yapabileceği tek şeyi yaparak kırık tahtaları arasından rüzgârın geçip gittiği kulübesine sığındı, kapısını kapattı üzerine. Karacalardan biri hâlâ penceresinin önünde ağlıyordu ve genç mezarlık bekçisinin kendisini görmesini istiyordu.

Çünkü genç mezarlık bekçisi için ağlıyordu.

Genç mezarlık bekçisi, kaç gün geçtiğini kendisi de bilmiyordu.

II

Odasının kapısını aralayıp da yola çıktığında, başı sapından kırık bir çiçek gibi önüne düşmüştü. Acıyla da olsa, bu öykü içinde ilk kez gülümsedi. Doğruldu gitti, dergâhın kapısından içeri girdi. Yeni katılanlardan bir ikisinin elinde kendi şiirlerini gördü. Gençler öyküyü daha evvelden duymuşlardı, mahcup oldular. Kütüphanedeki nüshaları da toplayarak yaktılar kendisine hiç sormadan. Genç mezarlık bekçisi

oralı olmadı, artık umurunda bile değildi.

Şeyhin huzuruna çıkardılar genç mezarlık bekçisini. Gözleri kamaştı bir beyaz, karanfil kokulu ve saydam ışık saltanatı altında, bakışlarını yere indirdi. Birdenbire içine o mavi hayale inanılmaz bir biçimde âşık olduğu günden bu yana duymadığı bir huzurun dolduğunu hissetti. Bütün acılarının çok farklı bir etki alanından başlayarak azalır gibi olduğunu fark ediyordu ve hayretler içinde kalıyordu. Bunu hiç ummuyordu, uzun bir hastalığın sonrası gibi, diye düşündü. Garip bir dinginlik içinde yüzüyordu ve bundan dolayı huzur duyuyordu. Kendisini o kadar hırpaladığı aylar boyunca acının bile dinginlik içinde çekileninin daha katlanılır olduğunu unuttuğunu anladı. Bütün bu yaşadıklarını düşününce, kendisine acıyarak gözleri doldu.

Hayatta artık hiçbir şeyin onu şaşırtamayacağını biliyordu.

Gözlerini yerden kaldırarak ben, dedi usulca, ben geldim yine. Gel, dedi şeyhi sadece. Gel.

Bembeyaz, saydam ve karanfil kokulu bir ışık sağanağının altında başı dönüyor ve gözleri kamaşıyordu genç mezarlık bekçisinin.

Onu selâmlıktan alıp da kalacağı yeri göstermek üzere dışarı çıkardıkları zaman gece olmuştu. Usulca çekildiler yanından. Harikulâde bir oluş içindeydi. Semahaneyi geçti, tam çilehane nin önünde buldu kendisini. Gökyüzünün, ne kadar alçalmış olduğunu ve geceleri renginin simsiyah değil berrak ve derin bir lâcivert olduğunu fark etti ilk kez. Sonra birdenbire başının üzerinde gökyüzü, bütün o irili ufaklı, az veya çok parlak yıldızlarıyla ve inanılmaz bir akış içinde dönmeye başladı. Hem baş döndürecek kadar hızlı hem de güç fark edilecek kadar ağır bir akıştı bu. Hiç hayret etmedi. Yüzünü, olabildiği kadar semaya çevirmeden önce, biraz ötedeki meşaleci ile meydancıya baktı. Hiçbir şey olmuyormuş gibi işleriyle meşgul görünüyorlardı. Yüzünü olabildiği kadar semaya çevirip de, gökyüzünün kendisini içine almış gibi olduğunu hissettiği o anda, içindeki ahenge eş olduğunu artık çok iyi bildiği dönüşe

kendisini teslim etti.

Şeyhin penceresinde ışık vardı.

Genç mezarlık bekçisi iki gece arka arkaya iki düş gördü. İlkinde nasılsa, elinde genç kalfaya ait defterler oluyordu. Güya o defterlerde genç kalfa kendisini ve aşkını bilmiş olduğunu yazıyordu da, bunun yazılı olduğunu bildiği halde, gözleri değince bütün o hatlar, bütün o yazılar bambaşka bir lisana dönüşüyordu ve genç mezarlık bekçisi hiçbir şey okuyamıyordu. Ter içinde attı kendini döşeğinden, sırılsıklamdı. Çok derin bir acıyla, içindeki her şeyin eski yerinde olduğunu fark etti. İkinci gece, bir başka adam oluyordu. Yani kendisi gibiydi ama kendisi de değildi. Tahta bir merdivenle üst kata bağlanan iki katlı bir evin karanlığından ürküyor, elinde bir sap sarı gül ile odadan odaya geçip duruyor, onu genç kalfaya vermek istiyor ama tam kendisine yanaşacağı sırada kalfa uzaklaşıyor ve gül bambaşka bir şeye dönüşüyordu. Hiç veremiyordu sarı gülünü ve ahşap duvarlarının karanlığı üstüne üstüne gelen iki katlı evden çıkmak

için kapıyı bir türlü bulamıyordu. Ve gül sürekli, başka şeylere dönüşüyordu. Haykırarak uyandı bu kez, doğruldu. Kalfanın, mavi olduğunu düşlerinde bile fark ettiği hayalini, o bembeyaz ve karanfil kokulu ışıkla boğmak için çaba sarf etti. Düşüncelerime söz geçirecek kadar güçlü olmam gerekiyor, diye mırıldandı.

Dışarı çıktı, dergâhın haziresine geçti. Sabaha yakın değildi. Ne kadar uzun olduğunu kendisinin de artık bilemediği bir zamandan bu yana ilk kez eline killi suyu ve keçeyi aldı. Minicik mezarlardan birinin, üzerine kabartma bir beşik işlenmiş taşını ovmaya başladı. Gün ışıyana kadar bütün mezarların toprağını tazeledi, taşlarını sildi. Unuttuğu bir duygunun, içinde yeniden varlığını fark ediyor olmaktan, çok garip bir haz alıyordu. Düşüncelerine sözü geçiyordu.

Çok erken bir vakitte selâmlığa, şeyhin huzuruna çıktı. Düşlerini anlattı. Ak saçlı ak sakallı ihtiyarın gözleri gölgelendi. Genç mezarlık bekçisi, şeyhin gözlerinden kendisine geldiğini bildiği o beyaz ve karanfil kokulu ışığı

neyin gölgelediğini biliyordu, kendi ışığımı kendi gölgemle kapatıyorum, diye düşündü. Çile çıkarmak istiyorum, dedi. Kendisine, her şey gibi bunun da bir usulünün olduğu ve böyle orta yerinden başlanamayacağı anlatıldı. Biliyorum, dedi, biliyorum. Ama başka yolu yok bunun. İzlenmesi gereken bir yolun var olduğu bir kez daha söylendi. Başka yolu yok bunun, diye yineledi genç mezarlık bekçisi. Düşüncelerime söz geçirebiliyorum ben, bunu başarabiliyorum. Sesi daha kuvvetle çıktı, başka yolu yok bunun.

Şeyhin gözleri hafifçe aralıktı ve başı hafifçe önüne eğikti.

Genç mezarlık bekçisi o ışığın gözlerine akar gibi olduğunu duydu bir kez daha.

El aldı.

Aldılar götürdüler onu. Elbiselerinden soydular, meydan taşından şerbet içirdiler, hırka verdiler. Hücresine koydular. Bıraktıkları verde övle dizlerinin üstünde, başı önünde ve gözleri yer d^duruyordu ClÇ gün üç gece o halde kald,.

Hiçbir çey da,®*

Kendi içindeki bu yeni alanlarda nereye kadar gideceğini artık hiç düşünmüyordu. Açlık hissetmedi, ekmek istemedi, uyumadı, yorulmadı, ağlamadı. Uyuşmuş gibiydi. Üçüncü gecenin sabaha karşısında oturduğu yerde, öyle dizlerinin üzerinde, daldı ve bir düş gördü.

Düşünde bu kez kendisi oluyordu ve tahta bir sedirin üzerinde uyuyordu. Sol yanına dönüyordu ve uyurken sırtı açılıyordu. Çok üşüdüğünü duymakla birlikte uyanıp da bir türlü sırtını örtemiyordu. Birden genç kalfa yaklaşıyordu yanma. Uzanıyor ve bir battaniye ile sırtını örtüyordu. Genç mezarlık bekçisi doğruluyor, onun gözlerini görüyor, gözlerinin rengini bilmiş oluyordu.

Uyandı ve ağladı.

Dizleri acıyordu. Yere, sol yanı üzerine uzandı. Üşüyordu.

Düşüncelerime söz geçirmem mümkün olmuştu

ama, dedi, düşlerime söz geçirmem, o mümkün olmuyor. İçindeki her şey genç kalfaya ve ağlamaya ilişkindi. Dahası, onun şefkatine.

Fazlasını düşünemedi. Yerinden kalktı.

Hırkasını usulca sıyırdı sırtından.

Kapıya yöneldi.

Ardından 'çile kırdı' dediler.

Dışarı çıktığı zaman, dergâhın cümle kapısına yönelerek sırtını ufka döndüğünde, tam arkasında, boşluğun içinde ufka yakın bir yerde kocaman ve suya yakamoz bırakan mavi bir yıldız parlıyordu.

Genç mezarlık bekçisi dergâhın cümle kapısından çıkarken, genç kalfa gecenin bir yerinde usulca biri dokunmuş gibi uyandı, pencereden karşıya bakınca ufka asılı gibi duran ve suya yakamoz bırakan kocaman ve mavi yıldızı gördü. İçini o güne kadar hiç bilmediği, mavi yıldızın ışığından çok daha sarıcı ve

derinlikli olduğunu olağanüstü bir coşkuyla fark ettiği ve nereden geldiğini asla anlamaya çalışmadığı bir beyaz, saydam ve karanfil kokulu ışık doldurdu.

Genç mezarlık bekçisi kulübesine girdi, bir kâğıt çekti önüne.

Aşkından, yazdığı şiirlerden ve geçmişinden, düşüncelerine söz geçirmeyi başardığı halde kurtulamayan birini anlatan bir şiir yazdı.

Bütün öykülerin sonunda olduğu gibi kar yağmaya başladı.

Karaca, penceresinden süzülen ışığın altında hâlâ genç mezarlık bekçisinin kendisini görmesi için ağlıyordu.

ONLARIN SON ÖYKÜLERİ

özet niyetine

Adı meczuba çıkan genç kalfaya akıl almaz bir biçimde âşık olan genç mezarlık bekçisi çile

kırdıktan sonra. Ve adı meczuba çıkan genç kalfa konuşmaya başlayınca. Yani ki bir şeyciği kalmayınca. Evin hanımı ve iyi yürekli beyi genç kalfaya sordular. Kalfa bütün o konuşamadığı günler içinde olup bitenin farkındaydı. Böyle bir aşkın muhatabı olmak gururunu okşamıştı. Kabul, cevabını verdi. Haber gönderdiler, genç mezarlık bekçisi gelsin genç kalfayı alsın, dediler. Mahalleli, dahası bütün o öyküye şahit olan İstanbul halkı, hattâ Boğaziçi'nin seçkin sakinleri ve saray, bir biçimde içine girdikleri bu öykünün rahat bir sona doğru akmaya başlamasından büyük mutluluk duyarak derin bir nefes aldı. Uzak cephelerdeki yorgun askerler, yaşlı ve bezgin kumandanlar bile taht şehrinin bir köşesinde masala benzer bir gerçeğin yaşanıyor olduğunu duymaktan pek bahtiyar oldular. Hiçbiri ellerinden ve gönüllerinden geleni esirgemedi. Suyun kı

yısında beyaz ve dantele benzeyen bir yalı yaptılar. Halı, billur, avize, porselen, gümüş, şamdan, buhurdan, atlas, ipek ne varsa dayadılar

döşediler. Hattâ bütün bu ayrıntıları aydınlatması için son bir fedakârlık olmak üzere yalıya elektrik bile getirdiler.

Genç mezarlık bekçisiyle genç kalfanın mutlu sonla biten aşkına bütün İstanbul halkı rahat bir nefes alarak temme koydu.

/Bu öykü burada bitti denebilirdi. Oysa bütün o İstanbullular asıl öykülerin bittikleri yerde başladığını hiç bilmiyordular./

Igenç mezarltk bekçisi ve genç kalfa, türbedar ve hattata ilişkin bölüm

Duvarlarına, sulara dökülmüş bulutların gölgesi yansıyan yalının şehnişininde genç mezarlık bekçisi, genç kalfanın ayakları dibine diz çöktü. Akşamüstüydü ve ağustostu, üstelik güller çılgın bir koşuyla güze akıyorlardı. Hep anlattı. Genç kalfaya ilişkin bütün şiirlerini, bütün öykülerini, bütün oluş ve akışlarını, bütün duyuş ve ürperişlerini, bütün acılarını. Hiç uyumadı,

acıkmadı, susamadı.

Günün ilk ışıkları suya değerken genç kalfa, usulca kalktı yerinden. Berrak aynasında kendisini gördüğü bir çift gözün aydınlığında elini uzattı usulca. Ve genç mezarlık bekçisi dokundu ona. Kalfa, haydi, dedi, haydi şimdi benim için bir şiir yazmalısın. Genç mezarlık bekçisi usulca kalkarak yerinden, tahta ve oymalı masasının başına geçti. Fırtınam dindi, dedi, fırtınam yok oldu. Çektiğim acılar sona erdi. Öyleyse mutlu olmalıyım ve istediği şiiri yazmalıyım.

/Oysa genç mezarlık bekçisi bu öykünün akışı içinde yapılmaması gereken tek şeyi yapaıa

genç kalfaya aşkını gerçek etmiş ve ona dokunmuş olmasıyla, acımasız öykücünün eline oynayabileceği en hoyrat oyunun silâhını verdiğini hiç bilmiyordu./

Âherine amber katılmış kâğıdı ve gümüş bilezikli kamış kalemi çekti önüne. Bir şeyler yazmak istedi aşkına dair. Ama damarlarından

akan kan bumbuzdu ve önündeki kâğıt bomboştu. Bir kez daha, tıpkı bütün şiirleri İstanbul halkının elinde gezdiği zamanlardakine benzer çok derin, çok acı, çok keskin bir pişmanlık duydu. Ve bunu da asla yapmamış olmayı diledi. Keşke, dedi, aşkımı gerçek etmeseydim ve ona dokunmasaydım. Ama bu dilek ne ona aşkını gerçek etmiş olduğu ve dokunduğu gerçeğini değiştirdi, ne de duyduğu keskin acıyı yok etmeye yetti.

Yeniden şehnişine, genç kalfanın yanına koştu. Dinle beni, dedi, söyle bana. Sen misin? Mavi elbisesini ve gözlerinin rengini artık çok iyi bildiği kalfanın ayaklarının dibine çökerek yine anlatmaya başladı. Hep, hep anlattı. Ama anlattıklarının ne yıllar önce, ne de daha dün genç kalfaya anlattıklarına ve anlatmayı düşündüklerine benzediğini fark edince, ne bitmez tükenmez bir yolculuk bu, ne bitmez çile, diye mırıldandı. Hiç dinmeyeceğini sandığım, beni bir türlü bırakacağına asla inanamadığım, dahası kendisinden kurtulmayı o kadar çok arzu ettiğim aşkım, beni var ettiğine, beni yok ettiğine

inandığım aşkım. İçimdeki bütün akışların temmesi, işte şimdi. İşte şimdi ama neden tam olmaması gereken yerde ve zamanda? Anlatmasam aşkım beni yok ediyor. Anlatsam, ben aşkımı.

Çile hücresinde üç gün ve üç gece yaşadıklarının şu an içine düştüğü hayretten daha fazla acı vermemiş olduğunu fark etti. Daha fazla acı değildi, çünkü içinde hiç boşalmayacağını sandığı her yer, usulca boşalmıştı ve yerine koyabileceği başka şeylerin var olup olmadığı hususunda hiç mi hiç emniyeti yoktu.

Boş kâğıdı çekti önüne. Aşkım bitti, diye yazdı, aşkım bitti.

Bunun neden böyle olduğunu hiçbirisi anlayamadı. Ne genç mezarlık bekçisi, ne genç kalfa, dahası ne de öykücü.

Ama yine de her şey öldü ve ardından herkes öldü.

Gözleri birer derin kuyu, hattat öldü, gül kokulu teni olan cariye, onun, teni Hindistan gecelerine benzeyen ulağı. Şiirsiz geçilemeyecek kadar güzel gözleri olan Enderun ağası, Habeşî kalfa, evin beyi, güzel ve ince yüzlü sultan. Her şey ve herkes öldü. Kenarı iğne oyalı ve köşesi gül resimli mendil, elmaslı saç tokası. Başı beduhlu, sonu maruf kerhi'li onca mektup, onca şiir, onca risale. Gökte bedri hilâl, kayan yıldız, kumsalda pembe deniz kabuğu. Kıyıda dalgalar, açıkta bulutlar öldü.

Masal öldü. Masaldan güzel olduğu kimselerce fark edilemeyen gerçek.

Hiçbir şey kalmadı geriye.

Bir büyük boşluk kaldı geriye.

Düşündü genç mezarlık bekçisi. Kendi üzerine kapandı günlerce. Bir öykü kahramanı olduğunu biliyordu, ama hangi öykünün kahramanı olduğunu bilmiyordu. Bilse, kuşkusuz bu kadar çok acı çekmeyecekti.

Bir çile yumağına dönüştüğünü fark ettiği yerde o da bütün insanlar gibi yok olmayı diledi. Güz başlangıcıydı ve bulutlar çılgın bir koşuyla ufkun üzerinden akıyorlardı. Geceler boyunca kumsala indi genç mezarlık bekçisi. Kumların serinliğine sarınarak ömrünün acılarını dalgalara fısıldadı.

Bir gece vakti, sislerin ardından ansızın garip bir masal gemisi çıkarak demir attı ve bütün bu acımasız öykü içinden artık çıkıp gitmesi için, bütün diğer öykü kahramanlarını ve hattâ kahramanlarını hırpalayıp duran acımasız öykücüyü terk etmesi için, kendisine tâbî olması, bir başka ülkenin nizamına geçmesi için; bütün sarı ışıklarını yakarak, suya dökerek güzelliklerinin ve kışkırtıcılığının bütün gölgelerini, mezarlık bekçisine, gel, dedi. Ona isyanı, ona başkaldırıyı teşvik etti. Gelemem, dedi genç mezarlık bekçisi, vefa borcum var. Ve bir zaman, genç bir hattatın anlattığı öyküyü hatırladı. Onun da atalarından bir hattatın, yüzü çizgıl^ riyie güzel ve çok çilekeş karısının öyküsüydü bu. Genç mezarıı

bekçisi asla o hattata benzemeyeceğini düşünerek huzur bulmak istedi.

Ama denizle gökyüzünün ortasında bir yerde sisler içinden çıkarak aniden demir atan masal gemisi ılık ve mavi sema altında iyice kıyıya yaklaşarak akşamları hep onu çağırıyordu. Bütün sarı ışıklarını yakmış ve bütün yelkenlerini açmıştı. Ona sonsuzluğa açılan uzak seferleri vaat etti. İnsanların acı çekmediği ülkelerden söz etti geceler boyunca. Genç mezarlık bekçisinin o güne kadar hiç duymadığı güzellikte bir müzik yayıldı kumsala. Denizin dibinden gelen bu ses o uzak ülkeleri anlatıyordu. Orada, vaat edilen ülkelerden dönüş yoktu. Ağaçların altında akşamları ateşler yakılıyordu. Mavi hayaller altın tozuna dönüşmüyorlardı ve dokununca sevgililer birdenbire yok olmuyorlardı.

Gemi, gel, dedi ısrarla, sana vaat edilen ülke verilmedi, gel benimle. Göz kırptı işveyle. Dayanılamayacak kadar güzeldi. Gelemem, dedi genç mezarlık bekçisi tekrar. Gelemem, bana vaat edilen ülke verilmedi ama isyan yok. Kendi

kendisine, isyan yok, Rabbim, diye yineledi, isyan yok, ama bu ıztırabın günahı, bunun altından nasıl kalkacağım?

/Aradan ne kadar zaman geçtiğini kimse bilemedi. Aradan geçen zamanın bütün zaman bilimcileri hayretler içinde bırakacak kadar zaman dışı işlediğini de.

Ama genç mezarlık bekçisi yeniden yollara döküldüğünde pek çok şey değişmişti.

Nereye gittiğini ise hiç bilmiyordu./

Önce hattatlardan en genç olanıyla karşılaştı. Hattat, koltuğunun altındaki kitabın hâtimesini gösterdi genç mezarlık . bekçisine. Bir zaman meslektaşlarına bir canavara benzettiğini ürpertiyle anlattığı, üstelik ucundan dökülen harflerin birbirinin aynı oluşunu hiç mi hiç anlamlandıramadığı matbaa makinelerinden birinin; sağdan sola doğru dizilen harflerle son kez

bastığı kitaptı bu. Matbaalar artık o harflerle asla

kitap basmaya caklardı ve garibi o harflerle bastıkları son kitap da hat sanatına ve hattatlara ilişkindi. Genç hattat, az bir zaman önce kendisine ürkütecek kadar yabancı gelen şu makinenin tümü birbirine benzer harfleri için şimdi ağlayabileceğini söyledi. Bugün dünlerim için ağlıyorum, dedi, yarın da bugünlerim için zahir. Elini acıyla kaldırarak uzaklaştı.

Genç mezarlık bekçisi ardından, artık türbedar olmayan türbedarla karşılaştı. Bilge ihtiyar, genç mezarlık bekçisinin genç kalfayla evlendiğini duymuştu. Hiç sözünü etmedi nedense. Yan yana yürümeye başladılar. Çok sıcaktı. Güz gelmiş olmasına rağmen ağaçlar ilk sarı yapraklarını serin yola şefkatle dökmüyorlardı. Hani, diye geçirdi içinden genç mezarlık bekçisi, her öykü içinde yağan yağmurlar nerede? Ve ilk kez, uzak zamanların ve uzak mekânların öykücüsüne kızgınlık değilse de bir kırgınlık hissetti. Beni, dedi, acıyla, böyle yazmayacaktın. Ne kadar incindiğimi görmüyor musun?

Türbedarla birlikte eski mezarlığa girdiler. Şimdi bütün o mezarlar, genç mezarlık bekçisinin

onmaz aşkının zincirleri altında ihmal ettiği günkü kadar bakımsız görünüyordu. Üstelik mezar taşlarının çoğu kırılmış ya da devrilmiş, üzerindeki hurufat okunamaz hale gelmişti. Ahşap kulübe yerinde yoktu ve türbenin kapısı kapalıydı. Türbedar, cebinden anahtarını çıkardı ama anahtar uymadı kilide. Eğilip camdan içeri baktılar. Her şeyin gri bir toz perdesi arkasında silikleştiğini acıyla fark ettiler. Türbedar usulca, gidelim, dedi, haydi gidelim. Yıkık mezarların arasından geçiyorlarken genç mezarlık bekçisi türbedarın ve o gencecik, masum bakışlı hattatın acısının ne kadar büyük olmuş olabileceğini kestirmeye çalıştı. Beşik motifi işlemeli yıkık bir mezar taşını düzeltiyorken, benzer bir acıyı kendisinin de çektiğini fark etti ve bu öykü içinde ilk kez bu garip mesleği nereden bulduğunu sordu kendi kendisine ama hatırlayamadı. Bir kez daha uzak zamanların ve uzak mekânların yazıcısına, salt ben değil, dedi, bizi, tümümüzü böyle yazmayacaktın. Çok acımasızsın. Ama neden? Bir an için sen yaşa bakalım bizim yaşadıklarımızı. Sen hattattan

razılığını söz konusu ederken. Ya ben, ya biz? Böyle olmamalıydı, diye mırıldandı, böyle olmamalıydı.

Yalıya döndü.

Ümidini bağlayabileceği hiçbir şey kalmamıştı geriye.

Bir büyük boşluk kalmıştı geriye.

Bir düş gördü o gece. Dergâhın önündeydi ama kapıyı bulamıyordu. Ardından dergâhın ana duvarının temelden yıkıldığını ve hepsinin, kendisinin, genç hattatın, türbedarın, hattâ son padişah olduğunu bilmeyen bir son padişahın ve yüzünün çizgilerini o kadar istediği halde seçemediği öykücünün, hepsinin duvarın yıkıntıları altında kaldığını görüyordu. Acıyla uyandı. Sabaha çok vardı. Kalktı usulca. Genç kalfa, yanında huzurlu bir uykuyu yüklenmişti.

Dergâha yürüdü.

Ana duvar gerçekten yıkıktı ve cümle kapısının

üzerindeki kitabe yok olmuştu. Meydana girdi genç mezarlık bekçisi. Her şey önlenemez bir sona doğru akmıştı. Ne misafirhane kalmıştı geriye, ne semahane. Ne ihvan, ne semazen. Bir çilehane duruyordu yerinde, bir de harem. Kendi hücresinin önünden usulca geçti. Onca dervişten arda kalan bir büyük yalnızlıktı.

Yaşlı ve artık yalnız şeyhin huzuruna çıkmak üzere hareme yöneldi.

Karanlık ve son derece boğucu bulutlarla kaplı gökyüzü başının üzerinde alçalmıştı. Genç mezarlık bekçisinin, buna hiç benzemeyen berrak ve lâcivert bir gökyüzünün, bütün o irili ufaklı, az ya da çok parlak birer elmas parçasına benzeyen yıldızlarıyla başının üzerine eğilerek deveran etmeye başladığı ve kendisini o harikulâde oluşa teslim ettiği geceyi hatırlayarak yüreği burkuldu.

Başını kaldırdı. Bulutlar arasına sıkışmış, giderek sönen zayıf bir ışıkla parıldayan tek ve yalnız bir yıldızı fark etti. Işığı sönen bu yıldız, dedi, bu son yıldız göklerimizdeki, kimin yıldızıdır

acaba? Ardından, nasılsa içinden akıp giden, uzak ve yakın bütün acılarının ağırlığı altında, bu muydu Yâ Rabbi, diye fısıldadı,

hayattan nasibim bu kadar mıydı? Yeniden gökyüzüne bakarak, ya şu parlak ama şu yapayalnız yıldızın sahibi? Ya onun nasibi ne kadardır, diye merak etti.

Uzakta beyaz bir dantele benzeyen sarayın pencerelerinde solgun bir ışık vardı. Ve Boğaziçi'nin sularına demir atmış, kurşuni bulutlarla aynı renkteki savaş gemileri kocaman toplarını sarayın balkonlarına doğru çevirmişlerdi.

Şeyhin huzuruna çıktı genç mezarlık bekçisi.

Değişmeyen bir tek şey kalmıştı geriye. Şeyhin yarı aralık gözlerinden yayılan karanfil kokulu ve beyaz ışık. Hiçbir şeyi tekrarlamaya asla gücüm yok, diye geçirdi içinden. Ne çileye talip olabilirim, ne çile kırmaya. Ter damlacıkları güzel burnunun üzerinde birikmişti. Bu ışığı bundan önceki her kaybedişimde, onun üzerine

kendi gölgemi düşüren daha kuvvetli olduğunu sandığım bir ışık vardı. Bütün istediğim, şimdi bu ışığın aydınlığında gerçeği görmek. Bu ışığın aydınlığında sevgiliyi göreyim. Tükenmeyen ve kalıcı olanı. Dokununca yok olmayanı. Saçları alnına yapışmıştı. Acıyla içi burkuldu. Genç kalfayı düşündü. Kendisinden başka bir şeye dönüşmedi o, dedi. O hâlâ kendisi, o tükenmedi, tükenen benim. Sınanan benim. Değişen benim. Yürüyen benim.

Yumdu gözlerini. Gözlerinde karanfil kokulu beyaz ışığın anısı. Gözlerimi açarsam, diye düşündü, onu kaybedebilirim. Ama göze almayı öğrenmem gerek. Haydi, dedi, haydi, kendisine. Beyaz ve karanfil kokulu ışığın ülkesi seni çekiyor. Haydi aç gözlerini.

Kapalı gözlerinin önünden berrak ve lâcivert bir semada ay ve güneş bir arada geçti. Ne kadar süre bu halde kaldığını hiç bilemedi. Dokunduğu ve gördüğü her şeyi yok ettiğini fark ettiği için, gördüğü en parlak ışığa gözlerini kapatan genç mezarlık bekçisi, gözlerini araladı sonunda.

Işık kaybolmadı. Işığım benim, diye mırıldandı, ışığım benim.

Yalnız ve yaşlı şeyhle kalmayı diledi sonuna kadar. Birlikte yaşamayı ve ölmeyi onunla, şu yıkık duvarın dışına bir daha asla çıkmadan. Yaşlı şeyhe baktı gözlerini sakınmayarak. Ben, dedi, çok acı çektim. Bana vaat edilen ülke verilmedi, şimdi görüyorum ki ülkem sensin, yağmalanan ben. İzin ver ki burada seninle kalayım. Bana öğret ki vaat edilen ülkeler kaybolmasın. Bana öğret kı ışık kaybolmasın.

Şeyh ona öğretti.

Ahde vefayı, sevginin ne demek olduğunu. Ona. ona git. dedi. Vaat ettiği ülkeyi vermeyenlerden olma ki vaat edilen ülkesi verilmeyenlerden olmayasın. Gördüğün ışıklar ikinci kez baktığında hep yok oldular. Ona git ki sen de yok olan ışıklardan olmayasın.

Işığım benim, dedi genç mezarlık bekçisi, sen artık hep benimlesin.

Ana duvarı temelinden yıkılmış dergâhın penceresinde beyaz ve karanfil kokulu ışık.

Genç mezarlık bekçisi suyun kıyısında bir beyaz dantel kadar güzel yalısına doğru yürüdü. Genç ve mavi bir hayal pencerede kendisini bekliyordu. Kumsala indi içeri girmeden önce. Kocaman gökte tek ve yalnız yıldız, giderek azalan ışığını saçmaya devam ediyordu. Bir de bütün ışıklarını yakmış ve bütün yelkenlerini açmış masal gemisi, kurşuni renkli ve kocaman toplarını saraya çevirmiş savaş gemilerinin arasından geçerek, uzak ve yeşil adalar vaat edeceği son padişaha doğru yüzüyordu.

llsotı padişah ve son şehzaıieye ilişkin bölüm

lBütün bu anlatılanlann bir öyküye dönüşebilmesi İçin her şey baş döndürücü bir hızla müşterek bir sona doğru koşuyordu. Çünkü son koyulmaz sa öyküler eksik kalıyorduJ

Genç mezarlık bekçisi şeyhin huzurundan ayrıldığı zaman, henüz son padişah olduğunu

bilmeyen son padişah, beyaz bir dantele benzeyen sarayının balkonunda sır kâtibine döndü. Altın

divit taşıma hakkı sadece sana mahsus, dedi. Yaz öyleyse ya zabiidiğince. Yaz ki, hilâl göründü ama bizde bayram yok. Yaz, dedi, sabahlan uykudan uyanıklığa geçilen o incecik ve her insanın bildiği yerde zihnin tümüyle boş olduğu o kısacık ânın hemen arkasından. Topları ülkeme çevrilmiş savaş gemilerinin sabahına gözlerimi açtığımı hatırlayınca. Sonsuz bir uykuya dalmış olmayı ve hiç uyanmamayı dilediğimi. Ama bir kez daha uykuya dalmayı asla beceremediğimi yaz.

Yaz, dedi, üç gecedir aynı düşü gördüğümü. Düşümde bana çok benzeyen ama şimdiki halimden daha ziyade şehzadeliğime benzeyen bir şehzadenin tepeden tırnağa silâhlarla kuşanmış bir şövalyenin önünde diz çöktüğünü ve ona yalvararak ağladığını yaz. Benim de onunla birlikte ağladığımı ve haykırarak uyandığımı. Hiç katkım olmadığı halde öykü kahramanlarına dönüştüğümü yaz. Yaz, dedi,

ben korkunç bir geçmişle, oysa şehzadem daha korkunç bir gelecekle kucaklaşıyoruz.

Yaz, dedi, bütün mutluluklar birbirinin aynı. Ama mutsuzluklar birbirine uymuyor ve acılar birbirine benzemiyor. Benim ne kadar acı çektiğimi yaz ama bu acıları hak etmediğimi. Acı, diye mırıldandı, bir daha yaşıyor olmakla ne kadar ilgili. Geçen sene aynı mevsimde hilâlin göründüğü akşamı düşündü. Yer aynı, dedi, hilâl de. Ama ben? Ne kadar farklı tecrübelerle donanmış olduğunu fark etti.

Nihayetinde her şarkı kendi sonuna kadar vardı.

Sır kâtibi, sadece kendisinin taşımaya izinli olduğu altın divitten çıkardığı kamış kalemiyle sürekli yazıyordu. Sabah oldu, öğle oldu, tekrar akşam oldu. Hilâl büyüdü, padişah hep yazdırdı.

Ama birden, sil, dedi, bütün bunları sil. Hepsinin üzerinden kırmızı kalemle bir çizgi geçir ki temize çekerken benim öykümü, aldanmayasın. Çünkü onlar, benim halkım, görünmezde olana değil, görünürde olana kıymet verecekler.

Benimse içimdeki öyküyle dışımdaki öykü, onlar birbiriyle hiç uyuşmayacak. Sonra, iptal edilmiş kırmızı kalem serüvenleri, diye mırıldandı, ömrümüzün maceraları. Gerçekte var olduğumuz, ama bizi hiç aramayacakları yer. Ben, dedi acıyla, içimin serüvenlerini hiç 9°s

termedim. Bütün ömrüm yazılıp da üzerinden kırmızı kalemle geçilivermiş iptal serüvenlerinden ibaret kalacak.

Yaz, dedi sır kâtibine yeniden ve kendisini halkına bırakacak asıl maceraları yazdırmaya başladı. Ülkesinin güzel ve uzak zamanlarında yaşayacak insanlarının, görünürde olana yöneleceğine dair inancı vardı. Yani kendisini yanlış anlayacaklarına. Yanlış anlaşılmak, dedi, yanlış anlamaktan ibaret değil mi? Öyleyse doğru kimin payında? İçi acıyordu. Bu acı dedi, hem günahım hem bedelim.

Hiçbir azabın anlaşılamamak dahası yanlış anlaşılmak kadar büyük olamayacağını fark etti. Çünkü yanlış anlaşılmak beraberinde yanlış anlamayı da getiriyordu. Aşklarım, diye

düşündü, kayıplarım, gördüğüm kan ve ölümler. Boynuna pırlantaları sahte bir hanedan nişanı takıldığı gün, biraz öteden bir cenaze alayının geçtiğini hatırladı. Ben, dedi, acılarımı keşke kendi adıma çekebilseydim. O zaman hiç olmazsa bir ülke adına ve uzak zamanların insanları önünde böyle sorumlu olmazdım. Hem geçmişin ve hem de geleceğin önünde suçlu bilineceğim. Mazur görülebilmeyi dilemeye hakkım bile olmayacak. Hiç bitmeyen bir zaman içinde, kıyamete değin belki, yanlış anlaşılıp duracağım.

Bir yangın ve hiç bitmeyecek.

Geçmişin önünde de suçlanacak olma düşüncesine zor dayanan son padişah öyle istediği için, ertesi gün eski sarayın kütüphanesine gittiler. Sır kâtibi bir köşede bekledi. Son padişah bütün o muhteşem geçmiş esnasında başka başka padişahların kendi kâtiplerine açıp döktüğü sırlarla dolu bütün o defterleri gözden geçirdi. Acısı kendi acısına benzeyen birisiyle karşılaşmayı düşledi. Sır defterleri uzak yakın bütün atalarının pek çok

öyküsünü açtılar ona dar zamanlarda. Hepsinin türlü türlü dertleri vardı. Kimi hâzineyi aldığı gibi dolu teslim edemeyecek olmaktan, kimi ülkesinin sınırlarını genişletememekten dertliydi. Kimi, güzel halkım benim, diyordu, geceleri emniyet içinde uyumalarını sağlayamadım, suçJu olsam gerektir. Bir diğeri ordu zayıfladı diyordu, kadınlar mutsuz, çocuklar eğitimsiz. Yağmur

yok, Boğaz dondu, güneş tutuldu. Fitne çok, rahat yok, fesat çok, refah yok. Yıldızlar kıranda.

Ne kadar çok dert vardı padişahların başında. Ama hiçbirinin görünürdeki öyküsü kendisininkine benzemiyordu. Görünmeyen öyküyü ise. dedi acıyla, yani iptal edilmiş kırmızı kalem serüvenlerini, bilme şansım yok. Amma ki görünürdeki öyküleri hiçbirisinin, benimki kadar kendisine ihanet etmeyecek.

Padişahlara ilişkin sır defterleri bitince, son olarak 'dostunun zülfüne tuttuğu ümidin de ömür gibi vefasızlığından' yakınan, ihanete

uğramış ve yanlış anlaşılmış bir şehzadeye ilişkin defteri okudu ve ilk kez ona karşı içinde bir yakınlık duydu. Nis şehri, diye devam ediyordu öykü. ‘Mahbub ve mahbübesi çok, bağ ve bahçelerinin de hesabı yok’. Ve dahi iki bin esaret günü, diye bitiyordu öykü, ölüm. Yazık, dedi son padişah olduğunu henüz bilmeyen son padişah, İstanbul’da dahi ölemedi.

Dışarı çıktıklarında akşam olmuştu ve gökyüzü yine boğucu ve sıkıcı kurşuni renkli bulutlarla kaplıydı. Bir tek o yıldız, nasılsa aralanan sıkıcı ve boğucu bulutların arasından tek ve yalnız bir o yıldız, giderek sönen ışığını saçmaya devam ediyordu. Bulutlarla kaplı semada tek ve yalnız yıldızı görünce son padişah, tıpkı Musahip ağanın dediği gibi, diye fısıldadı. Sonra sır kâtibine, çocukluğunda buna benzer bir gece buna benzer bir yıldız gördükleri zaman, musahip ağalardan birinin kulağına eğilerek fısıldadıklarını anlattı. Koca ağa, geniş ve karanlık gökte bulutların arasına sıkışmış bir tek yıldız görürsen, bir dilek tut şehzadem, diye fısıldamıştı. Unutma sadece bir tek yıldız

görürsen bulutlarla kaplı ve karanlık semada.

O zaman şehzade olan padişah, ertesi akşamlardan birinde böyle bir yıldız görünce, usulca bir dilek tutmuştu ve dileğini kimse bilmemişti. Gözünün önünden, bir timar arabasında taşman ve benzi balmumu kadar sararmış küçük, esmer bir kızın hayali geçti. Timar arabası hasta taşırken, önüne çıkan her kim, padişah dahi olsa kenara çekilip yol vermek gerekirdi. Yâ Rabbim, demişti, ölüme en az yakışan şey çocuk. Sen ölümü şu en az yakıştığı suretten

uzak tut. Sonra, duasının genişleyebileceği bütün hayalleri göze alarak, karşılığında, demişti, benden bütün devletlerimi, bütün saadetlerimi bedel olarak al razıyım. Son padişah, sır kâtibine, umarım, dedi, umarım dileğim gerçekleşmiştir. Bedeli ödendi nasıl olsa.

Ardından sonsuz ve derin semada bulutlar arasında sıkışıp kalmış tek ve yalnız yıldızın giderek sönen ışığına bakarak Yâ Rabbim, dedi, bana bunca yangının ortasında hiç olmazsa

İstanbul'da ölecek olabilmeyi nasib et.

/Bir öykü kahramanına dönüşeceğini hiç bilmiyordu oysa.

Yani ki İstanbul'da ölmemesi gerektiğini./

IlIson bölüm

ben ağzından şelale dökülen bir padişahtım geçerken önlerinden kahkaha arabasıyla alkışlardı beni her cuma o güzel halkım

Ömer erdem/ferman

Kurşuni renkli savaş gemilerinin sayıları gün geçtikçe arttı. İstanbulluların başları üzerinden, geceyi gündüze çeviren ışığın ülkesinden gelen tayyareler geçti, ateş saçan toplar döküldü yerlere. Son padişah geceler boyunca beyaz bir dantele benzeyen sarayının balkonuna çıktı. Kederi dayanamayacağı kadar çoğalınca, bir çile yumağına dönüşünce ve o da yok olmayı dileyince, İstanbul Boğazı'nın sularından genç mezarlık bekçisini alarak uzaklaşmayı

başaramayan masal gemisi, sessizce suyun kıyısına, sarayın ışıklarına yaklaştı. Ve henüz son padişah olduğunu bilmeyen padişaha, başka nasibin yok, dedi, güzelliklerinin gölgelerini suların eteklerine dökerek. Şehzadeni al, gel benim e Gelemem, dedi son padişah, gelemem. Anlamalısın beni, gelemem. İçindeki öyküyle dışındaki öykü o kadar az benziyor ki, dedi gemi, seni hiç anlamayacaklar. Hadi, hadi gel benimle. Seni uzak ve sıcak denizlerin yeşil adalarına götüreyim. Orada padişahlar, güzel halkları için ölecek kadar acı çekmiyorlar ve güzel halkları onları yanlış anlamıyor.

Sesi dayanılamayacak kadar ikna ediciydi.

Sır kâtibi, usulca, dua et padişahım, diye fısıldadı, dua et. Padişah, dua, dedi, içimizdeki serüvenle dışımızdaki serüvenin çatışması değil mi? Sonra kendisi için asla dua edemeyeceğini anladı. Çünkü her dua, içindeki serüvenle dışındaki serüvenin hoş bir uyum halinde geçmesini dilemek anlamına geliyordu ve her iki biçimde de ya kendisinin ya onların, o güzel halkının yok olmasını dilemesi gerekiyordu.

Yâ Rabbi, dedi, sana kendi devletim için dua ettim mi? Onu çoktan feda etmedim mi ben? Sustu. Senden, dedi, kendim için hiçbir şey istemedim, istemem de. Sen güzel halkıma nusret ve devlet nasip et yeter.

Birden, çocukluğunda kendisine Leylâ ve Mecnun okuyan Enderun ağalarından birinin, Leylâ ordularının galibiyeti için dua eden Mecnunı biçare kısmına gelince, derin gözlerinin yaşlandığını hatırlayarak gülümsedi. Ne güzel günlermiş o günler, diye geçirdi içinden. Mecnunı bîçareye döndüm ama Leylâ m benim farkımda değil, beni yanlış anladı.

Yâ Rabbim sen halkıma nusret ve devlet nasib et yeter, diye yineledi. Ardından, yetmez, dedi, yetmez. Bir de, bir de beni anlasınlar.

İyice sönen bir sesle ilâve etti, bir de Yâ Rabbim, beni unutmasınlar. Onlara benim gibi duyabilmeyi nasib et. Beni anlasınlar. Ben ki, hep özne oldum ömrümün yollarında, lâkin hiç eylem olmadım.

Güz yağmurlarının suya inmesi çok yakındı.

Gemi yineledi, seni hiç anlamayacaklar, gel benimle, gel. Peki, dedi son padişah usulca, yağmurun ilk damlası değdi yanağına. Peki. Ama kendim için değil, bunu bilmelisin. Onlar için, o güzel halkım için.

Sır kâtibi ve şehzadesiyle gemiye binerken son padişah, bütün bu yaşadıklarının bir düş olmasını istedi ama hiçbir şey . değişmedi. Bundan önce ve bundan sonra, diye milât koydu. Ve hiçbir şeyin bu fetrete rağmen bir daha asla eskisi gibi olamayacağını bildi.

Ben, dedi, artık ülkesi olmayan bir padişahım. Ve halkı tarafından terk edilen. Üstelik halkı tarafından terk edilen bir padişah olmanın ne anlama geldiğini kimseler bilmeyecekti. Çünkü halk çoktu, padişah tekti.

İlk kez, gülün acısının bülbülünkinden fazla olduğunu bir zamanlar kendisine söylemiş olan küçük esmer kızı hatırladı ve ona hak verdi. Bülbül çoktur, demişti küçük esmer kız, gül ise

tek. Bülbül kırılır, demişti, dökülür, parçalanır, bağırır, çağırır çoğalır, sesi var çünkü onun. Var olur. İçinin serüvenlerini gizlemek zorunda değil. Haykırır onları. Gül öyle midir ya?

Beni, diye yineledi son padişah, kimseler anlamayacak. Beni anlamaları için padişah olmaları gerekecek. Hiçbirisinin acısı, dedi, hattatın, genç mezarlık bekçisinin benimkinden fazla olmayacak.

Günlerden cumaydı ve bütün halk, İstanbullular, cuma selâmlığında padişahlarını beyhude beklediler. Son salâtin cami >nin gölgeleri sisler ardına çekilirken 'şahane halkım beni her

cuma alkışlardı' diye geçirdi içinden son padişah. Yıllar sonra bir şairin bunu anlayabileceğini ve yazabileceğini aklına getirebilseydi biraz teselli olabilirdi. Ama bunu hiç bilmedi.

Bütün yelkenlerini açmış, bütün sarı ışıklarını yakmış, kıyıya iyice

yaklaşarak güzelliklerinin ve kışkırtıcılıklarının bütün gölgelerini suyun eteklerine kadar dökmüş masal gemisi, nihayet İstanbul Boğazı'ndan, son padişahla son şehzadesini

alarak uzaklaştı.

Bir donanma gecesinden arda kalmış gibiydi.

Artık hiçbir penceresinden ışık dökülmeyen sarayın önünden usulca geçtiler.

Hiçbir şey kalmadı geriye.

Bir büyük boşluk kaldı geriye.

Bir de bütün bunları, bulutların ufuk üzerinde koştuğu güz akşamlarında, kıyıya iyice yanaşan masal gemilerinin gölgelerine bakarak ve dahi o gölgeleri kendisi gibi görebilecek başkalarının varlığını da vehmederek dalgalara söyleyen öykücü.

NAKKAŞIN YAZILMADIK HİKÂYESİ

kahramanlar başkaldırınca Nakkaşın hikâyesini yazacaktım.

Kimbilir yine hangi yangını sermaye ve nakkaşı bahane edip, ruhumdan söz açacaktım.

Oysa bütün inançlara bitişik olarak bütün anlamları yitirince.

Kim acımın dinmesi için duacı olan?

Kim beni söylemekten alıkoyan?

Yalnızlığımın artık hiçbir dekorla süsleyemediği bir akşamüzerinden başlayarak birer birer.

Yiterek ve eskiyerek.

Bir kumsalın rüzgârında karşılaşıyoruz biteviye.

Nakkaşla değil diğerleriyle.

Giderek kalabalıklaşıyoruz.

Artık geçmiş olan bir zamandan geliyorlar ve ben hepsini ama hepsini; azapla, tutkuyla, kan,

ter ve gözyaşıyla, pişmanlık ve utançla tanıyorum. Hattatı, genç mezarlık bekçisini, genç kalfayı, Habeşî kalfayı. Enderun ağasını, cariyeyi, padişahı, Ulak ve sahafı, türbedar ve ihvanı. Onları bir arada görmekten ve aramıza salt eskimekten ibaret bir sözcükle yazılmayan pek çok şeyin girmiş olduğunu fark etmekten garib bir keder duyuyorum.

İnanılmaz bir görüntümüz var. Bir rüya olmasını vasat okuyucudan çok daha arzuladığım bu akışlar içinde bir de bedenimiz var.

Hayret bile edemiyorum.

Önce bütün kurgunun bana ait olduğu hususunda fikrimi iğfal eden o kahramanlar şimdi hikâyenin geldiği bu yerde baş kaldırıyorlar. Ve ben, kahramanları, kendisine itaat etmeyen bir hikayeci oluyorum böylece. Kuşatırken kuşatılan.

Bana istedikleri hikâyeyi yazdırmaya kalkıştıklarına hükmet seydim, bunu memnuniyetle kabul edebilirdim. Ama tarih

kadar eski gerçek yeniden sahneleniyor ve ben düşlerimin ölçeğine vuruluyorum.

Tek anlamı var bunun: Artık hikâyelerimin kahramanı olmuş oluyorum. Yazarı kahraman olan hikâyelerin hem de.

Oysa bana sonsuz teminat vermişlerdi hatırlıyorum. Masal gemilerinin sisler arkasına çekildiği güz akşamlarında. Onlarla ne akıl dışı buluşmalarımız vardı, ne akıl dışı birlikteliklerimiz.

Bir hikâyelik olmayı çoktan aşan saltanatları içinde beni yargılıyorlar, üstelik yaşamak adına yargılıyorlar.

Genç kalfa, ince ve mavi bir siluet hâlâ, sessizliğini bozarak, beni diyor, var ederek başlıyordun, yok ederek bitiriyordun. Değer miydi?

Hattat, hattatların en eski olanı, beni ise diyor, onca yönelmelerime rağmen padişaha göndermiyordun. Sonra, sonra tutup hiç

sıkılmadan, ‘ben sana padişahlar hazırladım, sen cariyelere yöneldin’ diye başlayan hikâyeler yazıyordun. Neden, ama neden? Hikâyeyi hep sen yazıyordun, bana ise kahramanının kalıbına gırim v culıyordu, okuyucuların arasında adım ihanetle bütünleşiyor, hem (in bir daha çözülmemek üzere bütünleşiyordu.

Kimselere söylemediğimi ona söylüyorum. Ona söylüyorum kİ. çünkü fen de hep padişahları bırakıp cariyelere yöneliyordum Hem de en fazla ben cariyelere yöneliyordum. Hattat yüzünü I»enden çeviriyor. Oysa beni görmesini istiyorum. Beni Şplkal le onaylamasını. Benim için var olmasını. Hiç olmazsa beni unlamasını. Hattat beni anlamıyor, buna imkân da yok artık, ç'üıkü birbirini en az anlayabilecek iki kimliğe dönüşüyoruz ve birbirimizin içinde görünür kılınan acılarımızı yarıştırıyoruz. Bir mahşer gününde karşılaşacak dostlar olmamızı temenni bile edemiyorum. Bundan sonra en az olabileceğimiz şeyin dost sözcüğüyle ikide edilebileceğini çok iyi biliyorum çünkü.

Gözleri şiirsiz geçilemeyecek kadar derin

Enderun ağası, hep bizi feda ediyorsun, diyor. Sesini ilk kez duyuyorum, gözlerine ilk kez bakıyorum, bakışlarını sakınıyor. Tabii, bir hikâye uğruna, değil mi diye ilâve ediyor. İçim acıyor, çok acıyor. Hikâyeden başka ne var ki kaybolmamızı önleyebilecek diyorum; yok olmamak için değil ama yok olmadığımızı kendi kendimize ispat etmek için, hikâyeden daha ciddi ne var ki? Ve hikâye çok kabadayı diye ekliyorum, hikâye çok kabadayı. Bir onaltıncı asır aynasının derinliğinde yolumu kaybettiğim günden beri, yazgım hikâyelerime değil ama hikâyelerim yazgıma dönüşüyorsa, hikâye çok kabadayı.

Genç Enderun ağası, öyleyse şimdi de kendini feda et ve göster hikâyenin fedaya değer olduğunu diyor.

Nasıl diyorum, yaşa diyor inanılmaz bir kararlılıkla. İnanılmaz bir acımasızlıkla. Yaşa. Sen demir kepenkli kentlerinde saklı kalıyordun, yaşamak bize düşüyordu. Yargılanan da bizdik. kınanan da. Acıyan da bizdik, kanayan da. Ayıplanan ve hor gören. Bize yaşattıklarını

yaşayabilecek kadar yürekli olduğunu göster. Al artık rolünü üzerine. Gir içine ve oyna. Bir kez de kendini kurban et.

Gece ilerliyor.

tik noktasında. Bütün güllerimi teker teker yok

Bana bir tek son padişah kalıyor. Boynunda inkıraza uğra »,« c:r hanedanın, sahte pırlantaları yerinden henüz sökülmüş •:4n: asılı. Sesi, sesi ölümüm, seni diyor bir tek ben anlayabilir.. Beni, onlara, güzel halkıma gösterdiğin için, bir tek ben

şükran duyabilirim.

Bir tek sen mi, diyorum, ez mi. diyor.

Yetmez, diyorum, yetmez, yetmez. Sesim kumsalın gecesine yayılıyor. Onlar da beni bilsinler, üzerlerine düşürdüğüm ışığı, ten olmasam görünmez kılınacaklarını. Bilsinler, ben görmesem masa! gemisi yok olur. Ben görmesem suya yakamoz bırakan yıldız, suya

yakamoz bırakmaz. Yetmez diye yineliyorum.

Gözlerinin kumral denizine, fî tarihinden kopagelen serüven, sesini bir tek padişahın duymasıyla yetinemeyen bir hattatın hayali yelken açıyor.

Acıyla gülümsüyor.

Aynı sorulara aynı cevapları veriyoruz, biliyorum.

Onlar ve ben. Bu yorumsuz ve seçeneksiz kalabalık. Bu kalabalık ve tenha biz. Aynı sorulara aynı cevaplan veriyoruz.

Ama ne lâle mecmuası gönderecek bilge sahaflar var benim hayatımda ne lâlei rumi eczasından reçete yazacak remilciler.

Ne gözlerinin aynası mavi hattatlar, ne genç mezarlık bekçileri.

Ve ne de beni yazacak hikâyecilerim.

Öyleyse hikâyeciyle kahramanının ve birbirinin ölçeğine vurulan hikâyeciyle kahramanının, aynı sorulara aynı cevapları vermesini muaf kılmayan, hayattan başka ne ki?

Değil mi ki, bu hikâyeyi anlatabilmek için düş gördüğümü söylemek zorunda kalacağım bir hayatı yaşıyorum.

Hikâyeyle de hayatla da olmuyor, öğreniyorum.

Hayatlarımı soyunuyorum ruhumdan, geriye hikâye kalmıyor.

Hikâyelerimi soyunuyorum hayattan, geriye ruhum kalmıyor.

Hikâyeyle de hayatla da mücadelem var, anlıyorum, ikisinin

arasında bir yer yok mu?

Biz nakkaşla değil diğerleriyle, geleceği değil de geçmişi yitîrmeseydik böyle, içimizi şu güllerden temizlemeye kalkar mıydık hiç?

Bunun için bunca kolay gülü feda etmek ve sadece adı kalan bir nesneye dönüştürmek gülü bunun için kolay ya bunca.

Kumsalın gecesi ilerliyor ve rüzgârın ince çanı gecenin içinden ses veriyor.

Temmesi olmayan onlar kalıyorlar, ben gidiyorum.

Var ettiklerim, onlar çoğalıyorlar, ben yitiyorum.

Onlar, ki bana en yakın olanlar. Onlar yaşantılarımın yaşantılarından farklı olmadığını, böyle bakarsak, yazmanın ölümüne bir serüven olduğunu bilmiyorlar. Su gibi ortada, nasıl görmüyorlar?

Bir kez daha yitiyorum. Can evimden bitiyorum.

Kendimi korumak için korunaksızlığımı arttırmaktan başkaca da bir işe yaramayan şeyi, en iyi susmayı biliyorum.

/Ben ki hep sustum. Konuşmaktan hep korktum.

Son padişah ve son şehzadeyi uğurlarken bir suyun kıyısında, son masal gemisine ellerim açık ve mendilim rüzgarda, son yağmurlarımı harcadım.

O gün bugündür hikâyelerime yağmurlarımı yağ dıramıyorum.1

tştğın sönmesine dair

Gecenin en soğuk ve en karanlık vaktine doğan güneş, kaç masal gemisinin seren ışıklarını görünmez kılar?

Gülün artık bize bir şey söylemez olduğunu fark edince anlıyorduk ışığın sönmüş olduğunu.

Gülü bizim için anlamlı kılan neydi? Yoksa gül bizim için sadece ona yüklediğimiz anlamlardan mı ibaretti?

Fark edince gülün, denizin, yağmurun ve bulutun hayatımızdan ansızın çekip gitmiş olduğunu. Fark edince sisin artık bize bir şey söylemez olduğunu. Öğrenince gemilerin de gün

gelip hikâyelerini terk edebileceğini.

Elimizden alınması imkânsız gibi görünen tek şey olan geçmişi yitirmiş olduğumuzu bir kez daha fark edince.

Anlıyorduk ışığın sönmüş olduğunu.

Tıpkı ölmek gibi yaşarken ölmenin de ancak kendi nefsimizde tecrübe edebileceğimiz ue asla şiirlerden öğrenilemeyecek bir şey olduğunu öğrenince, ödünç ek fiillerle bağlanınca yaşama.

Anlarız yine yanlış dileği tutmuşuz büyülü suyun başında. Oysa, Yâ Rabbi bize saf olanı ver, demeliymişiz, kendi kaybolsa bile geçmişi yok olmayanı. Bunu vermezsen bile, demeliymişiz, bize içimizdeki hallere tercüman olacak lisanı ver. Yine yanlış dileği tutmuşuz da büyülü suyun başında, ışık sönünce apansız kalakalmışız.

Işık yoktu. Eşya görünmez kılınmıştı ve yağmur yağmıyordu. Işığın sönmesi elbet yağmura ve dalgaya karışmak kabiliyetlerimizi kaybetmiş

olmakla izah edilebilirdi. Botticelli tablolarından gündelik hayatımıza dökülen ışığı yitirmekten çok öte, onu yitirdiğimizi fark bile etmemekti.Işı ğın sönmesi güzellik gibi acının da alışıldık bir şeye dönüşmesiydi.

Aynamızı yitirmiş olmakla, yitirdiğimizin bir ayna bile olmamış olduğunu anlamak arasındaki fark>

sevgiliyi değil ama aşkı yitirmiş olmakla açıklanamayacak bir bilmeceydi. Kendimiz olmayan bir hayalle bir aynaya düşmüş olmaktan da başka bir şeydi.

Sıfir noktasıydı ışığın sönmesi, eksi değildi. İstiğna olarak da telâffuz edilebilirdi ue her halde tersinden de okunabilirdi. Yalnızlık, kuşku yok ki bu yüzden, sözcüklerin, kendi içini en çok dolduranı idi ue bu yüzden aklımızda en çok ve çabuk kalan sözcüktü yalnızlık.

Işığın sönmesi lügatlerde eskimek'ten başka sözcüklerle yazılan bir şeydi ve aynı lügatler lâ'l'i, 'eskiden mücevherattan sayılan ama şimdi

gözden düşmüş bulunan' diye tarif etmekteydi.

nakkaşın yazılmadık hikâyesi

Kumsalın gecesi bitiyor. Nakkaşı hiç görmedim, diğerleri gidiyor.

Soysuz bir tükenmez kalemle başlayamadan yazmaya, soysuz bir paket kâğıdının boşluklarına, ölü bir ruh ne demekmiş anladım. Yaratamadığı için yaşatılmayan tanrı.

Peki ama kim kimin yağmurunu bozmakta?

Bunca dosyaları nakkaşın. İki tuşa dokunuşun ucunda. Nakkaşın saçları, nakkaşın karanfil tırnakları. Nakkaşın pürüzsüz teni, nakkaşın ince bedeni. Gözleri, ayva tüyleri.

Hani onları bir araya getiren ışık benim içimdeydi?

Gülleri artık tümden iptal, nakkaşın yazılmadık serüvenleri.

Tümden iptal nakkaş ömrümün ve ömrünün serüvenleri.

•şık yok. Gül yok.

Ve dahi nakkaş yok.

İşığı yakıyorum, eşya görünür kılınıyor. Işığı kapatıyorum, eşya görünmez kılınıyor.

Eşya benim idrakimde.

Benim, sıradan bir İstanbul lâlesini görünür kılan.

Değil mi ki binikiyüzondört senei hicriyesi zilkadesinin on dördüncü gecesi görülen bir rüya, içinde ben olmasam da, ben bildiğim an bana ilişkindir. Ben olmasam kim bahsedebilir yağan yağmurdan? Yağmur ben gördüğüm için yağıyor. Ben olmazsam yağmur olmazdı. Yağmur aslında benim içime yağıyor.

Nakkaş sen nendesin?

Saklı yahut mevcut bir şey misin?

Benim seni onaylayacak ve görünür kılacak olan.

Nakkaş neden içime yağmıyorsun?

/Peki kim beni onaylayan?

Kim beni görünür kılan?

Kim o olmazsa ben olmayan, ben olmazsam o olmayan?/

Ne garip, nakkaş. Yazmasam, gözlerinin rengini kimseler bilmeyecek. Kimseler bilmeyecek sabahlara dek çizip çizmediğini.

Sussam, yok olacaksın.

Yine ne garip nakkaş, seni yazmasam beni de kimseler bilmeyecek.

Sussan, yok olacağım.

Nakkaş, dokun dağılsın hikâye.

Yaşamın, doğum ve ölüm tarihlerinle sınırlı olsun.

Kimseler bilmesin, kim bu ‘kulları’ denen ömrü meçhul hikâye?

Öyleyse gel nakkaş, şenle bir oyun oynayalım: Varlığına.

Uyumuşum uyanmışım, bir de baktım ki varmışım.

Ölümü anlamak kolay da, ya bu varlık ne oluyor?

Uyumuşum uyanmışım, bir de baktım ki varmışım.

Gözümü açsam yok olacaksın. Nakkaş benim rüyamda mısın?

Nakkaş, elma dersem çık. Çıkma yerinde kal.

Sussan yok olacağım.

Ben gidiyorum sen öyle kal.

/Peki biz kimin rüyasındayız? Kim bize uc bizle görünür kılınan?

Nakkaş söyle bize hangi roller dağıtılmış, hangi büyük hikâyenin parçalarıyız?

Söyle beni hiç düşledin mi?

Gün gelip de seni yazamayacağımı tahmin ettin mi?/

Boyadığın levhaların, müzeye çevrilmiş ama hep saray kalmış bir sarayın gün ışığından kaçılan bir salonunda, sultanını çoktandır yitirmiş ve biletle gezilen yarı karanlığında bana ulaşacağını bildin mi?

Hümayun bir Surnamenin duvarlara istiflenmiş çerçeveli macerasında nakkaş, karışabilirdik birbirimize. Doğancılar geçiyor serin ve öfkeli kanat çırpıntılarının arasından gururla. Forsalar kır evlerini çekiyor. Çarkıfelekler ve mühürsüleymanlar saçılıyor göklere, geceler

gündüze dönüşüyor.

Yorgancılar, fırıncılar, siraclar, hamlacılar. Elli iki gün süren temaşa. At Meydanı, İbrahim Paşa Sarayı, hümayun loca.

Yollara dökülmüş 'o güzel halkım'. Kollukçular, subaşılar, tâbi olanla tâbi olunan arasında takım takım.

Nakkaş, aramızda engel; modern bir alarm âleti, bir görevli. bir camekân. bir de zaman. Karışamıyoruz birbirimize.

İnsan, gün ışığına tahammülü kalmadığı için yapay ışıklarla aydınlatılan bir minyatürün önünde, eğer kendisi ışık saçmıyorsa. neyi görebilir ki?

Nakkaş karanlıktasın. Var olmak için idrakime muhtaçsın, almasam var olmayacaksın.

Kimseler bilmeyecek aşklarını, çıkmazlarını, şaşkınlıklarını, bunaltı ve bulantılarını. Kimseler bilmeyecek pişmanlık ve kendinden nefretlerini.

Milât ve fetretlerini.

Kimseler bilmeyecek, berrak gözlerine, yüzüne baktığın her insanı bir minyatür suretine dönüştürme gücünün nereden geldiğini.

Acaba nakkaş acaba, padişahı seferi hümayunda bir Devleti Âliyye'nin payitahtında ve kurşuni gölgelere bend olmuş bir sabahında, siyah çarşaf yığını bir gölgenin ardına, âher karışımının çatlamasını aklına getirmeyecek kadar her şeyi bir tarafa iterek akıp gittin mi? O kadar kalabalık figür istifleri arasında herhangi birisinin karşıladığı gerçek insanın halihazırını merak ettin mi? Yüzü açık erkeklerden birine kendi yüzünü; peçeli kadın figürlerinden birisine de, sevmekten asla vazgeçmeyeceğini kendine sıkça tekrarlamakla birlikte, bu vazgeçişe bir gün sorgusuz sualsiz teslim olacağını henüz bilmediğin bir aşkla bağlandığın sevgililerden birisinin gözlerini yükledin mi? Bu gibi, şimdiyi taşarak geleceğe uzanmaya niyet ettin mi?

/Biliyor musun nakkaş, sonraki hikâyelerde sen de şiirler yazmayasın ve de başın belâlara girmesin diye. İyi ki yazamıyorum hikâyeni.

Bir kumsalın rüzgârında karşılaşmayalım biteviye./

Ne garip nakkaş, kimseler bilmeyecek. Padişahı seferi hümayunlardan birisine gidip de dönüveren bir ülkenin, artık kurşuni olmayan bir başka sabahında. Sarayın arka duvarlarına yıkı

lagelmiş, iki kat ara sokak evlerde birinde ve son duraklarında ömrünün, minyatürlerinden birisine bakarken. Çizdiğin ile yaşadığının levhası arasındaki büyük uçurumu fark edince.

Bu derinliği azaltmak için, nakşetmekten başka bir şeye gücünü yettirip yettiremediğini, Sonra oturup, levhaların ile yaşatılanların arasında bir yeri özleyip özlemediğini. Kimseler bilmeyecek.

Yine kimeler bilmeyecek nakkaş, sana da bir resmi boyama arzusunun kendisinden başka

hiçbir şeyle ölçülemeyecek kadar harikulade ülkelerden ödünç alınan tüyleri armağan edip etmediğini. Ülkenin –aynı zamanda benim de bir köşesinde o inanılmaz birleşmenin gizini dağıtmamak için günler ce yerinden kalkmaksızın karanlıklara karışmaktan başlayarak umarsızca yağmalanmaya ve kınanmaya kadar uzanan bir dizi mahrumiyeti göze alabilecek kadar yürek sahibi olup olmadığını, Ve o büyülü var ediş süreçlerinin aynı anda var oluş süreçleri anlamına geldiğini bilip bilmediğini,

10:5

Senin de ancak o harikulade süreç içinde sırrın perdelerini neredeyse kaldırır gibi olduğunu ve neredeyse ölümden korkmaz olduğunu, Sonra ansızın nakkaş senin de ışığının sönüp sönmediğini. Ve senin; o harikulade süreçlerde seninle konuşan basit ayrıntıların muhteşem bil işten sonra artık lal kesildiğini, hiçbir şey söylemediğini fark edince, bir daha asla bir levha bo yayamayacak olduğunu düşünüp düşünmediğini.

Bilmeyeceğim.

Ve dahi kimseler bilmeyecek.

Bunun için ya işte ışığın sönmesi basit bir boya sürememe eyleminden sıyrılarak t ümüyle bir varlık sorununa dönüşüyor.

Ve bunun için de işte benim resmimde nakkaş, senin üzerine ışık düşmüyor.

Nakkaş karanlıktasın.

Kimbilir ki, evvel hangi nakkaşhaneye şakird, ardından tamamlanmış seyr ü seferlerin gönül huzuruyla ve elinde ketebe icazetnamesi, hangi nakkaşhaneye üstad oldundu?

Nasıl boyadındı kendi göklerinin katlarını? Zamanın sonsuzluğu içinde dondurulmuş bir altın varak ân'ı olarak mı, yoksa lahor mavisinin akışkanlığında derinlik arayarak mı?

Hangisi daha zordu, gök zemin için bir altın parçacığını tokmakla döve döve akıl dışı

genişlikte bir satha dönüştürmek mi, yoksa birkaç damla lahor mavisini, yayıldığı zerendütü hâlâ yerinde sahifede yaz gecesinin gökleri kadar derinleştirmek mi?

Yıldızları servilerin tepesine serpiştirilmiş yaz gecesinin sa hifelere geçirilmiş derinliklerinde, bu yepyeni dünyanın eşiğinde, gururla başın döndü mü senin de? Yoksa üstadlara üstad biri, bir gün alışılmamış büyüklükte levhalarda ve denenmemiş bir üslûpla, su testisi taşıyan kadının ya da işvebaz rakkasın güllü diba etek kıvrımlarının gölgeleriyle oynarken 'artık bu oyunun tadının kalmadığından' mı söz ettin?

Ya nakkaş, Ak Ağalar kapısının iki yanındaki erken dönem manzaralara değdi mi hiç gözlerin? Kaçış noktası biteviye ufkun ötesine çekilen o mermer sütunların derinliğine dalarak bilinmeyen bir ülkeye kaçmaya kalkıştın mı hiç? İç içe açılan kırk kapıdan geçerek artık anlamadığın ve seni de anlamayan böyle bir âleme bir daha asla dönmemenin düşünü kurdun mu?

Elli iki gün süren Sûrı hümayun sona eriyor nakkaş. Benimse yazdığım, yokluğun oluyor. Işık sönmemiş olsaydı, bu hikâyeyi yokluğun doldurur muydu hiç?

Levhalarının önünde durakalıyorum, loş salonların ikinci el ışığında.

Son loncaların temsilcileri geçiyor. Ozanlar Karacaoğlan çağırıyor, mutribler mızrap vuruyor. Camlarıyla ve canlarıyla oynayanlar geçiyor hümayun locanın önünden camlarıyla ve canlarıyla oynayarak. Padişah, ilk kez yerinden kalkarak sağ elini havaya kaldırıyor ve altın saçı saçıyor. En son sen geçiyorsun hümayun locanın önünden minyatürlerini çize boyaya, göremiyorum. Padişahın, bezediğin Surname nüshasını eline aldığında karşılaştığı kendi suretini beğenmesi senin için önemli mi bilemiyorum.

Fili iki güıı süren hümayun şenliğin, her sahnesi bu bu mın çünkü sonsuzluğa asılı, hikâyesinde karışamıyoruz birbiriıtıize.

Oysa nakkaş, su ve gece gibi yakışabilirdik birbirimize. Kaybolabilirdik birbirimizin gurbetinde. Öyle yok olabilirdik sonsuzluğa seyr ü seferde.

Aramızda uzak olan ne? bizi ayıran çizgi

Aynı mı nakkaş servi ağacına aşılı yabani gül dalı senin içinde ve benim içimde? Eğer aynıysa gördüklerimiz, peki farklı olan ne benim yazdıklarımla senin çizdiklerinde?

Senin çizdiğinle benim yazdığım arasında fark var nakkaş. Hem de aramızda zaman ve mekânla çoğalan cinsten değil, alarm cihazları ya da Surrıame minyatürlerinin emniyetinden sorumlu güvenlik görevlileri kadar değil, aramızda üçüncü boyutlar kadar derin bir fark var.

Bu yüzden senin çizdiklerin doğrudan Tânrıyla ve öteyle muhatap da benim çizdiklerim için ışık gerekli? Bu yüzden senin çizdiklerin, üzerine kendi ışığını düşürmeyenlere meçhul de benim çizdiklerim hükmedilmez denli ortada. Bu

yüzden senin çizdiklerin herkesle konuşmuyor da benim çizdiklerim herkese anlatıyor.

Senin çizdiklerin derinleşiyor da, benimkiler sadece genişliyor.

Seninkiler bu dünyayı aşıyor da benimkiler kalıyor.

Nakkaş, nasıl söz edebilirim seni görmekten?

Nakkaş hiç çıkmayacak bu üçüncü boyut aramızdan. Kendimi şu üçüncü boyutlardan kurtarabilseydim, varlığın böyle üçüncü boyutlarına dolaşmasaydı ayaklarım, ışıkların sönmelerinde böyle yok olmazdım kuşkusuz. Yazmalarım ve çizmelerim ışıklara böyle bend olmazdı, üçüncü boyutlarda kaybolmazdı yollarım.

Al eline fırçayı nakkaş ve sıyır beni, beni ben yapan bütün ayrıntılar Hıkları, Mıny.ıt lirlerinin. hepsi ama hepsi diğerinin aynı figürlerınrlcıı biri kıl Işıkların sönmesinden şikâyet bile etmeyen bir sathın gölgesi/ boşluğuna savur.

firik kaş konuştur beni, ağlat ve gülümset. Ne olur yanlış oku, Nakkaş ölmek bu karlar kolay mı söyle? Aynalı yazının boşluklarına, kandilleri ve kuş kafeslerini içine düşüren bir su terazisini yerleştirirken, onları derinliğinden ayırabilmenin sırrı aynanın nerersindeydi, öğret. Üçüncü boyutlarımdan kurtar beni.

Şimdi nakkaş, hu hikâyenin ve bütün hikâyelerin, artık yağmur yağmayan sonlarında arılıyorum ki bütün mesele varlığımızı birbirimizin varlığında onaylama çabasından ibaret. Ama işte aramızda bu üçüncü çizgi, aynı anlamda var olduğumuzdan söz etmek mümkün mü?

Nakkaş aramızda engel: Üçüncü boyutları resmimin.

Nakkaş aramızda engel: Üçüncü boyutsuzluğu resminin. Üçüncü boyut la da üçüncü boyutsuz da olmuyor nakkaş. İkisinin arasında bir yer yok mu?

gerçeklerim.

Aynı insan değil rniyiz yoksa nakkaş, söyle sevgilim.

H'y.cömle, Irl lalun'un mağarasında bir gölge. ISülfın İnançlara bitişik olarak bütün anlamları

Müfilamak: dönüşür kullanılan bütün sözcükler neticede,

BAHÇELİ TARİH

Kütüphane memuresinin güzel, kumral başı. Ve yeşil hâ reli gözlerinin içinde ikindi ışığının solgun sarısı. Uzaktan gelen piyano sesleri ile Nedrefm ya da Münevver in hıçkırıkları eksik bir tek. Kütüphane memuresi kitapların arasında kaybolmak üzere. Deminden beri kendisine baktığımı, yaşantımın şu noktasıyla birleştiğini, dahası, belki bir aydan beri hangi vesile ile içimden geçtiğini biliyor mu? Benimle herhalde çok yönden ilgisiz. Ama işte muhayyilemin şu ânıyla kesişiyor ve ben eğer şu an düşündüğüm kadar var isem, varlığımın onayında ne büyük

bir payın da sahibi. Narkoz altındaki o iki saat. Benim miydi? Demek yaşamış olmak hatırlamakla mümkün. Peki ya ötesi?

Kütüphane memuresi, ince kelebek elleriyle, kocaman, meşin, eski ciltleri seriyor önüme. Bu eller neler yapıyor? Neler de yapacak. Leydi Makbet'in kelebek elleri. Hafız Hızır İlyas Ağa'nın Letâifi Enderuniye'yi kaleme alan elleri. Kamış kaleminden damlayan bir mürekkep lekesi onu da sinirlendirmiş midir? Tam

ortasında sahifenin, yorulup bırakmış mıdır? Ya Atâ Bey, beş ciltlik Tarihi Enderun'um yazarken zamansızlık endişesine kapılmış mıdır? Temmuz, arkasından ağustos ve işte eylül. Bütün saltanatıyla eylül. Tarih bölümünü bitirmek için tez yapmak gerekir. Kimbilir kaç günüm daha böyle yaşanmış hayatların arkasından sürüklenerek geçecek?

Sayfaları tersinden çevirmeye başlıyorum. Bu koku. Tersinden. Fakat onlara göre düzünden. Fark şimdiden ortada. Ya bu sarı ışık. Bu nereden geldiğini bir türlü çözemediğim yıldız

zerrecikleri. Bir gün beni öldürebilir. Dev avizelerden, abajurlardan ya da pencerelerden yayılan değil; şu üzerinde hâlâ kan damlacıklarının anısını taşıyan kûfî Kur'an ı, şu verildiği an muhatabını kimbilir ne kadar memnun etmiş şimdiyse bir çerçeveye hapsol muş fermanı, sahibinin hayatını kimbilir ne kadar değiştirmiş şu beratı, içten içe aydınlatan hattâ rengi sandan başka bir şeye dönüşen şu ışık. Önümdeki kocaman ciltlerin, serin küf kokularını kucaklamış, meşin kapaklarının içinden taşıyor olmalı. Bu ışığın mânâsını çözdüğüm an, korkarım o ait olduğum, o ayrı düştüğüm. o, özlemiyle ne olduğunu bile tam bilemediğim bir yangını gönüllü yüklendiğim, kapısını, anahtarını temelli kaybettiğim yeri çözeceğim. İhtimal kendimi de, onları da.

Bulutlar dağın arkasından, kütüphanenin, tembel ikindi uykularına düşmüş salonuna doluşuyorlar. Ülkemin bulutları olmamaları için hiçbir sebep yok. Kütüphane de yerinde, dağ da. Bulut değişmiş olamaz. Olamaz ki hepsi böyle tanıdık ve içime böyle acıyla damlıyorlar. Sevgi'ye

söylesem beni anlar mı? Letâifi Ri uayatı Enderun. Neler söylediklerini bir bulabilsem, bir hatır iayabilsem. "Beşiktaş sarayından İstanbul sarayına geçiş. Havada nemlilik arttığından ve bütün işi gönüllere ferahlık vermek olan Sultan Mahmudı Sani öyle irade buyurduğundan, yirmiyedi yılının şevval ayının yirmialtmcı günü İstanbul sarayına geçildi." Acaba Çuhadar Ağalığına kadar yükselmiş Hafız Hızır İlyas Ağa, bu satırları yazdığı günlüğün sahifeleri arasına gömülmüşken, bir an başını kaldırıp da sararmış bulutların derinliğinden uzak ülkelerin hatıralarını tanımaya çalışmış mıdır? Nereden geldiğini, daha

önemlisi nereye gideceğini düşünerek böyle sancılar çekmiş mı ir. caba diyorum acaba, beni hiç aklına getirmiş midir?

Ağa nın ondokuz yıllık anıları, işte ellerimin altında. Onbır yaşmuan otuz yaşına kadarki ömrü. Kalem, parmaklarımın arasında alabildiğine benim. Neler yazabilirim? İlyas Ağa nın güncesi benim de sayılabilir mi? Günce' demek ne hata. Kendisini yok eden, silen bir

medeniyetin iç günlüğü yani. ‘Benim’ demek de öyle hata değil mi? Neredeyse mezar taşına bile isim yazılmasını hoş görmeyecek bir iç manzarası. Taşı kırık, taşı dökük, taşı yok mezarlar. Onca beni içten kuşatan, yakan, ezen, sahibi yok hatlar, ebrular, minyatürler. Şu gözleri süzüm süzüm eski zaman dilberi, şu bir boşlukta büyülü bir uykunun halvetlerinde mahmur delikanlı. Sizler kimdiniz? Üçüncü elden kopya olduğunuz için mi benim zamanıma böyle isimsiz geldiniz?

Hadi, sizden, gölgelerinizden, gözlerinizden vazgeçtik, sizi bana kadar getirenin kimliğini bilseydim. 0, kaleminin, fırçasının parmaklan arasında alabildiğine kendisinin olduğunu nasıl ve neden hissetmedi? Bana kadar nasıl olup da sadece bir 'fakir', bir 'hakir' olarak geldi? Bir 'fakir' ve bir 'hakir' ise nasıl olup da böyle hükmedemeyeceği kadar ortalarda kaldı? Haksızlık bana, haksızlık kendisine. Haksızlık, kendisi kadar, şu kâğıdından, boyasından mühresine kadar büyük bir kıskançlıkla ve kendi elleriyle hazırladığı levhaların solgun dünyasına

hapsettiği ‘model i için de geçerli değil mi? Leonardo, tablosunu dört yıla sığdırırken modelinin canı sıkılmasın diye şiirler okutmuş, şarkılar dinletmiş. Böyle zapt etmiş onun ruhunu. İçten ışıklarla sararmış kâğıtlara gömülmüş böyle kaç tane kimliği meçhul Mona Lisa?

Atâ Bey’e göre, "Mahmudı Sani, kadd ü kameti tüle mâil ve vechi müdevver, lihyesi siyah ve endamı matbû”. Bu, II. Mahmut mu? Peki ya Atâ Bey? Ya sen Hafız Hızır İlyas Ağa? Bu on okuz yıl boyunca sen nerelerdeydin? Nerde onbir yaşın, Vâkjaavı^ °tUZ ^sodaya geçen ağalar’, ‘Peşkirağası u eyman Efendi ile Mübteda Süleyman Efendi’nin çirağedilmesi, daha neler neler. Her şey var ama sen yoksun. Söz konusu kendin olunca neden böyle üzerine kapalısın?

Kütüphane memuresi yerinden kıpırdıyor. Kendisine gülümseyen çok saçlı, çok renkli arkadaşını karşılıyor. Şimdi en köşedeki masaya gidecekler ve kahkahalı. iç çekmeli, susmalı, konuşmalı bir sohbete başlayacaklar. Biliyorum,

çünkü hep öyle oluyor ve hemen yanı başlarındaki kitap dolu ceviz dolabın OsmanlI güneşi onlara bir şey anlamayan gözlerle bakıyor. O incecik eller, porselen fincanı, kulpundan tek temas noktasıyla taşıyor. Porselenin çıkardığı ses. Uzak uykular. Kütüphane memuresi. Kahvesini içiyor ve bir ara bana göz atıyor. Dışarıda otomobiller akıyor. Sevgi, benden, her an açılan bir mesafe içinde uzaklaşıyor. Seni durdurabilir miyim, Sevgi gitme, diyebilir miyim? Bekleyişin ardından gelişlerin yok bu defa. Gidiyorsun. Bana bir tek kalan, içimde büyüyen bilmem kaç asırlık surlar, sur merdivenlerinin kaç basamakla açıldığı çiçekçi vitrinleri. Mevsimlik açelyaların çılgın pembesi. Bir ucunu yüklenen sen olmadığın için içimde defalarca büyüyen bütün bunlar. Onlara karşılık sen. Hayır. Nihayet sana gelebildim, deme zamanı.

Kütüphane memuresi, kaçamak, bakıyor. Ben? Böyle. İçimden geldiği gibi, göz kırpmaksızın, kütüphane memuresinin çocuk gözlerine bakma denemesi. Sebepsiz ve sonuçsuz. Ne yapar?

Kızarır, gözlerini indirir. Ama sonunda yerini değiştirir ve bu adam buraya gelmese artık, diye düşünür.

Zavallı küçük, güzel kütüphane memuresi. Şüphesiz ki sana âşık değilim. Ama işte bir aydan fazladır seninle aynı salonu paylaşıyoruz, aynı odanın havasını soluyoruz. Ve sen benim çizgimde bir şey'sin. Güneş iyice inmiş olmalı. Ağaçların yaprakları turuncu uykularda. Şimdi yerinden kalkacak, biraz ilerideki merdivenlerden salınarak inecek. Döndüğü zaman, yine biliyorum, ince dudakları turuncu bir rujla boyanmış, saçları iyice fırçalanmış olacak. Saat tam beş buçukta, kapı önündeki koca çınarın önüne, zayıf, sarı bir delikanlı gelecek. Kız kapıdan koşarcasına çıkacak. Delikanlı kolunu onun beline dolayacak ve havuz başındaki masalardan birine oturacaklar. Mesaiye kalan yaşlı memure, bir an önce gitse, diyen bakışlarla karımdaki masaya çökecek.

Ne kadar hafifim. Letaif'i yüklenmişim. Tez konunuz. Kimbilir nerelerde? Tez konunuz: II. Mahmut Döneminde Enderun Teşkilatı. Hayır,

mesele onların teşkilatları filan değil. Mesele II. Mahmut döneminde var mıydılar? Bundan emin olabilirsem eğer, eğer emin olabilirsem ki. onlar o ağaları, paşaları, sultanları, şehzadeleri, gözdeleri; cuhadar, rikâbdar, ibrikdar ve hazinedarları; şerbetçibaşı, cameşuybaşı ve yniçerileri, akıncıları, sipahiler! niceleriyle. Benim gibi duydular, benim aidi ac' nefret ettiler Belki o zaman hiç mesel başında kocaman bir Roma rakamı ir jj6f \ı Mahmut çıkarak, önümüze sürülen resmi kılıklı tarih kitaplarından sokağa, yanıma, odama inecek. Sıcaklığını duyacağım. ‘Padişahımız efendimiz Mahmudı Sani’ veya işte Mahmut, sadece Mahmut olacak. Ete kemiğe, kokuya bürünecek. Veya tam tersi. Benim gibi olmadıklarına, dahası hiç var olmadıklarına, tamamını bütün aşkları, kanlan, eser, esrar ve maceraları ile benim vehmettiğime inanabilsem, yine mesele kalmayacak.

Daha iyisi şu. Bu akşam oturup Hafız Hızır İlyas Ağa’ya bir mektup yazacağım. Acaba Latin harflerini okuyabilir mi? Eğer bilgi, görgü ve yetenekler, koptukları yerde donuyorsa,

anlaşmamız ne kadar zor olacak. Ne kadar zor olacak meselâ Kanuni'yle görüşmemiz. Kendisini, dört asır arkadan, uzaktan ve dışardan yargıladığım için o, beni, nasıl ve hangi lisanla paylayacak? Benim gibi bir torunu olduğu için hakkını, rızasını nasıl esirgeyecek benden? Peki ya ben? Ya benim onun üzerindeki hakkım? Ya benim ondan razılığım?

Yazmalıyım, yazmalıyım. Hafız Hızır İlyas Ağa'ya hemen bu akşam yazmalıyım. Demeliyim ki, günlüğünde sen yoksun. O on dokuz yılını anlattığın, yere göğe sığdıramadığın 11. Mahmut da yok. Duygularınız yok. Kinleriniz, nefretleriniz, aşklarınız, sevgileriniz, hele hele gözyaşlarınız hiç yok. Sen hiç âşık olmadın mı? Veya senin hiç yakınlarından biri ölmedi mi? Tam otuzsekiz kere Beşiktaş sarayından İstanbul sarayına, İstanbul sarayından Beşiktaş sarayına göçü anlattın da, neden o saraylardan birinin bahçesinde açan gülleri, en önemlisi o güllerin sana neler söyle. diklerini anlatmayı hiç denemedin? Oysa işte güller, sizin bıraktığınız yerde, sizin seçtiğiniz

bahçelerde yine varlar. Hiç olmazsa topraklarının bilmem kaç kat altında, sana çok yakın bir koğuşta yatıp kalkan Bahçıvan Ağa'nın döktüğü topraktan, verdiği sudan damlalar hâlâ var. Haremin muhteşem kapılarından birine gözlerin hiç kaymadı mı? Senin de yanaklarının üzerinden sarkan zülüflerin ve gözlerine kadar yükselen yakalıkların mı vardı yoksa? Hiç o odaların, dehlizlerin, hücrelerin havuz ve taşlıkların etrafındaki yaşmak ve elmas yığını, aklına, başını bir saç saltanatına gömerek ağlamayı ya da gülmeyi getirmedi mi? Sonra 'hayal ufkunun değdiği bu yer', damarlarında kanını dondurmadı mı?

Ne kadar kendin olduğun ortada değil Hafız Ağa, diyeceğim. Oysa benimle aynı insan olduğunuza, benimle aynı bütünün parçalarından birini teşkil ettiğinize beni ikna etmeliydin. Ya da eğer kendini bununla yükümlü görmedi isen, bu defa, 'benden başka' olduğunu ispatlamaya çalışmamak mı idin? Söyler misin

Ağa. diyeceğim, bu yazdıklarının yıllar, yüzyıllar sonra bir taıih öğrencisinin önüne bitirme tezi olarak sürüleceğini hiç düşün medin mi? Eserini neden bastırdın öyleyse? Tiıgore ‘Ey yüzyıllar ötesinden beni okuyan' diye sesleniyor. Sen beni aklına neden getirmedin, getirdin mi yoksa? Asrında 'ben’ kadar, 'sen' çağrı şımlarıyia sana yönelen oldu mu? Fazlasına gerek yok. Sadece bu çağrışımlardan dolayı bile yüz şu kadar sene öteden, bir ayrıcalığa sahip olabilirsin. Ben senin ayrıcalığın değil miyim?

İşte, işte şimdi gel, beni cevapla. Cevapla ki, şehzadesinin ilk mürüvvetini görmek için onu daha sekiz yaşında, berberbaşı nın önüne, sakal tıraşı olmak üzere oturtan ‘baba’yı ruhuyla göreyim, Cevapla ki, atı tökezleyip de başından serpuşunun düşmesine neden olduğu için, rikâbdarını azleden hünkârı, ruhunun resmiyle bileyim. Gözünün rengini, teninin kokusunu, ellerinin biçimini, gülerken yanağında gamze belirip belirmediğini, saçlarını nasıl tarayıp aynadaki hayalinden hoşnut olup olmadığını, olur ya bir an ayna karşısında kendi hayali

yerine kocaman bir boşluk görmek korkusuna kapılıp kapılmadığını bileyim. Anlat, yoksa ilk bebeği İncili beşikten kendisine gülümsediği yerde ruhunun kanatlandığını, bir kadının iklimine ilk açıldığı gece titrediğini, en büyük şehzadesinin dışında bütün erkek evlâtlarını bakışlarıyla kucaklarken içinden uzak ve meş'um hatıraların ürpertisinin geçtiğini ve bu ürpertiyle dedelerinden 'cennetmekân Ahmedi Evvel'e şükran duyduğunu bilmezsem; onun benden başka ve benim dışımda kaldığına hükmedeceğim. Ya da kimbilir benim onun dışında. Ve benden dört asır sonraya ne kalacağını düşüneceğim.

Peki ya kütüphane memuresi? Ondan, dört asır sonraya ne kalacak? Onun da belki bir günlüğü vardır. Bu akşam şöyle yazabilir: 'Bugün Tayfun geldi. Sınavı iyi geçmemiş. Ah şu okul bitse de eviensek. Ne zaman bitecek bu ayrılıklar. Kütüphaneye her gün gelen tarih öğrencisi gözlerini benden ayırmıyor. Çok garip biri. Benim için geldiği muhakkak. ... vs. vs'. Hepsi bu işte. Ancak bunları yazabilecek. Peki ya

benden? Ya benden ne kalacak geriye? Asık yüzlü, saçma sapan, ucuz bir karton kapak içinde bir bitirme tezi. II. Mahmut Döneminde Enderun Teşkilâtı. Hapsedilmiş, ruhu olmayan bir kalıp. Öyleyse ben de Hafız Hızır İlyas Ağa olacağım yarınkiler önünde. Tez yöneticime falan ve filan iyiliklerinden dolayı teşekkür etmeyi bir borç ve gurur vesilesi telâkki ederek... İçindekiler.

Hayır, hayır. Tez yöneticime büyük sürpriz olsun. İlk sahi feden son sahifeye kadar yazacağım ki, ey dört asır sonrasının bizim olan insanı. Biz vardık. Biz yaşadık, duyduk ve kanat açtık. Fırtınalar vardı. Denizler dalgalandı, duruldu denizler. Biz aşka ağladık, ölüme de. Kederi tanıdık. Nihayetinde varabildiğimiz yerler olduğunu zannettik. Biz acı çektik, ne sular aktı. Bunlar yetmezse, diyeceğim, bir dört asır daha dayanabildiyse, bizi kütüphane kapısının yanındaki ihtiyar çınardan sorun. Kütüphanenin, Sevgi'ye benzemese, de güzel bir memuresi vardı. Sarı, ince bir oğlanı severdi. Eğer hâlâ yerindeyse bizi havuz başındaki

salkım söğütten sorun. Kimbilir kaç akşam o suyun başında oturdum. O suyun içinde, bizden öncekilerin gölgelerini aradım. Ama bizden öncekiler su kadar, taş kadar, çınar kadar bile ömürlü değillerdi. Ben onları bulabildim mi doğrusu emin değilim. Ama siz bizim yaşadığımızdan ve var olduğumuzdan şüphe etmeyin. Böyle yazacağım.

AKŞAMIN AĞASI

Hava yağmurluydu. Islak kaldırımlarda nergisler açıyordu. Kucağımda da bir demet nergis vardı. Dolmuş bekliyordum. Birden nasıl oldu bilmiyorum, bir köşenin arkasından onu gördür.. Garip biçimde benimle ilgiliydi. Evvelâ akşam saatlerinin sayılarını arttırdığı başıboşlardan biri zannettim. Başımı, benden sana fayda yok mânâsıyla yüklü çevirirken, sırtındaki cübbeyi, başındaki kavuğu ve elindeki kamış kalemi fark ettim. Koltuğunun altında Letâifi Riuâyatı Enderun vardı. Bakışları simsiyah ve kapkaranlık, hiçbir şey söylemeksizin öylece duruyordu. Öylece duruyor fakat aynı zamanda bana, gel, diyordu. Yanına gittim, gülümsedi. Bu

gülümseyişte tatlı ve ince, hassas bir şey vardı. Elini uzattı, almakla almamak arasında tereddüt ettim. Eşim görse ne derdi? Beni bir ölüden de kıskanacak değildi ya? Elimi eline uzattım. Hayret, sımsıcaktı. Gözlerine baktım. Hem kırgın ve biraz kızgın, hem de sevecendi.

Biliyor musun, dedi, ben senin bir dönem öğrencilerine okuttuğun Hamid'in amcasıyım. Ne haylazdı o. Buraya seninle konuşmaya geldim. Ama burada olmaz, baksana ne kadar aykırı kalıyorum. Baktım, gerçekten gelen geçen bize bakıyordu. Seni bize götüreyim, dedi. Olmaz, dedim, evde çocuklar bekliyor. Hem yarın birinci sınıflara sınavım var, Hamid'den soru hazırlayacağım. Öyleyse bir yer bulalım, dedi. Bomboş bir deniz kıyısına indik. Metruk gazinonun tahta masalarından birisine oturduk. Demek görgü, bilgi ve kültür, koptukları yerde donmuyordu. Sandalyede rahat görünüyordu. Üstelik, demek sınavda bizimkinden soracaksın, derken dikkat ettim, kullandığı kelimelerin tamamı Türkçe idi.

Asıl meseleyi merak ediyordum ki, anlamış gibi

baktı ve biraz kızgın, demek şendin, dedi. Ne bendim, dedim. O hikâyeyi yazan, dedi. Kızardığımı hissettim. Pek, dedi, umduğum gibi değilsin, ne bileyim, ben daha boylu poslu birini bekliyordum. Sen gönlüme bak, dedim. Demek, dedi, benden onbir yılımın romanını istiyorsun. Neden bu çelişkiye düştün?

Anladım, beni sorgulamaya gelmişti. Tersine bir söyleşi bu defa. Nedeni var mı, dedim, senin romanın bütün bir OsmanlI'nın romanı olmayacak mı? OsmanlI'nın tarihî gerçekleri beni birinci dereceden ilgilendirmiyor, bana vesikalar değil, özel hayatlar lâzım. Yavuz'un gözlük taktığını, hünkârların saç, sakal ve tırnaklarının gül suyuyla gümüş leğenlerde yıkandıktan sonra Sür re alayıyla, gömülmek üzere Hicaz'a gönderildiğini öğreninceye kadar neler çektim ben biliyor musun? Kaldı ki bu bile teşrifat, özel hayat sayılır mı? Hani neredeyse, Hürrem'in Mahidevran'la saç saça baş başa geldiğine, Gülnuş Sultan'ın cariye Gülbeyazî denize ittiğine şükredesim geliyor.

Hep o karanlık fakat yalnız ve sevecen

gözlerinin arkasından bana bakıyordu. İki martı çığlıklar atarak başımızın üstünden geçti. Bak, dedim, bak şu martılara. Sadece onlar bile bana koskoca bir hikâye verebilirler. Sen ne düşündün onlar başının

üzerinden geçerken?

Sen, dedi, yakın atalarından birisine benziyorsun. O da OsmanlI'yı anlatacak resimler ve ressamlar istemişti. Haksız değildi, dedim. Minyatürlerde ne kadar donuk, ne kadar susmaktı, ne kadar hep birbirinin aynısınız. Öyleydik de, dedi ders verir bir eda ile. Bizim içimizde sizin gibi fırtınalar yoktu. Müslüman sanatçı Allah'ın yarattığının bir benzerini yaratmaktan ve onu açıklamaktan şiddetle kaçınırdı.

Bunu sen de derslerinde defalarca söylemedin mi? Sustum, devam etti. Peki onca özlemini çektiğin medeniyet neydi, düşün, bu suskunluk değil mi? O medeniyet bizi, biz o medeniyeti

sürekli doğurmadık mı? Eğer ben senin arzuladığın gibi bir Hugo olsaydım,

Levnî minyatür değil de derinlikli manzaralar yapsaydı, biz, biz olur muyduk? Bütün o Itrileri, Selimi Salisleri, Dedeleri, Galibleri, Fu zulileri besleyen ve yaratan ne?

Kızardığımı, kulaklarıma kadar kızardığımı hissettim. Bir anda her şeyi anlamıştım. Turuncu sis lâmbaları yandı, bir anda kar yağmaya başladı.

Gözüm masanın kenarına bıraktığı Letâifi Enderun'a ilişti.

Birden, ama Ağa, dedim. Sen sarayın resmî vak'anüvisi değildin, değil mi? Yani yazma mecburiyetin yoktu. Evet, diye cevapladı. Ve ilk defa açığı yakalanmış bir çocuk gibi muzipçe gülümsedi. Öyleyse neden, diye ağlamaklı bir sesle ısrar ettim. Öyleyse neden tam onbir yıl, hem de anılarını, yazma gereği hissettin? Ve neden onları o kadar sakladıktan sonra Sultan Abdülmecid döneminde bastırdın? O zaman,

dedi, her şey değişmişti. Suskun ve kendi üzerine kapanık medeniyet yok olmaya başlamıştı.

Yani, dedim, oyunun tadı kalmamıştı, değil mi? Rivayete göre, Dede'nin, pencerelerinden çok sesli Frenk müziği notaları fışkıran saraydan ayrılarak bir daha dönmeyeceği Hicaz'a giderken, 'artık bu oyunun da tadı kalmadı' dediğini hatırladım. Yani, diye ilâve ettim, 'eski minyatürlerdeki cennet düşüncesi yok olmuştu'. 'Her harfi bekleyen melekler de uçup gitmişlerdi', değil mi? 'Hele zülfeli eliflerin yanı başındakiler' en önce. Evet, dedi. Evet evet, diye içini çekerek tekrarladı. Yine başa döndüm. Ama dedim, sen oyunun tadı kaybolmadan da onbir yıl yazdın. Yoksa açığa tam çıkmamış bir yazma hevesi mi? Kendini ifade arzusu mu? Yoksa sen de oyunun tadını kaçıranlardan miydin? Deminki gülüş netleşti, unutma, dedi, ben Hamid'in amcasıyım. Daha doğrusu Hamid benim yeğenim.

Artık gitsem, dedi. Elini tekrar uzattı. Ne kadar da ufak te feksin. Üçüncü defa kızardım. Bize

gelmedin, dedi. Çok isterdim, dedim, belki bir dahaki sefere. Hayır, dedi, sanmıyorum. Sınavın olmasa da gelmeyecektin. Evet, diye düşündüm, asıl mesele 'yokluklarının bizde bıraktığı boşluk duygusu' değil mi? Demek Tanpmar haklı. Yeni yapılmış ve çimento kokan bir Süleymaniye, tahammülü zör olurdu herhalde. Sen, dedi ancak buradan beslenebilir ve yazabilirsin. Ama, dedim, çok acı çekiyorum. İçimdeki fırtınaların sen de farkındasın. Çağrışımlarımın şiddeti seni buraya kadar getirmedi mi? Ben, dedi, biraz farklıyım. Seni bir ayrıcalık olarak kabul edebilirim. Nihayetinde bak işte, merak ettim de. Ama bütün o adı yok ‘fakirler, ‘hakir’ler... Onları o kadar çok kurcalama. Onlar rahatsız olurlar. Dahası, bir anda tamamen yok olabilirler. Peki, dedim, ben ne yapacağım şimdi? Sizden bize ne kalıyor? Bütün kapıları kapatalım mı? Yanlış anladın galiba, dedi. Bizsiz hiç olamayacaksınız. Bizler elbette hissettik. Bir hayatımız elbet vardı. Sen Çeşminur’u hiç bilmedin. Gözleri daldı. Beni söyletme, dedi. Bizi bulmak size düşüyor, bize değil. Çünkü aramızda hayatın kendisi değilse de onun

algılanışı kadar büyük bir fark var neticede.

Ne korkunç! Siz. sizi bize hiç veremeyeceksiniz. Sizi bulmak bize düşüyor. Çünkü sizsiz hiç olamayacağız. Ve siz hep susacaksınız. Hem Çeşminur da kim oluyor, dedim. Kar hızlandı. Rüzgâr esti. Uzaktan bir vapur düdüğünü çaldı. Martılar çığlıklar atarak başımızın üstünden geçtiler. Ağa. martıları gözleriyle takip etti. Sus. dedi, sorma, sus. Bu defa elini veda eder gibi kaldırdı. Nemli gözleriyle gülümseyerek gözlerime baktı. Hem dedi, o kadar ümitsizliğe kapılma. Bıraktıklarımız bizi bulmanıza yetebilir. Öyle suskun, karanlığın içinde, koltuğunun altında Letâifi Enderun, cübbesinin yenleri rüzgârdan havalanarak, uzaklaştı, yok oldu, gitti.

KARA YAĞMUR

Çıldırmak üzereyim. Çıldırmaktan korkmuyorum. Belki hepten çılgınım. Çıldırmaktan korkmuyorum.

Korkmuyorum, korkmuyorum ki mahkûmu

olduğum bu azabı akılcı gözle seyretmek mecburiyetinde kalmayayım. İçinde bulunduğum, vasata abes gelebilecek nizamı akılcı gözle seyredip acı çekmemi benden kim isteyebilir? Acıdan başka nasibim ne? Neden geceler boyu, neden günler, haftalar, aylar, yıllar ve evet evet asırlar boyu, bu gri ürpertinin hem içinde hem de dışında yaşıyorum? Sabrını sonuna kadar zorlama. Bırak kendi halime beni. Neden duvarlar hem bende ve hem bende değil? Neden ben onların hem içinde ve hem de dışındayım? Neden hem bugünde ve hem de dündeyim? Gerçekten hem de dünde miyim? Neden seni işte şu ilk görüşte tanıyor ve neden hem de kimliğini araştırıyorum? Neden benim kimliğim şeninkini

bulmama bağlı? Buraya nereden duştum? Yerim burası mı? Burada mı olmam gerek? Bugünkü kimliğim ne? Ya daha evveli? Ya daha evveli ve daha daha daha evveli? Ya sen?

Bana ancak o yardım edebilir. İçimden güller

havalanıyor. İçimden kuşlar havalanıyor. Bütün kâinatı kucaklayabilecek ve kendimi bir yere oturtabilecek güçteyim. Bütün varlığımla ona gidebilirim. Gözleri şehrin üstünden geçen yağmur bulutları kadar gri iken, yağmur bulutları kadar ıslak geçerken ömrümden, gözleri kentin kalabalığında yalnızlığıma, asırlara sinmiş yalnızlığıma bir anda dur diyecekken. Nasıl mümkün olur çıldırmak? Bütün varlığımı asırlardır yayıldığı, dağıldığı yerden toplayabilecek güçteyim. Bütün varlığımı dağıldığı zamandan ve mekândan toplayarak bir araya getirebilecek ve nihayet bütünlük duygusuna ulaşabilecek kabiliyetteyim. Ve bu her şeyin sonu, mutlak huzurun çağrısı olmaz mı? ‘Varlığın emeli kendini tasvir ve teyit' değil mi? Nerede olduğunu görebilen insandan daha bahtiyar kim var? Söyle bana, kim var?

İçimden güller havalanıyor. İlk bakışta onlardan farkın yok. Şimdi garip bir müzeye dönüştürülmüş sarayımızda, sen dünyanın kimbilir hangi köşelerinden gelmiş şu sarı saçlı mavi gözlü yabancı ve hoyrat kalabalığın

arasında. Ben senin arkanda. Temmuz güneşi ne kadar acımasız. Hiçbir gölgeye yer yok. Bu yabancı kalabalığa benziyorsun ama biliyorum, sen ‘o’sun. İlk bakışta ona benzemesen de, böyle bir firuze salkımıyken gözlerin sen ‘o'sun. Bir defa gözlerime baksan, gözlerimiz karşılaşsa bir defa, bir defa gözlerimin içindeki macerayı tüylerin ürpermeden seyredebilsen. Anlayacaksın. Tanıyacaksın. Hem kendini, hem beni. Bütün macerayı toptan kucaklayarak bana bütün ülkeni

açacaksın. Sen benim kimbilir kaç asır hep başkaları tarafından kuşatılmış ve nihayet zorla düşürülmüş kale'm değil misin?

Kimselere anlatamadım. Korkum, anlaşılmamak filan değildi. Çılgın zannedilmek de değildi endişem. Rakibi araya sokmaktan hangi âşık hazzeder? Anlamayacaklara en güzel hikâyeyi ne diye anlata idim? Bunun için şahsı nâdâna kıtabâsâ açılmadım, esrârıma kimseler vakıf olmadı. Kimsenin taşıyacak gücü olmadığını kestirmek güç değildi. Bir tek kişi vardı dökülüp saçılabileceğim. O da şendin. Sen işte. Şensin

işte. İlk bakışta benzemesen de. sırtında kadife üçeteğin, başında mor yaşmağın. zümrütlerin olmasa da. Saçlarını berberbaşı düzeltmemiş olsa da. Amber kokularıyla ovulmamış olsa da tenin. Itırlarla yıkanmamış, yedi gümüş leğenden geçirilmemiş olsa da giysilerin. Her şeyin buharlaşabileceği kadar sıcak şu günde, bizim maceramıza, bizim tiyatromuza, bizim hikâyemize, ne kadar yabancı şu kalabalığın arasında, senin dahi fark etmediğin kuytu ve serin gölgeliklerde herkesten fazla sen 'o'sun. Bir tek sana anlatabilirim ve dahası bir tek sen anlayabilirsin. Beni bana bir tek sen iade edebilirsin. Lütfet güze

Söylesem acaba bana inanacak mı? Söylesem acaba kimbilir kaç gece işte şu önünde durduğu dehlizin sonundaki gölgelerin kucağında, sabahlara kadar tek kelime etmeksizin ülfet eylediğimizi. Kaç gece mey içerken câmıma aksinin düştüğünü. Kaç gece belki o bile bilmeksizin ruhuna sahip olduğumu. Hayır inanmaz. İnanmaz ve korkarım o yağmur yemiş gözlerinin grisini gözlerime dikerek sorar ve

yine kaçar. Belki sormaz bile. Ona desem ki. sen bilmiyorsun sevgilim, sen bilmiyorsun ama biz seninle 'bir eski zaman aynasının derinliğinde öpüştük'. Biz. biz artık iflâh olmayız. Çünkü bizi bir yerlerde unuttular. Şimdi de işte bir yerlerden toplanmayı bekliyoruz. Biz seninle kaç gece şu taşlıkları adımladık. Hangi zamanlardan kalmayız? Birlikte olduk mu? Beraberce kalakaldığımız o zamanda ve mekânda bana iğrenmeden, kimbilir hangi talihin sana bağladığı şu çirkin ve noksan bedenime bir an ürpermeden bakabildin mi? Beni

hem sevdin hem de benden kaçtın ve korktun değil mi? Bunun için zaten gerideki hikaye bu kadar karışık, tavırları böylesine belirsiz.

Çirkinim ben. Hiç güzel değilim. Tenim kapkara. Uzak ve sıcak ülkelerin kum fırtınaları kader; yen rinde, ölüm ürpertileriyle sarı ve titrek yandığı, aydınlatmaya çalıştığı, dipsiz kuyulara benzer taşlıklar kadar, her biri gördüğü kan ve ölüm ve aşk kokan acımasız maceraların ardından daha sağır ve dilsiz kendi üzerine kapanan :e a: cvar a kirli ve karayım. Sen

karşımda hâlâ dünyalar güzeli. Teşbihe ne şükür. Güller kadar, ahular kadar güzel. Ser.. aman cûd ikliminin, gönül mülkünün sakar.:, dercimin efendimsin sen.

Seni ilk gördüğüm günü bilir misin? Ka: asi' e,ne..'arlığının en büyük eksiği ile ben, utancı ile ben, tamlık, mükemmellik duygusunun teşnesi ben, koparılıp getirildiği kara gecelerin gökleri kadar kapkara ben. Ve sen yine şimdiki gibi. Vainm.ur uykuların içinden çiğdemli sabahlara bir ruh gibi, bir rüya gib: sürüldün. Seninle karşılaştığım, senin bana emanet edildiğin o ilk anca, vû cûd ikliminin, gönül mülkünün sultanı, derdimin dermanı efendimsin ulaştığım bütünlük duygusu. Tastamam, bütün, eksiksiz bir ruh. Ama sadece senin yanında. Sadece senin acılarını, gözyaşlarını, hattâ mahremiyetini paylaştığım, ikliminde bulunduğum anlarda. Bu duyguyu koruyabilmek için hep sen lâzımdın. Sen beni, bilmem benim tahayyülünden dahi ürperdiğim mânâda, hiç gördün mü? Sanmam. Sanmam ama bana baktın ya. Benimle ülfet ettin ya. Benimle sabahları yakaladın ya. Bana

derdini, bana onu, bana aşkını anlattın ya. Beni ben olarak gördün ya. Hiçbir şey tahayyül etmiyorum. Gördüğüm bana yetiyor. Bazen oymalı endam aynalarının derinliğinde ruhlarımız sarılıyor. Bazen ince su sızıntılarının yıkadığı taşlıklarda ağlıyorsun. Bazen sen kaçıyorsun da ben asırlarca arkandan geliyorum. Bu karmaşa, bu buğu varlığımın bütünlüğünü engelleyemeyecek kadar ufak bir ayrıntı. Önemli olan senin var olduğunu bilmem ve bütünlük duygusuna ulaşabilmem. Dağılmış, yayılmış olduğum yerlerden ve zaman

lardan kendimi toplayabilecek gücü idrak edebilmem. Bazen en yakınında, en kuytuluğunda, bazen uzağında, istiğnanda. Ama daima zamanı ve mekânı belli. İşte şimdi de sen lâzımsın. Bir defacık gözlerimin içine baksan ve bakışlarınla, seni tanıdım, desen. Yirmi bilmem kaçıncı asrın sonlarında, basit bir resmî daire memurunu, koca kentin kalabalığında boğulmak üzere olan bir yazıcı müsveddesini kendi kendisine iade etsen. Bir defacık gözlerimin içine bakman ve hiç konuşmaksızm,

bakışlarınla, seni tanıdım, sen ‘o’sun, ben de ‘o’yum, demen lâzım.

Her yandan ocakların, çeşmelerin, perdelerin aralarından bir ney sesi yükseliyor. Çalan, söyleyen yok. Varlığı ürpertilerime yönelik bir ney sesi. Belki padişahımız efendimiz, cennet mekân Selimi Salis ney üflüyordur. Belki biraz evvel, katlinden biraz evvel o müthiş beyti söylemiştir; Kendi elimle kesip yâre verdiğim kalem/Fetvai hûni nâhakkımı yazdı ibtidâ demiştir. Belki Alemdar, onun, Arz odasının önüne boylu boyunca uzatılmış, şimdi yerinde kırmızı bir porfir taş, sağ şakağı çenesine kadar yarılmış, kanlar içindeki mübarek cesetlerini görerek, hıçkıra hıçkıra orta avludaki dokuzuncu servinin dibine çökü vermiştir. Bu kan deryasının ortasında sen neredeydin? Şimdi neredesin? Halime acı ve bir nigâh et ne olur ey goncedehen. Bir nigâh et ki bu acımasız masal bir defa da bütünlüğünü gözlerinden toplasın.

Şimdi artık ne anılar var ne de gözyaşları.

Şimdi artık anılar da yok gözyaşları da. Demek

ki sen hiç yoktun ve hiç de var olmadın.

Ben hikâyemde bu kısmı görmemiştim. Ben hikâyenin bu kısmını daha evvel bilmemişim. Bu bölüm bana ne kadar yabancı. Anılar da yok gözyaşları da. Hiç yaşanmamış anıları yaratarak arkasından sürüklenen de ben değilim. Oysa fazla değil, birkaç saniye evveline; gözlerini gözlerime dikerek öyle boş, öyle umarsız, öyle yabancı ve öyle acımasız bakmazdan evvel

sen, yeter artık, demezden evvel sen, zannediyorum ki her şey yerli yerinde. Bu kısmı daha evvel görmemiştim. Demek ki sen yoksun. Demek ki sen hiç var olmadın. Bunu neden şimdi fark ediyorum? Tersinden mi yakalıyorum bütün tekâmülâtı? Bu defa mesele kendi varlığım filân değil, senin varlığın. Tamamını vehmettiğim senin varlığın. Demek ki sen yoksun. Hattâ hattâ, evet sen galiba hiç var olmadın. Ne garip ve anlamak ne kadar zor.

Oysa birkaç saniye evveline kadar

zannediyordum ki, bütün o karanlık ve rutubetli koridorların sonunda sen varsın. Zannediyordum ki bir yerlerde esmer tenli kalfalar seni ortalarına alıyorlar, tenini misk ü amber kokularıyla ovuyorlar, saçlarını fildişi taraklarla tarıyorlar, seni gümüş musluklu mermer hamamların mor sularında yıkıyorlar. Teninin her zerresini muhteşem gecelere hazırlıyorlar. Vehim filân değildi. Buna inanıyordum. Dahası görüyor ve duyuyordum. Kalfalar, zannediyordum, saçının her telinde yaraşmanın büyüsünü yaratıyorlar. Yolların, hümayun gecelere açılıyor ama ruhun kapanıyor. Ve ben zannediyordum ki bir başka köşede, bir başka kırık ney sesi senin için ağlıyor. Ben sana ağlıyorum. O sana ağlıyor. Sen ona ve bana ağlıyorsun. Fakat neticede hep var olan güzel bir şey için ağlıyoruz. Gözlerin gözlerime öyle umarsız ve böyle soğuk ve böyle yabancı açılmazdan evvel bütün bunların var olduğunu zannediyordum.

Bütün bu duvarlar canlıydılar. Hep bana bir şeyler anlattılar. Şu tezgâhın üzerinde günde üç öğün yemeğiniz yer alırdı. Şuradaki çinili ocakta

sizi ısıtan ateş kilitliydi. Şurada şarkılar söylüyor, şurada özlüyor, şurada bir kuş olup sılaya uçmayı diliyor, şurada kıskanıyor ve şurada ağlıyordunuz. Şurada Sadullah Ağa, Mihriban'ı seviyordu. Kimdim ben? Belki Sadullah'ın sesindeki hicran yarası; boynundaki ilmik. Kimbilir belki de elindeki ney ile kendisini müdafaaya çalışan bir Selim. Belki anahtar deliklerine kadar kurşun dökülerek hücreye dönüştürülen dairesinde, daire ne, odasında, sabahlara kadar feryad ederek harem halkını bî zar eden bir İbrahim. Belki onun katli için hücreye dalan dilsiz ve sağır cellâtlardan biri de bendim. Ne ise, ama bir bütündüm.

Çünkü senin var olduğunu zannediyordum. Belki t:r havuzm, mermerine çarparak güzelim sağ şakağı yaralanan Mehmet ze bendim. Artık bilmiyorum, artık ayıramıyorum. Faka: bütün cu duvarlar vardılar, benimdiler ve benimle konuştular. Bara :c<

şey anlattılar. Zamanlara, mekânlara ve kişiliklere yay:lz:~.

Şimdi artık bütün bunlar yok, biliyorum. Belki de m; \s' olmadılar. Biz seninle birbirimizi çılgın bir ateş ve kar. zeryasmm ortasında görmedik. Kendimizce sevmedik. Aşkı. a::yu sadakat., ahde vefayı ve vefasızlığı hiç tatmadık. Şu gözlerin, şu kocaman ve boş gözler, bütün bunları bir anda hem de h::ö:r gamet sarf etmeksizin nasıl da haykırdı? O gözlerde istiğna var. yaiar ede değil. Yeter, diyen gözlerin, bırak arkamızı, diyen gözlerin. Ben ki senin ardından asırlarca gelmedim mi? Seninle şu eyvarm önünde ruhlarımız kendince sevgilerle defalarca kucaklaşmaz: mı? Bütün bunların var olduğuna nasıl da inanmıştım. Oysa temek yoktular. Bir zamanlar dahi yokmuştular.

Akşam inmeye döndü. Ilık bir rüzgâr, lr.ee bir yağmur Temmuz sıcağı hafifledi. Uzaklardan bekçilerin düdükleri. ’.'Uzemr. evet şimdi müze, boşaltılması gerek. Islanmaya hakkım kalmadı. Kendimi ortaya koymak için sebebim de kalmaz:. Şimdi eve. o tahta karyolaya dönecek ve ilk iş olarak bütün o as:ri:k hikâyeleri yakacağım. Bir gün gelir de bir daha kendimi

emaya kzym.a arzusu duyarsam eğer, ortaya koyacak hiçbir şeyinin kalmam.ş olduğunu fark etmem için bu. Seni bütün zavallılığın, ç'.plakl.ğ.n ve yalnızlığınla fark ettim. Yetmeli, doğru. İstesem, de gelemem, artık. Çünkü sende beni bana iade edecek, beni bir araya getirecek kabiliyet yok. Sen o değilsin ve hiç var olmadın.

Hayret, demek bir yerlerde akşamlar kurşunî renk kubbelere inmiyor artık. Bir yerlerde buz grisi akşamlara ramazan rüyaları sinmiyor. Hepsi yüzünü Bâbı Hümayuna dönmüş ifrit yuvası yeniçeriler mahşerî bir uğultuyla dalgalanmıyorlar.. Palaları parıldamıyor. Muradı Sâlis, Sepetçi Köşkü'ne inmiyor. bîmârım ey ecel bu gece bekle şarkısını hanende ve sazendelerden istemiyor. Donanmanın selâm toplarının köşkün camlan kırılmıyor ve Hünkâr, gözleri dolarak ölümün nefesini ense kökünde hissetmiyor. Filhakika birkaç gün sonra ol müyor. Bütün bunlar, bütün bunlara benzer bir sürü hayat, top yekûn ve yekpare yaşanmıyor. Bütün bunlara karışıp, aralarında kaybolmuyorum. Ne feci kader, güne kalmış tek

ve son örnek. Hepsinin sorumluluğunu ben üstlenmiyorum, hepsinin hesabını ben tutmuyorum. Aralarında boğulmuyorum. Aralarında gözlerim, kulaklarım ve dillerim tutulmuyor. Çıldırmak üzere olan artık ben değilim. Zavallı odamdan dışarı fırlayarak, geceler boyu bağırmak, geceler boyu haykırmak, camları bu defa ben aşağı almak istemiyorum. Sepetçi Köşkü'nün yıkıntıları benim omuzlarımda değil. Denizlere, yüzmeyi bilmediğim denizlere dalmak istemiyorum artık.

Keşke istiğna olsaydı. Keşke rakibi araya soksaydın, alışıktım. Vefasızlığından yakınsaydım. Sana bütün bir geçmişi hatırlatmaya çalışsaydım. O zaman, hiç olmazsa, varlık tehlikeye düşmezdi. Hanım sultanın karşısında birlikte diz çökseydik keşke. Hangi kafeslerden, hangi kapıların arkasından verildiği belli olmayan meş'um emirler gelseydi üzerimize. Bütün teşrifatı birlikte alt üst etseydik. Birlikte ürperseydik. Bu zamansız, bu mekânsız, bu karmakarışık, bu saçma sapan hikâyeyi, bu bir türlü mânâ toplayamayan romanı birlikte

tekrarlasaydık.

Yağmur başladı hiç olmamış sevgilim.

Görüyor musun bir yerlerden bilmem ama bu hikâyenin sonu gelmeli artık. Yağmur başladı.

Bütün o taşlar, taşlıklar, duvarlar, kuleler, kubbeler, dolaplar, hamamlar ve hücreler, aydınlığını içimin yangınından ve ezikliğinden alarak yağlı bir kara ile tutuşmuş kandiller, yağmurun altında sırılsıklam. Hepsi bir zamanlar üzerinde katledilmiş ruhları ve bedenleri, hepsi üzerlerinde bir zamanlar gezinmiş güvercin ayakları ve onlara tapınanları, hepsi bütün iliklerine kadar sıçramış aşk, kan ve gözyaşlarını tuttular. Hepsi sağ şakağından yaralı, hepsinin boynundan kan damlıyor. Hepsi dilsiz, kör ve sağır. Hepsinin ipi cellât elinde. Söylemek istediğim onca söz, anlatmak istediğim onca şey, toplamak ve birleştirmek istediğim bütün bir varlık artık içime sığmıyor. Onu taşımak artık imkânsıza dönüştü. Bütün o kubbeler, o kuleler, o dehliz ve dolaplar, o taşlar ve taşlıklar yağmur altında yaralı. Bana fısıldayacakları ne kaldı?

Kimdiler ve neredeydiler? Nerelerde unutulmuştuk? Nerelerden toplayamadılar bizi? Yağmur yaralı. Güller vuruldu. Bu hikâyenin artık sonu gelmeli hiç olmamış sevgilim.

NİGÂR HANIM, SEVGİLİ

çokça kalabalıklar içinde çokça tenhalıklarımla baş edebilmek için bütün gül defterlerimi nigâr hanım defterlerine dönüştürmek istemem

önsöz/giriş/ vesaire

önsöz niyetine: aşkım sonsöz niyetine: ölümüm bile değil, vak'a: çok alışıldık, iç içe vak'a tipi, ya da kesişen mi diyelim? ama asla paralel değil.

vak'a tahlili: akademisyenlerin beğenmeyeceği türden, ölsem diyorum, yollara dökülsem ya da.

şahıs kadrosu: çokça kalabalık çokça tenha

şaşıracağı kadar tüm okurların

çokça zengin çokça yoksul

çokça mutlu çokça mutsuz

bir o kadar genç ve yaşlı

çokça az çokça çok

bir sultan bir bende

bir isyankâr bir mağlup

bir rakip bir handan bir müstağni bir maşuk

hiç mutsuz hiç mutlu.

mesaj/yani/bütün bunlardan anladığımız/hayat dersi yani: aklım da duygum da yollarda bırakmışken defalarca, hangisine yaslansam bütün yollar kapalı.

BİRİNCİ KISIM

ilk bölüm/ben harflerinizin üzerinden

teker teker geçerken

Bütün bu harfler. Bütün bu tarihler: sene

üçyüziki, fi oniki kânunisani. Bütün bu kıvrımlar, bütün bu nunlar, kefler, elifler, ralar. Bütün bunların üzerinden geçerken teker teker. Sabahlara dek sizinle birlikte ağlayarak kimi (ama siz benimle ağlamazken, çünkü beni bilmezken). Bir ömrü yaşarken yeniden.

Sizi Nigâr Hanım, bütün duygusallıklardan arınmış, salt akademik bir dille anlatacaktım. Bir kitap yazacaktım. Editöre postalayacaktım. Arşiv çalışmalı, dipnotlu filan. Yayınevinin bilimsel serisinde yer alacaktı. Ttıtarlı, disiplinli bir çalışma olacaktı. Başka da bir şey olmayacaktı. Editör insicamlı olsun diyordu, ondokuzuncu asır sonlarında bir kadın şair.

Söyleyin Tanrı aşkına, bir hayata bu kadar çok girdikten sonra, bu kadar çok gördükten sonra güllerinizi, insicamdan kim bahsedebilirdi? Dağılmaktan başka seçeneğim, ne kadar

müsaade etmemeye çalışsam da dağılmanın carbesne \ae ".ı\ ı.ıı başka şansım hiç yoktu. Çünkü, ölümü unutn.'.akt.tn o.!;v akışlarım yoktu. Gizli ve dağınık olmanın gücü karşısında

e ” den bunca, bunca dağınık ve yakıcı sözcüğün arkasına s:ğ"vk tan başka ne gelirdi? Ardından ne çıkacağını ben de dar'ooe \ yaşanmışlığı önümdeki defterlerle tescilli bunca kavramın arif ra sığınarak, lâkin böyle belirsiz ve hep aynı noktada lv\le \ argın Böyle yangın ve hiçbir şey.

Bunu o ölüm ötesi defterleri yazarken siz de biliyordur,;; Çimdi, tanımsız kalbim ve aşk. Şaşırsın bütün bekleyenle;'.

Çünkü öykümün zamanı yok.

Ne sınırı ne de başlangıcı üstelik.

Editör beklesin Nigâr Hanım. Bilimsel serisinin başındaki bilge kişiler de.

Sizinle ilgileri yazdığım kitap kadar. Benimle ilgilen yardığı nız kitaplar kadar.

Hiçbir şey bilmiyorum Nigâr Hanım, hiçbir şey ömrümün yollarında.

Biliyorum, siz biliyordunuz kendi ömrünüzün yollarında.

Oysa siz benden önce, bense sizden sonra.

Bu öykü hiç akademik değil, bütün öyküler gibi.

Sizi yazabilmekti oysa niyetim. Dedim ya, bilimsel ağırlıklı, dipnotlu. Araştırmalı, kütüphane ve arşiv çalışmalı. Bir hayata editörün istediğinden başka ne kadar girilebilirdi ki? Bir hayata tehlikeli bir biçimde girilebilirdi ki bir güz aldatmacası bile değil. Sadece sizi yazmaktı niyetim. Olay mı? Cümle yer ile gökler sar sılırken içimde, cümle kimlikler, bilinen ve bilinmeyen tüm dıı.v guları insanların bende başlayıp bende biterken.

Olay mı? İşte ben ve işte sonsuz.

Mazur ve masumum editörüm.

Şimdi al bu öyküyü ve ne istersen onu yap.

Böylesine kaldırırken her bir şiirin, hattâ her bir

dizenin gecesinin örtülerini.

Yağmur mu kar mı vardı bilirken duygularınızın eşliğinde.

Kim dinler aritmetik sağlamlığı bol vezin tasniflerini.

Müf te i lün fâ i lün Müf te i lün fâ i lün

Defterleriniz elimin altında.

Ama bedeli bana çok fazla. Sonu yok bu öykünün.

Dokunuşunuzu duymak ya?

Ya bu yarım kalmış yaşantıya ne kadar dayanabilirim?

Beni sınama. Beni kuşatma.

Beni başkaldırıya zorlama.

bulduklarımız ve kaybettiklerimiz hani

Ne kadar çok ayrıntının Nigâr Hanım, ne kadar çok ayrıntının hayatımızı oluşturan, üzerinden birlikte geçtik. Nasıl bu kadar az ve bu kadar fazlasınız bana? Aramızda Cihan Harbi kadar uzak bir o kadar da yakın kan ve ateş dolu maceralar.

Kar yağsın Nigâr Hanım Divanyolu ondokuzuncu asırlara. Gönlünüzdekini ifadeye muktedir bir dil arar ken siz, elinizde nakışınız olsun. Güvercin ellerinize iğneler batsın. Size salt ben ağlayım. Hanımeli için temennilerde bulunun. Bir ben geleyim mezarınıza. Yağmur saçlarımı ıslatsın, mevsim

bindokuzyüzonsekizler olsun. Enver Paşa orduları Allahüek ber dağlarında düşmana değil, soğuk ve tifüse yenik düşsün.

Ve Devleti Âliyye'nin yoksul düşürülmüş paşalarına bu kez siz ağlayın. Kalemi ve kâğıdı

bırakın güzel ellerinizden bir kenara. Askerlere yatak ve yorgan yetiştirmek için dikiş dikin bu kez. Ve de sargı bezi. Yaralar gelincik çiçeklerine benzer delikanlı omuzlarında. bağrında.

Naciye Sultan, Tepebaşı tiyatrolarında Finten seyretsin. Oyun çok güzel olmakla birlikte, çaysızlık cihetiyle. Yani canınız sıkılsın bir ara. Bu gibi veya. Naciye Sultan derinlikli endam aynaları önünde Enver Paşasının, tığı gibi zabit yani. İşte böyle. Bir yandan da aman Allah'ım, ne tehlikeli yollarda, bireyler başkaldır sın. Hatice Sultanlar aşkın gizli kaimazlığı adına, ya da kapris uğruna. Ya da intikam mesela. Evet, diğer yandan Hatice Sultanlar, Naime Sultanların kocası yakışıklı Kemaleddin Paşaları, Tanrım, tam dilimin ucunda, yoldan çıkarsın. Hatice Sultanlar yakışıklı Kemaleddin Paşaları yoldan çıkarınca, henüz yanmamış bulunan Çırağan Sarayı'nda V. Muradlar ölsün. Ve Hatice Sultanlar da madı şehriyariden, Kemaleddin Paşalar da sultan zevcesinden boşandıktan sonra. Ve tabi Meşrutiyetin, namı diğer

hürriyetin hemen arkasından Hatice Sultanlar, Kemaleddin Paşaların evlilik teklifini kabul etmesin.

Neden etmesin?

her aşk bulunduğu kalbin şeklini alır/şiir, kemal sayar öyleyse aşktan nefret pekâlâ mümkündür/mantıksal önerme

ve Enver Paşalar Allahüekber dağlarında/bu hayat işte her ölüm kendi gövdesinin şeklini alır/aynı şiir, aynı şair Ama Nigâr Hanım, ne olur ki siz gençlik hatıralarınızı merbut inci küpenizin tekini böyle çarşı çarşı aramayın. Beyazıt'ta tramvaya izdiham. Askerlerin postal sesleri ve de Balkan muhacirleri. Eski İstanbul böyie miydi? Böyle miydi Göksu'nun Nigâr Hanımlı mehtap vakitleri? Böyle diliniz tutulmasın 'nazenin' kapılardan girince. Ve siz aşkınızla hiçbir şey arasında tercih yapmak

mecburiyetine düşmeyin. Böyle birbirine benzer ve tanımsız öykülerin içine itmeyin beni.

Bırakın çizgiler yerleşsin göz altlarınıza. Zaman ve mekân bir ufacık ayrıntı. Dalın Abdullah Biraderlerin stüdyosunda sonsuzluğa. Yanınızda Margarit, o sizden çok genç daha.

İstidrad Şimdi bütün bunların Nigâr Hanım, benim ışığımda görünür olduğunu biliyor olmalısınız. Ve ben bedelini istemeyeceğime söz verememem.

üçüncü bölüm/monografi yazan yazdıklarına

söz geçiremeyince

Her şey ışıktan ve sudan yaratılmış bir Divanyolu ondo 141 kuzuncu asırlara dönüşünce. Ve bahar, bir bedri hilâl salkımı altında bahçelere ilk kez bir İstanbul lâlesi bırakarak geçince.

İnanılır gibi değildi. Zihniyet çatışmaları, bilimsellik ve öznellik, objektivite ve sübjektivite her halde, gönlümün içini sathı harp ilân edince. Bütün yollar çıkmazlara girince. Ve sizi görünce ilk kez. İlk kez yavruağzı bir

yaşmak yığını içinde ve otuzlu yaşların güz gülü güzelliğinde. Artık gerisini anlatmak abes olmaz mı Nigâr Hanım? Beklesin bütün yayım komisyonları. Bütün şiir tahlilleri, bütün sanat ve edebiyat otoriteleri.

önsöz niyetine: aşkım

sonsöz niyetine: ölümüm bile değil.

zaman: hiç alışılmadık, zaman: ondokuzuncu asırlar

mekân: çokça alışıldık, gül ve ölüm, mekân: divanyolları.

çini fincanların derinliğinde ondokuzuncu asır bahtsızlıkla

rı. sadullah paşa ve viyana, açın hava gazı musluklarını.

akmayın gözlerinizi, zeytin gözlerinizi açmayın gözlerinizi ölmeyim.

mesaj: gözlerinizle kaç sevgilinin gözleri yükümlüyken, aşk için bütün yollar kapalı, oysa aşktan başka çıkar yol yok gibi, ben sonsuzluğu kuşatmak için yollara dökülmüşken, ben. karadeniz kıyısı, yirminci asır sonları ve taşra, ve siz bana bu kadar az ve bu kadar çok olmuş oluyorken. hepsi bu.

Garip bir 'kıran' Nigâr Hanım, acınası mı desem, yıldızların ancak yüzlerce yıl aradan sonra bir hizaya geldiği. Öyküler karışıyor. 'Nazenin' kim, 'melek' kimin gönlünde. Kimdir şehzadeyi hasbahçelere davet eden ve sonra davete icabet etmeyen? Lâleler hangimizin bahçesinde? Bunca mısra kimin? Hem, akademik olma şansını tümden yitirmiş bu öykü kimin?

Ya bizler Nigâr Hanım? Öyküleri yazanlar ya da okuyanlar mıyız? Yoksa öykülerinden sıyrılmış öykü kahramanları mı? Ne biçim bir geçiş bu? Günaydın sevgilim. Günaydın. Sen su ve ışıktan yaratılmış olmalısın. Ben Divanyolu ondokuzuncu asırlarda usulca kapının önünden geçiyorum, bilmiyorsun.

Şu öykü içinde bilimsel serisi komisyonlarının işine yarayabilecek tek tanım bu mantıksızlık işte.

Benim işime yarayabilecek tek tanımsa yaşanamayanın acısı. Bunca yaşanmışa rağmen yarım kalanın.

Bunca, sabahlan birlikte bulduğumuz gecelere rağmen yaşanmamış olanın.

Dokunulmamış olanın anlayacağınız.

Peki, şimdi size bunca aşkım ne olacak ya Nigâr Hanım? Beni bilmediğinize dair bir şüphe?

Size dokunamadığıma dair bu kesinlik.

Nigâr Hanım bilin beni.

Ve dokunun bir kez bana.

Bir kez olsun yağmurlu bir İstiklâl Caddesi tramvayında kadınlar ve erkekler bölümü birbirine kapalı ama her türlü tesadüfe açık, mor

ile mavinin buluşabileceği o en güzel yerde, camların saydamlığından geçerek birlikte, mahrum akşamlarınızdan birisine karışalım sizin. Bir kez olsun.

Sizden beni bildiğinize dair bir sözcük işiterek. Bir ima ya da. Çay, mutlaka çay Nigâr Hanım. İlk güz yağmurlarının toprağa değmesi bu kadar yakınken. Ya da hiç bitmeyecek bir yolun sessizliğine biteviye itiliyorken.

Çay, mutlaka çay Nigâr Hanım. Çini fincanların derinliğinde. Ama nerede?

Kendinize baktığınız aynaların derinliğinden bakıyorum kendime.

Çocuk avuntusu sevgiler büyütüyorum içimde. Görünenden görünmeyene erteleniyorum eşi görülmemiş eğitimlerle.

Defterleriniz yeter zannediyordum, yetmiyor, fark ediyorum, yetmez, yıkılsın bütün duvarları limanlarımızın ya da dalgalar daha güçlü gelsin, yerli yerinde devamı tümüyle hayatın, hiçbir şey

ve yine hiçbir şey. ne tükeniş, ne yok oluş.

Nigâr Hanım yakabilirim bütün defterlerinizi, ve bütün defterlerimi, artık yetmez.

Kenar çizgisine dudaklarınızın değdiğini biidiğ:."^ çını fincanlardan çay içmenin artık yetmeyeceğim biliyor artık sedefi kırık esans şişelerinizde kalmış

rayı hayı duyumsamaya çalışmam yetmez. Yır.e oı'ıy lunuza geçirdiğiniz bileziğin somutluğuyla arada yüz vermem kaç yılı hiçe sayamam. Beni farklı kıldığını vehmettiğim, zamana ve mekâna ilişkin bütün yeteneklerimi kaybedebilirim. Gözlerim yeni gafletlere açık. Sizi görmek, sizi duymak, size dokunmak istiyorum. Ellerim ellerinizin sıcaklığını duymak istiyor. İstiyorum ki, kimliğimin merak edilebilir bütün farklılıkların: atarak bir yana hattâ, bir küçücük kız gibi, bir küçücük kız gibi dizinizin dibine, ipek hışırtılı eteklerinizin dibine diz çökeyim. Siz de beni bilin. Nasıl bütün yollarımın tıkandığını, ne denli güçlü ne denli güçsüz, inanmazsınız. Nasıl dağıldığımı, nasıl yok olduğumu, nasıl hep

yağmalanmaktan şikâyet edenlerce yağmalandığımı. Ne olur yanı başınızda dizlerimin üzerine çöktüğüm zaman elinizin sıcaklığını duyayım. Şefkat edin bana.

Çıkın artık antika eşyaların teşhir edildiği vitrininizden. Damarlarınızda sıcak bir kanın dolaştığını bileyim. Elinizin sıcaklığıyla yüzümün bir tarafını okşayın. Gözyaşlarımı silmeyin, öylece kalsın.

Gör beni ne olursun. Ne olursun görüver. Böyle bazen siz, bazen sen, aynı öyküleri tekrarlayıp durmayalım. İkinci kez ölmeyelim.

Ter şarkı yeter lâkin bitmesin, yeter.

Yok olmayalım.

Biz böyle Nigâr Hanım; ismimizin ilk harfi sizce bir nun, bence bir N, sizce bir münhaniye vakfolunmuş bir kürsü ve bir tek nokta ile nun, bence geometrik rastlantıların ürkütücülüğüne terkedilmiş kader çizgileriyle /Yiken; ve öyle her mahremiyetinizi biliyorken, biliyordum en

baştan.

Siz hep yaşayandınız. Ben dışardan bakan.

Siz hep dokunandınız. Bense dokunamayan.

Ben kendimi sizin hayatınıza gönüllü devreden, siz o hayatı devralan.

Ben, monografi yazarı, bilimselliğini kaybeden.

Karadeniz kıyıları, yirminci asır sonları, taşra.

Siz, Nigâr Hanım, Müdafai Milliye cemiyetlerinin mitinglerinde Vatan manzumelerinizi okuyun. Neyi isterseniz onu yaşayın. Aklınızın bir köşesinde Şehzade Burhaneddin Efendi hazretlerine duyduğunuz şey. Adı bile konmamış. Ne söylenmiş, ne sorulmuş. Yani ki asla bilinmeyen. Yani ki bilinmenin ölçüsü kestirilemediğinden. Bir başka yerinde aklınızın, yirmibeş yıl önce reddedilmiş kuzeninizin aşkı. Son kışlar beslesin öykümüzü İstanbul'a otuz yılda bir gelen. Geçmişle buluşabileceğiniz o yerde, sararmış mektupları

okuyacak kadar ürkütücü boyutlarda büyümüşken yalnızlığınız.

Neyi isterseniz onu yaşayın, ama beni bilin Nigâr Hanım.

Siz ve ben. Birbiri içinde tekrarlanan kolyelere dönüşelim.

Size aşkıma engel yok.

Bana aşkınıza şehzadeler engel olsun.

Nereden çıktı şimdi bu şehzade?

Unutun şehzadeleri Nigâr Hanım.

En fazla sizinle ilgili olanın en az sizi ilgilendiriyor olması nedendir, bana bunu anlatın.

Mor bir akşamüzerinde.

Kar serpintileri eşliğinde. Piyano alaturkalar.

Beyoğlu tramvaylarının gölgesinde.

Aklımız da duyduğumuz da yanıltsın bizi defalarca. İlk kez ömrümüzde ayrı yazılması gereken ekleri bitişik yazalım, bitişikleri ayrı. Hayatımız birbirine çok benzeyen seçenekler sunsun daha başlangıçta. Öyle ki arkadan gelen seçeneklerden hangisine uzatsak kalemimizin ucunu birbirinin aynı çıksın. Üstelik 'hiçbiri' hiç olmasın, şaşıralım. İçimizden geçenler suda mısralara dönüşsün. Boş verelim. Boş bile vermeyelim. Hatice Sultanların bireyselleşme sürecinde disiplin duygusunun getirdikleri ve götürdükleri üzerine paneller düzenleyelim. Bir yerlerde hep V. Muradlar'm Hatice Sultanlar için öleceğinden korkalım. 'Bunu da mı yapacaktı Hatice, sebebi katlim olacak' demesin V. Muradlar diye, Hatice Sultan olup biz ölelim defalarca. Defalarca sağ kalmasını sağlayacağımız V. Muradlar bulunacaktır nasıl olsa.

Her şey deneme üslubunun soyutluğuna aksın.

Ya da, iyisi mi öykü kahramanları olsun gerçekliğinde tasvip etmediğimiz Hatice

Sultanlar.

Çünkü biliriz aşkı adına başkaldıran fiktif Hatice Sultanlar 'Çin cimez sahici V. Muradlar.

Bu iyi işte, öykücülük oynayalım. Hem de ödünç imajlarla, Hülâgu yağmalarıyla.

Ne kadar çok bedeller ödeyelim masal adına. Kısacık sürsün, bir başkaldırı bir bedel arasında oyalanalım.

Bir başkaldırı, bir bedel.

Bir masal, bir hayat.

Bir yazılan, bir de yazan.

Bir ölen, bir yaşayan.

Bir yazmayan, bir yazılmayan.

Öyle işte.

Şimdi; ödeyeceğiniz bedel Nigâr Hanım: Bilin beni, dokunun bana, okuyun defterlerimi.

Bir kez de benim ömrümün yollarına dalalım, benim ömrümün yollarına. Benim defterlerimi okuyalım. Aralık akşamlarında hava kar toplarken. Hava kar toplarken diyorum, turuncu sis lâmbalarıyla yıkık kale duvarları arasından geçelim. Taş duvarlarda devleşsin gölgemiz. Zindan pencerelerinde ışıklar ve gölgeler gördüğümüzü vehmedelim. Ya da çılgın bir bahara döndüğü yerde mevsimin gri taşlarla döşeli sokaklarda. Ani bir köşe başında, hatırlasanız keşke, hani dev ekvator bitkilerinin boy verdiği ılık seramıza açılan kırk merdivenlerin ucunda. Tâm köşe başında ve tam zamanında. Hanımeli ve filbahri sağanaklarıyla karşı karşıya. Hani yolumuzu kaybettiğimiz ve bir daha bulamadığımız tarihle rastlaşan nokta. Sonra bir kez, bir kez de birlikte düşünelim. Neden şarkıların bize sonsuzluk vaat edemediğini. Neden her defasında azaldıklarını. Sonra bu kez birlikte ve bu kez benim adıma.

Birlikte Nigâr Hanım ve bu kez yalvarırım bu kez benim adıma.

Bir kez de benim ömrümün yollarına.

Haydi, benim defterlerimi okusanıza.

Dışarıda vakitsiz bir güz aldatmacası, bahçemde İstanbul lâlesi.

Kütüphane köşelerinde siyah gözlü kadınlarız Nigâr Hanım, bütün acılarınız benim bildiğim. Ve benim acılarım Nigâr Hanım sizin bilmediğiniz. Benim defterlerim ve benim öykülerim. Mikrofilm okuma cihazının karşısında yanan yanan yanan gözlerim. Çalınan kapım.

Defterlerimiz.

Dışarıda vakitsiz bir güz aldatmacası.

Defterlerde sancılarınız. Hatice Sultanlarda içilen çayların sıcaklığında giderilmeye çalışılan lekeli humma nöbetleri. Na mıdiğer tifüs. Tifüs Allahüekber dağlarında. Soğuktan donan askerler farkında bile değil. Tifüs İstanbul'da, yaşmak tutunmalarıyla ünlü güzel ve kibar

kadınların konaklarında.

Lekeli humma nöbetleri Hatice Sultanların çaylarının sıcaklığında. Çaylar portakal çiçeği kokulu. Naciye Sultan Sarayı, Alman porseleni fincanlarda. Enver Paşa tığ gibi zabit meselâ.

Tifüs damarlarınızda, sizin henüz bilmediğiniz, ama benim bildiğim. Mikrofilm okuma cihazının karşısında yanan gözlerim.

Gözlerim size armağan olsun.

Bu müstesna öykünün bedeli.

Sahi Nigâr Hanım, benim gözlerim ne renkti? Hiç merak ettiniz miydi?

Titreme nöbetleri. Son cümleler. Affedemeyeceğiniz neydi? Kalemi son kez bıraktınız. Kuruyan mürekkep neden sonra, üzerinde yaldızlı kurutma tozu eksik kalan. Yarısına kadar yazılmış son sayfa, boş kalan onbir satır. Defterlerinizi son kez kapatırken, birlikte ben de sizinle son kez kapatırken

defterlerinizi, işte şimdi, aramızda yetmişsekiz yıl fark yok, son kez koyarken ceviz sandığa ve son kez kilitlerken. Anahtarı ceviz sandığın, yani bir ömrün sır kapısı nerelerde saklanır? Kimlere bırakılır? Kırmızı bir çizgi çekilir günlüklerin sondan bir sonraki satırına Nigâr Hanım.

Dışarıda vakitsiz bir güz aldatmacası.

Sonsöz niyetine aşkım. Yeminliyim şiir söyleyemem.

İlk kez defterlerinizde yabancı bir yazı, yabancı bir kalem. Kırmızı bir çizgi ve: Hepimiz O'ndan geldik. O'na döneceğiz. Rahmetullahıaleyha.

Yine hepsi bu.

Yo, bir fazla.

Ekte: Ben.

Sizin ölümünüz, sizin defterlerinizde sizin olmayan yazılarla zapta geçirilirken benim ölümüm asla olmuyor. Dahası defterlerdeki

ölümünüz: korkuyla, heyecanla, endişeyle beklediğim, sizin ölümünüz de olmuyor.

Çok garip olan şu ki Nigâr Hanım, sizin ölümünüz benim defterlerimde de sizin ölümünüz olmuyor.

Ve hayat bitmediğinden olacak, defterler bittiğinde öyküler bitmiyor.

Nigâr Hanım romanım değil hayatım olmuş olmalısınız, çünkü sonunuz yok.

Hem sonra nasıl oluyor da Nigâr Hanım defterlerinizdeki bunca 'bedbaht' yaşantı bir şiire dönüşüyor ben yazmaya yüreklenince? Anladım, bunun için uymuyor defterlerle kitaplar birbirine.

dördüncü bölüm!aramıza ölüm girdikten sonra dokunsam yok olacaksın

dokunmanın senfonisi elbet, elbet dokunmamanın

nigâr hanım, sevgili, müsaade etme

sana dokunmayayım

biliyorum ki sana dokunduğum an

bir avuç altın tozuna ya da

bir buluta dönüşürsün avuçlarımda

dokunsam sana sen ve ben

dahası sen ve benden başka

sen ve benin dışında

sen ve benden ibaret aynı zamanda

dönüşebileceğimiz o üçüncü şey

ikimizin de bütün güzelliklerinden ibaret

ikimizin de bütün zaaflarından münezzeh

cima asla ‘mükemmel’ kadar tahammül edilmez değil

dönüşebileceğimiz o üçüncü şey

hem sen ve ben

hem sen ve benden başka

hem hayat hem roman!ne hayat ne roman!

ya hayat ya roman yok olmasın müsaade etme
dokunmayayım sana eğer bu kadarla sınırlı
olmadığını görecek kadar aydınlık ve
ayıklanmışsa gözlerimiz karla kar sularıyla bir
kez olsun ovulduysa gözlerimiz dar kapının
ardına yetişerek bir kez daha şimdi sen bana
dokunma

nigâr hanım, sevgili

sözcüklerin arkasındaki anlamların da arkasında
varolanı görebilecek kadar büyüyerek yeniden
yorumlanacağı kadar büyüyerek yeniden
yorumlanacağı güne saklayarak tümüyle gül
masallarını tümüyle kar sevdalarını bana
dokunma

İKİNCİ KISIM

beşinci bölüm/size dokunamayacağımı anlayınca

Editör işte tam o can alıcı noktaya gelecek sonunda.

Gerçek şu ki Nigâr Hanım, kendimi varlığınızla aşk olarak yorumladığım bir birlikteliğe iterken. Aşk olup olmadığı bile belli değildi.

Çünkü aşkın ne olduğu belli değildi.

Aşk için bütün yollar kapalıydı oysa aşktan başka çıkar yol yok gibiydi.

Size bunca gönüllü terk ederken kendimi. Bunca gönüllü izin verirken bunca kolay yollarda kaybolmaya. Sonsuzluğu kuşatmaya çalışırken bu silahlarla. Bu olmaz silahlarla yoklarken sonsuzluk noktasını.

Bütün kıyılara köşeler. Bütün o ufacık kâğıt parçalarına, zarfların arkasına, sigara paketlerine

ve kibrit kutularına. Ki

tapların boş sahifelerine. Faturaların, su ve elektrik almdıları nın arkasına. Böylesi incecik ve kargacık burgacık bir yazıyla her zamanlarda. Hem de en olmayacak zamanlarda. Sözgelimi epistemolojik ahlâk üzerine bildiriler hazırlanacakken. Sözgelimi otoyollarda saatte bilmem kaç kilometre hızlarla koşarken ve de aniden dururken.

Sizi aradığımı sanırken, hep kendimi mi arıyordum?

Bütün yaptığım kendi yaşantımda bir başkasının yaşantısını mı sınamaktan ibaretti? Ya da bir başkasının yaşantısında kendi yaşantımı onaylamak?

Demek ki sonsuzluğu yoklamak, sonsuzluk:

çoğalıp gidebilir miyiz böyle, büyür müyüz defalarca, yeniden

düşer miyiz aynalara, sizin payınıza karadeniz

kıyısı yirminci asır sonları, taşra, ya benim payıma?

Editör işte tam o can alıcı noktaya gelecek sonunda.

Hep aynı şeyleri yazıyorsun diyecek önce, üstelik dipnotlu ve arşiv çalışmalı filan da değiller. Hem ben kabul etsem bile, yayım kurulundaki kişiler. Dudağının ucu kıvrılmış olacak, tam o can alıcı nokta sonunda. Hep kendini anlatıyorsun.

Başka ne yapabilirim, diye cevap vereceğim en az onun kadar usulca, en iyi kendimi biliyorken ve en az tanıyorken. Başka ne yapabilirim?

Yeniden gözden geçirseniz.

Doğru, bu kitap yeniden gözden geçirilecek. Yeniden yazılacak dahası. Ama yine editör için değil. Kaybolan yolların ne kendi yaşamımda ne bir başkasının yaşamında onaylanabileceğini artık öğrenmiş olduğum için. Yaşamanın dokunmak ya da dokunma maya ilişkin bir şey

olmadığını ise hâlâ anlamamış olduğum için.

Sevgili editör, ah sevgili.

İm m ıll denerlerimin okıınamayacağı artık bilinmiş bulunduğu ivin.

Nı' demek Lnı?

Hu şu demek.

Yaşamayı lilımlen iptal etmek.

Tanımsızdır, ama yine de bilinmesi gerek.

Yani ki yenilginin bayram kartlan, günaydın sevgilim günaydın, usulen kapının önünden geçiyorum, görmüyorsun, su ve ışıklan yaratılmış olmalısın, bilmiyorsun.

I lor şey bir parça yaşanmışlık uğruna.

Amber kütleleri deniz yüzünden hoş kokulu cariyeler yaratılsın diye hümayun gecelere toplanırken, kaç denizci yok olur? Kaç denizciyi

huysuz ve güzel bir kedi kapılarda huzursuzlana rak bekler', kimse bilmez. Ya lâle bahçeleri? Ya üzerine henüz kaç gecenin huzursuzluğu sindirilememiş lâle bahçeleri?

I lor şey bir parça yaşanmışlık uğruna böyle akıp gidiyorken ve de her şey yaşanmayanlara böyle dönüşüyorken. Yaşarken de yaşamazken de olmuyorken.

Bir, iptal i'dilıniş nüsha kalacak, içimde. Kimseler okumayacak, iptal edilmiş kırmızı kalem serüvenleri. Kaynakçası gönlümden menkul, bölüm başlıkları gönlünüzce menzil.

Bir de, görünen nüsha kalacak, kitapçılarda. Dipnotlu, arşiv çalışmalı filân.

llbot ikinci nüsha çok daha başarılı, yani olması gereken, yani maskeli ve kostümlü gelecek editöre. Yayım komisyonları, oyayım komisyonları hani, biliyorduk zaten diyecekler, sen akıllı kızsın, kendim toplaman kaçınılmazdı. Doğru, kaçınılmamış olan yaşanacak. Kaçınılmış olandan bize ne? Kitaplar tamamlanacak. Halil

ınıza güzel sesli müezzinlerin düştüğü ekim ortalarında, bnsırnevlerl olumlu raporlar verecek. Bu öykü de diğerleri gibi ililecek:

Önsöz: Roma rakamlı sahifelerde bu çalışmanın gereği ve edebiyatımızda bir şairin yeri ve önemi tespit edilirken, elimizdeki veriler vesaire.

Sonsöz: Demek ki OsmanlI toplumunda ve ondokuzuncu asırda kadın şairler ile toplumsal yaşam arasındaki ilişki öyle göz ardı edilebilecek türden, yine vesaire vesaire.

Tamam. Yazıyorum Nigâr Hanım, bir parantez içine sıkıştırılmış doğum ve ölüm tarihlerinizle sınırlı hikâyenizi. Kafiye, kalıp ve biçim tercihlerinizi.

Yakıyorum bütün defterlerimi.

ah kimseler ince yaşmakla bu cuma, kimseler bu cuma ve asla ve asla bir başka cuma.

Allah aşkına. Allah aşkına, sakın bir daha. asla, kimliksiz ve onursuz defterlerimi, kimseler

görmesin diye ve kendine acımanın ihtişamı adına, haksızlığa uğramanın inanılmaz alacaklılığı adına, söz aramızda sadece aramızda, bana defterlerini bırakabilmiş kadınların yaşama dair yürekliliği adına.

yakıyorum bütün defterlerimi.

Ne gidecek Göksü âlemlerimiz var bizim ne yüzümüzde nur yaşmaklarının gölgesi. Ne kanat çırpabileceğimiz gökler, ne ayağımızın altında kaygan olmayan zemin.

Hayatım ne kadar benim hayatımsın benim sevgilim.

Salt bir nokta, ölümle hayatın arasında. İnce yaşmakla bu cuma seyre çıkabilirsiniz Nigâr Hanım tam o nokta. Bahçelerde İstanbul lâleleri. İlk değil ama bu biçimde son kez olması gerek.

İstanbul lâlelerinin gerçek dişiliği adına. Gerçeğin İstanbul lâlelerine dönüştürülemezliği adına. Düğümü çözdüm, o nokta.

yakıyorum defterlerimi, hiçbir şey olmayacak biliyorum, hiçbir şey olmayacak, ne limanlar yıkılacak, ne biz öleceğiz, kaldırın tanrı aşkına, bütün pembe deniz kabuklarını, istiridyelerden koparılmış bütün inci tanelerini, bütün kurutulmuş gülleri, bütün yeni tanıdığım çiçekleri, yok edin hilâli ve yıldızları, artık gelip beni almaları için gökleri gözlemeyeceğim. yıldızlara el açmayacağım, denizlere ağlamayacağım, kötü rüyalarımı ona anlatmayacağım, korkularımı büyütmeyeceğim. gecenin saat bilmem sıfır kaçlarında başımın üzerinden kayıp giden yıldız haritalarının ardına takılarak sınırları yoklamayacağım, hepsini yok ediyorum.

155

dokununca altın tozuna dönüşüyor bütün sevgililer, işte nigâr hanım, benim defterlerimdeki bütün hikâye, ve kimbilir hangi defterlerde dokununca altın tozuna dönüşüyor, bütün sevgililerin dokununca altın tozuna dönüştüğünden şikâyet eden, bu da başka bir hikâye.

hilâlin görüneceği günler

gün eylül, aylardan güz aldatmacası bile değil

içimde garip oluşlar

zaman: alışılmadık

mekân: alışıldık, gül ve ölüm

ekte aşk.

hepsi bu.

terkisinde terlemiş cennet atlarının

lâkin birlikte koşacağımız bir cennet hiç var olmadan

ölsem diyorum, yollara dökülsem ya da.

Nigâr Hanım ne kadar güzelsiniz, ben gördüğüm için mi bu kadar güzelsiniz?

son bölüm/elveda sevgilim elveda

Denizle gökyüzünün ortasında bir yerde. Bulutlarla muaşakanın en güzel yerinde. İçte eylemler hapsolmuş, bilinince. Gelip geçici olduğumuzu bulutların altında ve toprağın üzerinde, her zamankinden daha fazla hissedince. Üstelik güzelliğin ne yapılacağını bir türlü öğrenemeyince.

aşk bu yüzden doğdu işte bu yüzden bitti

156

ölüm bu yüzden, elveda bunun için ah elveda sevgilim, elveda

ah elveda

birbirimize gösterebileceğimiz son gülün gösterildiği yerde buhurdanlarda amber kokuları, karanf:l tütsüleri farsça İlâhiler okununca dört bir yanımızdan, birbirimize ve kendimize ihanetten başka seçenek kalmayınca ömrümüzde ah elveda sevgilim, elveda

en güzel gülü gösterdikten sonra ne olur, ne olur

elveda, aşkın kendisini yok etmekten başka çaresi kalmayacak kadar büyüdüğü o yere gelindiği için aşk bu yüzden doğdu işte bu yüzden bitti

ölüm bu yüzden, elveda bunun için ah elveda sevgilim, elveda

Zeyl:

Fakat bir gün sizinle mutlaka karşılacağımızı biliyorum Nigar hanım. Yağmurlu bir ekim akşamında mı olur, siz istiklal caddesinden yavruağzı bir yaşmak yığını içinde süzülerek mi geçersiniz, aklınızın hiç susmayan bir köşesinde biraz evvel karşılaştığınız bir çift mavi göz, ‘nazenin’, mektebi sultani kapısından içeri girersiniz endişeyle. Beni hiç görmezsiniz.kaç kez düşlerime girdiğinizi kuşkusuz bilemezsiniz. Kar, kaldırımlara bir dua gibi siner. Camlarda buğusu halvetlerin.

Siz müstesna konuklarınıza piyano çalıyor olmalısınız iptida. Antepl i münif paşa. Garplılaşma tarihi içinde mecumai fununkadın,

taad düdi zevcata zeyl. fatma aliye, suya dökülen mercan bir gerdanlık ve illâ ki münif paşa, yıldızı parlayan halide salihler. hecenin aruza anlaşılamayan galibiyeti. İstanbul yangınları, büyük zelzele, binüçyüzon'du. halûk, balkan harbinde nutuklar irad edeceksiniz sonra, hasta askerler için hasta olmayan kadınlar kapı kapı dolaşmakta, esirgeme derneği, cemiyeti hayriye, tayyareye binen ilk türk kadını, 'uçarken hissettiklerim', sekiz güzel kadın, telefon idaresinde çalışmak uğruna, yirminci asrın sonları, suyun kıyısı, taşra, nerede ve ne zaman bilmiyorum ama bir gün sizinle mutlaka, bir gün sizinle mutlaka karşılaşacağımı biliyorum nigâr hanım, inanın bana mutlaka.

umarım ufuk çizgisi üzerinde olur bu.

Tarama ve Düzenleme: OMERZEN©2014